

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΧΡΕΙΑΣ ΜΟΡΙΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

vol. III,
p. 266
ed. K.

Cap. I. Ἐπειδὴ τρέφεσθαι μὲν ἀναγκαῖόν ἐστι τοῖς τοῦ ζώου μορίοις, εἴσοδος δ' εἰς τὸ σῶμα μία τοῖς σιτίοις ἢ διὰ τοῦ στόματός ἐστιν, ἐλλόγως ἢ φύσει ὁδοὺς παμπόλλας ἐντεῦθεν ἐτέμετο, τὰς μὲν οἷον λεωφόρους τε καὶ κοινὰς ἀπάντων τῶν θρεψομένων, τὰς 5 δ' οἷον στενωποὺς τινας ἐφ' ἑκαστον μέρος διακομιζούσας τὴν τροφήν. ἡ μὲν οὖν κοινοτάτη τε καὶ μεγίστη καὶ πρώτη πασῶν ὁδὸς ἀπὸ τοῦ στόματος εἰς τὴν 267 γαστέρα φέρει καθάπερ εἰς τι ταμεῖον | κοινὸν ἀπάντων τῶν μορίων ἐν μέσῳ τῷ ζῳῷ καθιδρυμένον, ὄνομα δὲ 10 τῆς εἰσόδου ταύτης τὸ μὲν ἴδιον οἰσοφάγος, τὸ δὲ κοινὸν στόμαχος· ἀπάσης γὰρ κοιλίας ὁ προτεταγμένος ἀγχὴν στενὸς οἷον ἰσθμός τις οὕτως ὀνομάζεται. τὸ δὲ ταμεῖον τοῦτο τὸ τὴν τροφήν ἀπασαν ἐκδεχόμενον, αἶτε θείον τι καὶ οὐκ ἀνθρώπειον ὑπάρχον δημιούργημα, 15 ποιεῖ περὶ τὰ σιτία τὸν πρῶτον πόνον, οὐ χωρὶς ἀχρηστά τε καὶ οὐδὲν ὄφελός ἐστι τῷ ζῳῷ· καθαίρει μὲν γὰρ ἐξ αὐτῶν ὅσπερ οἱ περὶ τὴν τοῦ σίτου κατεργασίαν ἐπιστήμονες, εἴ τι γῆς ἢ λίθων ἢ ἀγρίων ἐμφέροίτο σπερμάτων λυμαίνεσθαι τοῖς σώμασι περὶ 20 κότων, οὕτω καὶ ἡ τῆς γαστρὸς δύναμις, εἰ μὲν τι τοιοῦτον, ὥθει κάτω, τὸ λοιπὸν δὲ πᾶν, ὅσον ἂν ἡ

1 ἐπειδὴ P ἐπεὶ δὲ UA — 4 ἐντεῦθεν om. A — 5 ἐξ' ἐμειο P — 6 διακομιζούσα A — 7 κοινοτάτη τὴν P κοινοτάτη U κοινή A — 9 ταμείον U — 10 τῶν μορίων UP τῶν om. A — 12 γὰρ] δὲ U — 13 ἰσθμός P — τὸ δὲ δὴ P — ταμείον U — 14 τοῦτο τὸ UP τὸ om. A — 15 η UP ιε A — ἀνθρώπειον U — 16 τὸ pro τὸν P — 19 ἢ ἀγρίων] ἡ ἢ ἑτερον P² in rasura. — 20 σπέρμα τῶν P —

φύσει χρηστόν, ἔτι χρηστότερον ἐργασαμένη ταῖς εἰς αὐτὴν τε καὶ τὰ ἔντερα καθηκούσαις διανέμει φλεψίν.

- Cap. II. Αἱ δ' ὥσπερ οἱ ἐν ταῖς πόλεσιν ἀχθοφόροι τὸν ἐκκαθαρμένον ἐν τῷ ταμείῳ σίτον εἰς τι
 5 κοινὸν τῆς πόλεως φέρουσιν ἐργαστήριον πεφθισόμενον | τε καὶ χρήσιμον εἰς τὸ τρέφειν ἤδη γενησόμενον, 268
 οὕτω καὶ αὗται τὴν ἐν τῇ γαστρὶ προκατειργασμένην τροφὴν ἀναφέρουσιν εἰς τι κοινὸν ὅλον τοῦ ζῴου πέψεως χωρίον, ὃ καλοῦμεν ἥπαρ · εἴσοδος δ' εἰς τὸ χωρίον
 10 τοῦτο πολλοῖς στενωποῖς κατατετμημένη ἐπάρχει μία καὶ τις αὐτὴν ἀνὴρ παλαιός, δεινὸς οἶμαι περὶ φύσιν, ὠνόμασε πύλας ἀπ' ἐκείνου τε μένει τοῦνομα δεῦρ' αἰὶ καὶ Ἱπποκράτης θ' οὕτω καὶ πᾶς ὁ σὺν αὐτῷ χορὸς τῶν Ἀσκληπιαδῶν ὀνομάζουσιν ἐπαινέσαντες τὴν σοφίαν
 15 τοῦ πρώτου πολιτικῇ διοικήσει τὴν κατὰ τὸ ζῶον εἰκάσαντος. ἀλλ' ὥσπερ Ὀμηρος ἐποίησεν αὐτοκίνητα τὰ τοῦ Ἡφαίστου δημιουργήματα καὶ τὰς μὲν φύσας εὐθὺς ἅμα τῷ κελεῦσαι τὸν δεσπότην παντοίην εὐπρηκτον αὐτὴν ἐξανείσας, τὰς δὲ θεραπαίνας ἐκείνας τὰς χον-
 20 σὰς ὁμοίως αὐτῷ τῷ δημιουργῷ κινουμένας ἐξ ἑαυτῶν, οὕτω μοι καὶ σὺ νόει κατὰ τὸ τοῦ ζῴου σῶμα μηδὲν ἄργον μηδ' ἀκίνητον, ἀλλὰ πάντα παντοίην εὐπρηκτον ἐνέργειαν ἐνεργοῦντα μετὰ τῆς προεπούσης κατασκευῆς θείας αὐτοῖς τινὰς δυνάμεις τοῦ δημιουργοῦ χάρισα-
 25 μένου | καὶ τὰς μὲν φλέβας οὐ παραγούσας μόνον τὴν 269
 τροφὴν ἐκ τῆς γαστροῦς, ἀλλ' ἐλκούσας θ' ἅμα καὶ προ-
 παρασκευαζούσας τῷ ἥπατι τὸν ὁμοιότατον ἐκείνῳ τρό-

1 τῇ ante φύσει add. P² supra versum. — 2 διανέμει om. P — 4 ἐκκαθαρμένον P ἐκκαθαρμένον U κεκαθαρμένον A — ταμείῳ U — 5 φέρουσι τῆς πόλεως P — ante πεφθισόμενον add. ἵνα B — 7 προκατειργασμένην U προκατειργασμένην P κατειργασμένην A — 11 δεινός om. P — φύσεως P — 12 ἵ' ἔμεινε U τε ἔμεινε P — αἰὶ P αἰὶ UA — 13 οὕτως P — 15 ἐκάσαντος U — 16 ἀκίνητα U — 18 Hom. II. 18, 471 — καλέσαι UP — 19 ἐξανείσας U ἐξαν-
 κείσας (sic) P — 19 Hom. II. 18, 417 — 20 ἑαυτῶν UP αὐτῶν A — 22 μηδ' nos: μήτ' codd. — verba παντοίην εὐπρηκτον ἐνέργειαν ἐνεργοῦντα add. UP, om. A — 24 θείας B καὶ θείας UPA — αὐτοῖς τινὰς UP τινὰς αὐτοῖς A — 26 τε ἅμα UP ἅμα A — παρασκευαζούσας U —

πον, ὥς ἂν καὶ παραπλησίως αὐτῷ φύσεως ὑπαρχούσας
καὶ τὴν πρώτην βλάβησιν ἐξ ἐκείνου πεποιημένας.

Cap. III. Αὐτὸ δὲ τὸ ἥπαρ, ἐπειδὴν αὐτὴν παρα-
λάβῃ πρὸς τῶν ὑπηρετῶν ἤδη παρασκευασμένην καὶ
οἶον ὑπογραφῆν τινα καὶ ἀμυδρὸν εἶδος αἵματος ἔχον- 5
σαν, ἐπάγει τέλειον αὐτῇ τὸν κόσμον εἰς αἵματος ἀκρι-
βοῦς γένεσιν. ἀλλ' ἐπεὶ τῶν κατὰ τὴν γαστέρα τὰ μὲν
οὕτω μοχθηρὰ καθάπερ ἐν τῷ σίτῳ γῇ καὶ λίθοι καὶ τὰ
τῶν ἀγρίων ὀσπρίων σπέρματα διεκέκριτο, τὰ δ' οἶον
ἄχρη καὶ πίτυρον ἐτέρας καθάρσεως ἐδεῖτο, ταύτην 10
αὐθις ἐπάγει τῇ τροφῇ τὴν κάθαρσιν τὸ ἥπαρ. ἄμεινον
δ' ἄρ' ἦν εἰς εἰκόνας ἐνάργειαν μὴ ξηροῖς σιτίοις, ἀλλ'
ἕργῳ χυμῷ προπεπεμμένῳ μὲν ἤδη καὶ προκατειργα-
σμένῳ, δεομένῳ δ' ἔτι τελεωτέρας πέψεως ὁμοιωσαὶ τὸν
270 ἐκ τῆς κοιλίας διὰ τῶν φλεβῶν εἰς τὸ ἥπαρ ἀναφερό- 15
μενον χυλόν. ἔστω δὴ τις οἶνος ἄρτι μὲν τῶν βοτρυόν
ἐκτεθλιμμένος, ἐγκεχυμένος δὲ πιθάρκναις, ὑπὸ δὲ τῆς
ἐμφύτου θερμασίας ἔτι κατεργαζόμενός τε καὶ διακρινό-
μενος καὶ πεττόμενος καὶ ζέων καὶ αὐτοῦ τῶν περιττω-
μάτων τὸ μὲν βαρὺ καὶ γεῶδες, ὅπερ οἶμαι τρύγα κα- 20
λουσῖν, ἐν τοῖς πυθμέσι τῶν ἀγγείων ὑφιστάσθω, τὸ
δ' ἕτερον τὸ κοῦφόν τε καὶ ἀερῶδες ἐποχεῖσθω· καλεῖται
δ' ἄνθος τοῦτο καὶ πλείστον ἐφίσταται τοῖς λεπτοῖς οἴ-
νοις, ὥσπερ τοῖς παχύτεροις θάτερον ὑφίσταται πάμ-
πολυ. κατὰ δὲ τὴν τοῦ παραδείγματος εἰκόνα νόει 25
μοι τὸν ἐκ τῆς κοιλίας εἰς τὸ ἥπαρ ἀναδοθέντα χυλόν

1 ὑπαρχούσης asterisco loci corrupti signo appicto A — 2 βλάβησιν PA — πεποιημένης A — 4 παρασκευασμένην P — 5 αἵματος εἶδος P — 7 γένεσιν P — τῶν om. P — 9 ὀσπρίων σπέρματα UP σπερ. ὅση. A — τὰ δ' U τοῦ δ' P τὸ δ' A — 10 καὶ ante ταύτην add. A, om. UP — 12 ἄρα ἦν UP ἂν ἦ A — ἐνάργειαν nos: ἐνέργειαν codd. — 13 χυλῷ P — 14 δ' ἔτι UP δὲ A — 15 κοιλ P — 16 χυμόν U — 17 δὲ πιθάρκναις P δὲ ἐν πιθ. P²A — 18 θερμασίας U θερμότη P θερμότητος A — 19 αὐτοῦ UP αὐτῶν A — 21 ὑφιστάσθω P¹ ὑφίστασθαι P² — 22 τε κοῦφον U — ἐποχεῖσθαι P — καλεῖτε P¹ corr. P² — 23 τὸ πλείστον U — 25 verba νόει μοι usque ad τὸν ἕτερον δ' ἐκπέμπειν ἐπιτήδειον exscripsit Oribas. vol. III, p. 34 ed. Bussemaker et Daremberg — 26 χυμόν U --

ὑπὸ τῆς ἐν τῷ σπλάγχνῳ θερμασίας ὥσπερ τὸν οἶνον
τὸν γλεύκινον ζέοντά τε καὶ πεττόμενον καὶ ἀλλοιούμε-
νον εἰς αἵματος χρηστοῦ γένεσιν. ἐν δὲ τῇ ζέσει ταύτῃ
τὸ μὲν ὑφιστάμενον αὐτοῦ τῶν περιττωμάτων ὅσον
5 ἰλυώδεις τε καὶ παχύ, τὸ δ' ἐπιπολάζον, ὃ δὴ λεπτὸν τε
καὶ κοῦφον οἶον ἀφρός τις ἐποχεῖται τῷ αἵματι.

Cap. IV. Τούτοις οὖν εὐλογον ὄργανα παρεσκευά-
σθαι | κοῖλα μὲν, ὥσθ' ὑποδέχεσθαι ῥαδίως, προοιμήσεις 271
δ' ἀνέκτας οἶον στομάχους τινὰς ἐκατέρωθεν τῆς κοι-
10 λότητος ἔχοντα, ἔλκειν μὲν τὸν ἕτερον αὐτῶν τὸ περιτ-
τωμα, τὸν ἕτερον δ' ἐκπέμπειν ἐπιτήδειον. ἀλλὰ καὶ
τὴν θείῃν οἰκείαν ἐχρήν εἶναι τῇ ῥοπῇ τοῦ περιττώ-
ματος καὶ τῶν στομάχων τὰς εἰς ἡπαρ ἐμφύσεις ἀνά-
λογον ταῖς θέσεσιν. ἀτὰρ οὖν καὶ φαίνεται ταῦθ'
15 ὥδε διακεκοσμημένα. τὴν μὲν γὰρ τὸ κοῦφόν τε καὶ
ξανθὸν περίττωμα δεξιόμηνν κύστιν ἢ φύσις ἐπέθηκε τῷ
ἥπατι, τὸν δὲ τὸ παχύ τε καὶ ἰλυώδες ἔλξοντα σπλήνα
μάλιστα μὲν ἂν ἐβούλετο κατ' αὐτὰς ὑποθεῖναι τὰς πύ-
λας, οἳ δὴ καὶ ῥέπειν ἔμελλεν ἐξ ἑαυτοῦ τῷ βάρει κατα-
20 φερόμενον τὸ μελαγχολικὸν ἐκεῖνο περίττωμα. ἀλλὰ γὰρ
οὐκ ἐνὴν ἐνταῦθα χώρα σχολάζουσα τῆς γαστροῦς φθα-
ρούσης ἀπασαν αὐτὴν κατεिल्φέναι. μεγάλης οὖν εὐρυ-
χωρίας ἐν τοῖς ἀριστεροῖς μέρεσιν ὑπολειπομένης ἐν
ταύτῃ τὸν σπλήνα κατέθετο, καὶ τιν' οἶον στόμαχον
25 ἐκ τῶν σιμῶν αὐτοῦ μερῶν ἀποφύσασα φλεβώδες ἀγ-
γεῖον ἐπὶ τὰς πύλας ἐξέτεινεν, ὥστε μηδὲν μεῖον εἶναι
πρὸς γε τὴν τοῦ ἥπατος κάθαρσιν | ἢ εἰ [καὶ] πλησίον 272

2 γλεύκινον UPA γλεύκινον B — 4 αὐτοῦ UP αὐτῷ A —
5 ἐπιπολάζων U — 6 κοῦφόν ἐστιν Orib. — 7 γοῦν Orib. — εὐλο-
γον UP εὐλόγως A — 8 παρεσκευάσθαι UP παρεσκευάσται A —
10 ἔχοντας UPA ἔχοντα K — 11 τὸν δ' ἕτερον P — 15 διακεκοσ-
μημένα PA διακεκοσμεῖσθαι U — verba τὴν μὲν γὰρ τὸ κοῦφον
usque ad ἐξέτεινεν excerpit Oribas. vol. III, p. 35 — 16 δεξιόμηνν
UPA δεξαμένην B — 17 τὸ (ν erasum) δὲ (τὸ om.) παχύ U —
παχύ τε UP τε om. A — ἔλξοντα UPA ἔλκοντα B — 18 ἂν ἐβού-
λετο UP ἂν om. A — κατ' αὐτὰς UP κατὰ ταύτας B καὶ ταύτας
A — 19 ἑαυτοῦ U ἑαυτῷ P αὐτοῦ A — 21 οὐκ ἦν P¹ οὐκ ἐνὴν
P² — 27 τε pro γε U — εἰς U — καὶ om. U, delendum videtur —

αὐτοῦ τεταγμένος ὁ σπλῆν [ἦν καὶ] μὴ μακροῦ καθάπερ
νῦν, ἀλλὰ βραχεὶ τινι στομάχῳ τὴν ὅλην ἐποιεῖτο τοῦ
περιττώματος. ἀποθέμενος οὖν ὁ παρασκευαζόμενος ἐν
ἥπατι χυμὸς εἰς τροφήν τῷ ζῳῷ τὰ προειρημένα δύο
περιττώματα καὶ τὴν ἐκ τῆς ἐμφύτου θερμασίας πέφιν 5
ἀκριβῆ κτησάμενος ἐρυθρὸς ἤδη καὶ καθαρὸς ἐπὶ τὰ
κνρτὰ μόρια τοῦ ἥπατος ἀνέρχεται τῆς τοῦ θείου πυ-
ρὸς ἐν ἡγρῷ τομῆς τε καὶ ἐξομόρξεως ἐνδεικνύμενος τὴν
χρόαν, ὧς πον καὶ Πλάτων ἔλεγεν.

Cap. V. Ἐκδέχεται δ' αὐτὸν ἐνταῦθα μία φλέψ 10
μεγίστη τῶν κνρτῶν τοῦ ἥπατος διαπεφυκνῖα πρὸς ἄμφω
τοῦ ζῳῦ τὰ μέρη φερομένη τό τ' ἄνω καὶ τὸ κάτω.
φαίης ἂν οἷον ἀγωγὸν τινα μεστὸν αἵματος ὑπάρχονσαν
αὐτὴν ὀχετοὺς παμπόλλους ἀπορρέοντας ἴσχειν, ἐλάττους
τε καὶ μεῖζους, εἰς πᾶν μόριον τοῦ ζῳῦ νενεμημένους. 15
ἀλλὰ γὰρ καὶ κατὰ ταύτην ἔτι τὴν φλέβα πολλῆς ὑγρό-
τητος λεπτῆς τε καὶ ὕδατώδους μεστὸν ἐστὶ τὸ αἷμα,
καλεῖ δ' αὐτὴν Ἱπποκράτης ὄχημα τροφῆς ἐνδεικνύμενος
273 εὐθὺς αἷμα τῇ | προσηγορίᾳ καὶ τὴν χρείαν. οὔτε γὰρ ἐκ
τῆς γαστρὸς εἰς τὰς φλέβας ἀναληφθῆναι καλῶς οἷον τ' 20
ἦν τὸν ἐκ τῶν σιτίων χυμὸν οὔτε ῥαδίως διεξέρχεσθαι
τὰς ἐν ἥπατι φλέβας πολλὰς καὶ στενὰς ὑπαρχούσας, εἰ μὴ
τις αὐτῷ λεπτοτέρα καὶ ὕδατώδης ὑγρότης ἀναμείκτο κα-
θάπερ ὄχημα. καὶ πρὸς ταύτην ἄρα τὴν χρείαν ὑπηρετεῖ
τοῖς ζῳοῖς τὸ ὕδωρ. τρέφεσθαι μὲν γὰρ οὐδὲν ἐξ αὐτοῦ 25
δύναται μόριον, ἀναδοθῆναι δ' ἐκ τῆς κοιλίας τὸ θρέφον
οὐκ ἐνεδέχετο μὴ παραπεμπόμενον ὑπὸ τινος οὕτως ὑγροῦ.

1 ἦν καὶ om. U; uncis inclusi — 3 verba ἀποθέμενος οὖν usque ad ἀνέρχεται transcripsit Oribas. III, p. 35 — 8 τομῆς UPA νομῆς K — ἐξομόρξεως U ἐξομοιώσεως P ἐξομόξεως asterisco notatum A — 9 χροαίαν UP — ὧς πον UP ὥσπερ A — cf. Plat. Tim. 80 E — 10 αὐτὸν UPA αὐτῶν Ch — verba μία φλέψ usque ad τῆς ἀπὸ καρδίας (cap. VI med.) excerpit Oribas. vol. III p. 36 — 11 ἐκ post μεγίστη add. AP, om. U — 14 καὶ ante ὀχετοὺς add. Ch, om. UPA — 15 νεμομένους U, sed in marg eadem manu νενεμημένους — 16 κατὰ om. P — 17 τε καὶ UP καὶ A — 18 ὁ Ἱπποκράτης P — 21 χυλὸν UP — 23 ἀναμείκτο U ἀναμείκται P ἀνεμείκτο A — 24 ταύτην PU Orib. αὐτὴν A — 25 μὲν γὰρ UPA γὰρ Ch —

- Cap. VI. Ταύτας οὖν τὰς λεπτὰς ὑγρότητας, ὅταν τὸ σφέτερον ἔργον πληρώσωσιν, οὐκέτ' ἐν τῷ σώματι χορὴ μένειν ἄχθος ἀλλότριον ἐσομένας ταῖς φλεβὶ καὶ ταύτης ἕνεκα τῆς χρείας οἱ νεφροὶ γεγόνασιν, ὅργανα
- 5 κοίλα στομάχοις τοῖς μὲν ἔλκοντα τοῖς δ' ἐκπέμποντα τὸ λεπτόν τοῦτο καὶ ὑδατώδεις περίττωμα. παράκεινται δ' ἐκατέρωθεν τῇ κοίλῃ φλεβὶ τῇ μικρῇ πρόσθεν ῥηθείῃ τῇ μεγίστῃ μικρὸν ὑποκάτω τοῦ ἥπατος, ὥστε πᾶν ὅσον ἂν | εἰς αὐτὴν αἷμα παραλαμβάνηται, παραχορῆμα 274
- 10 καθαιρεσθαι καὶ μόνον ἔτι τὸ καθαρὸν λέναι πάντῃ τοῦ σώματος βραχείας παντάπασιν ἀναμειγμένης αὐτῷ τινοσ ὑδατώδους ὑγρότητος. οὐ γὰρ δὴ ἔτι γε δεῖται πολλοῦ τούτου τοῦ ὀχήματος ὡς ἂν εὐρείαις μὲν ὁδοῖς τοῦντεῦθεν ἐνεχθῇσόμενον, εὗρουν δ' ἤδη τῇ χύσει γεγεννημένον,
- 15 ἦν ἐκ τῆς θερμότητος πρώτης μὲν τῆς κατὰ τὸ ἥπαρ ἐκτῆσατο, δευτέρας δὲ καὶ πολὺ σφοδροτέρας ἐπικτᾶται τῆς ἀπὸ καρδίας, ἐπὶ μὲν ἡμῶν τε καὶ τῶν τετραπόδων ζώων ἀπάντων εἰς τὴν δεξιὰν κοιλίαν αὐτῆς καταφρομένης τῆς κοίλης φλεβός, ἐπὶ δὲ τῶν οὐκ ἐχόντων ταύτην
- 20 τὴν κοιλίαν ἐκ τῆς πρὸς τὰς ἀρτηρίας ἀναστομώσεως μεταλαμβάνοντων τῶν καθ' ὅλον τὸ ζῶον φλεβῶν τῆς ἐν καρδίᾳ θερμασίας. εἰρηται δὲ περὶ πάντων τούτων ἐν ἑτέροις. καὶ νῦν, ὅπερ ἐρρέθη κατ' ἀρχὰς εὐθύς τῆς ὅλης πραγματείας, ἀπόδειξιν μὲν οὐδεμιᾶς ἐνεργείας
- 25 πρόκειται λέγειν, ἐπεὶ δ' οὐκ ἐνδέχεται τῶν μορίων ἐξευρίσκειν τὰς χρείας ἀγνοούμενων ἔτι τῶν ἐνεργειῶν, διὰ τοῦθ' ἐκάστοτε τῆς ἐνεργείας ἀναμνήσαντες ἐπὶ τὰς χρείας | εὐθέως μεταβησόμεθα τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς γα- 275
στρός ποιησάμενοι.

4 ἕνεκεν P — 7 εἰρημένη pro ῥηθείῃ Orib. — 9 μεταλαμβάνεται Orib. — 10 εἶναι U in marg. — 12 δὴ ἔτι γε UP ἔτι γε δὴ A — 13 τούτου om. U — τὸ ἐντεῦθεν P — 14 ἀναχθῇσόμενον Orib. — εὐρεία A — χύσει UP χύσει A — 15 πρῶτον U — 17 ἡμῶν τε UP ἡμῶν A — 26 verba ἀγνοούμενων - ἀναμνήσαντες om. A — 27 διὰ τοῦθ' ἐκάστωτε τῆς ἐνεργείας ἀναμνήσαντες U διὰ τοῦτο ἐκάστου τῆς (τὰς P²) ἐνεργείας ἀν. P. διὰ τοῦτο τῆς ἐνεργείας ἀναμνησθέντες, ἡγνομένων τῶν ἐνεργειῶν. διὸ αἰεὶ περὶ ἐνεργειῶν μνημονεύοντες ἐπὶ τὰς χρ. B διὸ αἰεὶ περὶ ἐνεργειῶν μνημονεύοντες Ch —

Cap. VII. Ταύτης οὖν ἐστὶ μὲν τις ἐλκτικὴ δύναμις
 τῆς οἰκείας ποιότητος, ὥς ἐν τοῖς περὶ [τῶν] φυσικῶν
 δυνάμεων ὑπομνήμασιν ἀποδέδεικται· ἔστι δέ τις καὶ
 καθ' ἐλκτικὴ τῶν ληφθέντων καὶ αὐθις ἀποκριτικὴ τῶν
 περιπτωμάτων καὶ πρό γε τούτων ἀπασῶν ἢ ἄλλοι- 5
 ωτικῇ, δι' ἣν ἐδέησεν αὐτῇ κακείνων. ἀλλὰ τοῖς μὲν
 ἄλλοις ἀπασὶ τοῦ ζῴου μορίοις, καίτοι τὰς αὐτὰς ταύτας
 ἔχουσι δυνάμεις, οὐ συνῆψεν ἡ φύσις αἰσθησὶν τῶν ἐλλει-
 πόντων, ἀλλ' οἷον φυτὰ τρέφεται ταῦτα διὰ παντὸς ἐκ
 τῶν φλεβῶν ἀρνούμενα τὴν τροφήν· μόνη δὲ τῇ γαστρὶ 10
 καὶ ταύτης μάλιστα τοῖς κατὰ τὸ στόμα μέρεσιν αἰσθη-
 σιν ἐνδείας ἐπέστησεν ἐπεγείρουσάν τε καὶ κεντριζούσαν
 τὸ ζῷον προσάρασθαι σιτία καὶ τοῦτ' εὐλόγως εἰργά-
 σατο. τῶν μὲν γὰρ καθ' ὅλον τὸ σῶμα μορίων ἐκ τῶν
 ἀπὸ τῆς κοίλης πεφυκυῶν φλεβῶν ἐλκόντων τὴν τρο- 15
 276 φήν, αὐτῆς δ' αὖ πάλιν τῆς κοίλης ἐκ τῶν κατὰ τὸ
 ἦπαρ, τούτων δ' αὖθις ἐκ τῶν ἐπὶ τὰς πύλας ἀναφερο-
 μένων, ἐκείνων δ' αὖ πάλιν ἐκ τῆς γαστροῦς τε καὶ τῶν
 ἐντέρων, ὅντος δ' οὐδενὸς ἔτι μορίου, παρ' οὗ χρὴ λα-
 βεῖν τὴν κοιλίαν, ἔξωθεν πληροῦν αὐτὴν ἀναγκαῖον ἦν 20
 τοῖς ζῴοις καὶ τούτῳ διαφέρει [ἤδη] τῶν φυτῶν. τοῖς
 μὲν γὰρ εἰ καὶ ὅτι μάλιστα τὰς ἄλλας τέτταρας δυνά-
 μεις τὰς ὀλίγῳ πρόσθεν εἰρημένας ὁμοίως τοῖς ζῴοις ἔχειν
 ὑπάρχει, ἀλλ' ἢ γε τῶν ἐλλειπόντων αἰσθησις ἄπεισιν.
 οὐ γὰρ ἔμελλε διὰ στόματος θρέψεσθαι ταμιεῖον ἀφθό- 25

2 cf. de natur. action. lib. III, 6 — τῶν om. P; uncis inclusi
 — 5 post ἀπασῶν add. τρίτη δύναμις P — 6 ad ἐδέησεν in marg.
 adnotatum est καὶ τ (= καὶ τὴν) ἀξίαν U — verba τοῖς μὲν ἄλλοις
 usque ad προσάρασθαι σιτία excerpit Oribas III, 340 — 7 ταύτας
 add. UP, om. A — 9 ταῦτα τρέφεται Orib. — 11 μάλιστα ταύτης
 U — αἰσθησιν ἐνδείας UP Orib. ἐνδ. αἰσθ. A — 12 τε καὶ κεν-
 τριζούσαν om. A — 13 προσελέσθαι UP προσείρεσθαι Orib. —
 σιτία UP σίτον A — 17 καὶ pro ἐπὶ U — 18 αὖ πάλιν] αὐθις
 P — ἐκ τῶν τῆς γ. UP — τε om. P — 20 πληροῦν αὐτὴν ἀναγ-
 καῖον ἦν U αὐτὴν πλ. α. ἦν P αὐ. πλ. ἦν αὐ. A — 21 διαφέ-
 ρειν ἤδη U ἤδη διαφέρειν P ἤδη delendum videtur — 22 εἰ ὅτι
 καὶ μάλιστα U καὶ ὅτι μ. P — 23 ὀλίγῳ UP ὀλίγον A — 24 εἰ
 γε pro ἢ γε P — 25 ταμιεῖον P —

- νου τροφῆς ὑποβεβλημένον ἔχοντα τὴν γῆν, ἣ ξυμπεφυ-
 κότα τε καὶ ξυνημμένα διὰ παντὸς εὐπορεῖ τοῦ θρέφον-
 τος. τῇ δὲ τῶν ζώων οὐσία πρὸς τῷ πόρρω γῆς εἶναι
 5 κατὰ τὰς συμφύτους τῶν μορίων ποιότητας ἔτι καὶ τὸ
 κινεῖσθαι κατὰ προαίρεσιν ὑπάρχει καὶ χώραν ἐκ χώρας
 ἀμείβειν καὶ μεταλλάττειν τοὺς τόπους, ὥστε δι' ἄμφο
 ταῦτ' ἀδύνατον ἦν αὐτοῖς ὥσπερ φυτοῖς τὸν ἐκ τῆς γῆς
 βδάλλειν χυμόν. ἐδεήθη τοιγαροῦν κατὰ τὴν οἰκείαν
 ἕκαστον φύσιν ἢ βοτάναις ἢ σπέρμασιν ἢ ἀκροδρόοις ἢ
 10 ζώων ἑτέρων τρέφεσθαι σαρξὶ καὶ ταῦτα | κατ' ἐκείνον 277
 προσφέρεσθαι τὸν καιρὸν, καθ' ὃν ἂν ἡ γαστήρ αἰσθη-
 ται τῆς ἐνδείας. ἀλλ' οὐδὲν τῶν τοῦ ζώου μορίων ἐξ
 ἑαυτοῦ κέκτηται σύμφυτον αἰσθησιν, ὥς καὶ τοῦτ' ἐν
 ἄλλοις ἀποδέδεικται. ἐπιρρεῖν οὖν τῇ γαστρὶ τὴν τοι-
 15 αὐτὴν δύναμιν ἐτέρωθεν ἐχρῆν, οἷον δι' ὀχετῶν τινων
 ἀπὸ τῆς αἰσθητικῆς ἀρχῆς. καὶ τούτου χάριν εἰς αὐτὴν
 ζεύγος οὐ σμικρὸν νεύρων ἄνωθεν καταφέρεται καὶ
 διασπείρεται τε καὶ διαπλέκει μάλιστα μὲν τὸ στόμα
 καὶ τὰ τοῦτω συνεχῇ καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ δὴ τοῖς μέχρι
 20 τοῦ πυθμένος αὐτῆς ἐπεκτείνεται μέρεσιν. ἐτέθη δ' ἡ
 γαστήρ οὐκ ἐφεξῆς τῷ στόματι, καίτοι τούτου θεομένη
 πρὸς γε τὴν τῆς τροφῆς χορηγίαν, ἀλλὰ τὸν καλούμενον
 θώρακα καὶ τὰ κατ' αὐτὸν σπλάγχνα προὔταξεν ἡ φύσις,
 ἵν' ἡ μὲν ἐν τοῖς κάτω μέρεσι τὰς ἐκροὰς ἔχῃ τῶν πε-
 25 ριτωμάτων, ὁ δὲ διὰ τοῦ στόματος ἔλκων τε καὶ αὐθις
 ἐκπέμπων τὸν ἀέρα φωνῆς καὶ ἀναπνοῆς γίγνηται δη-
 μιουργός. ἀλλὰ περὶ μὲν θώρακος τε καὶ τῶν κατ' αὐ-
 τὸν σπλάγχνων ἐπὶ πλέον ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα λεχθή-
 σεται, περὶ δὲ τῆς γαστροῦς αὐθις ἐπ' ἀνίμεν. | οὐ γὰρ 278
 30 ὅτι κατωτέρω τοῦ θώρακος ἡ φύσις αὐτὴν κατέθετο,
 διὰ τοῦτο χρὴ μόνον ἐπαινεῖν, ἀλλ' ἔτι τούτου μᾶλλον,

1 ὑποβεβλημένον UA ὑποβεβλημένην Ch — 2 ξυνημμένα UP
 συνημμένα A — 3 πρὸς τὸ P — 8 βδάλλειν P
 βάλλειν U εἰςβδάλλειν B ἐμβάλλειν A — 16 verba καὶ τοῦτου
 χάριν usque ad μέρεσιν transcripsit Oribas. III, 340 — 17 σμικρὸν
 UPA σμικρῶν B Orib. — 19 δὲ δὴ Orib. δ' ἡδη UPA — 26 γίγνηται
 U γένηται P — 28 ἐπὶ πλέον U ἐπιπλέον. A — 29 ἐπ' ἀνίμεν P
 ἐπ' ἀνίμεν U ἐπ' ἀνίμει A —

ὅτι μὴ μέσῃν ἀκριβῶς τῶν ἀριστερῶν καὶ τῶν δεξιῶν
 τοῦ ζώου μερῶν, ἀλλ' ἐν τοῖς ἀριστεροῖς μᾶλλον. ἐπειδὴ
 γὰρ αὐτῇ περιθῆσιν ἔμελλε δύο σπλάγχνα μήτε τοῖς
 μεγέθεσιν ἴσα μήτε τοῖς ἀξιώμασιν ὁμότιμα, διὰ τοῦτο
 τῷ μείζονι καὶ κυριωτέρῳ πλείονά θ' ἅμα καὶ ἐντιμο- 5
 τέραν ἀπένειμε χώραν καὶ τοῦτο μὲν εἰς τὰ δεξιὰ φέ-
 ρουσα κατέθετο, θάτερον δὲ τὸ οἶον ἐκμαγεῖον αὐ-
 τοῦ τοῖς ἀριστεροῖς τῆς γαστρὸς παρέτεινέ μερεσιν.
 ἐπεὶ δὲ τὸ μὲν ἥπαρ ἀνωτέρω τὴν θέσιν εἶχεν ὥς
 ψαύειν τῶν φρενῶν, ὁ δὲ σπλῆν κατωτέρω δι' ἣν 10
 ὀλίγη πρόσθεν ἐλέγομεν αἰτίαν, εὐλόγως εἰς τὰ δεξιὰ
 τὸν πνυθμένα τῆς κοιλίας ἐξέτεινεν. ἀργὸς γὰρ ἂν ὁ
 τόπος οὗτος ἦν καὶ τελέως κενός, ὥς ἂν μηκέτ' εἰς αὐ-
 τὸν ἐξικνουμένου τοῦ ἥπατος. αὕτη μὲν ἡ πρόνοια τῆς
 θέσεως τῶν τριῶν ὀργάνων ἥπατός τε καὶ σπληνός καὶ 15
 279 γαστρὸς· ἡ δὲ τοῦ σχήματος καὶ τῆς διαπλάσεως ἀπάσης
 καὶ προσέτι τῆς πλοκῆς | καὶ τῆς πρὸς τὰ παρακείμενα
 συμφύσεως ὧδ' ἔχει. ἡ μὲν γαστήρ, ὥς ἂν ὑποδοχῆς
 ἕνεκα σιτίων γεγενημένη καὶ μέλλονσα τὸν μεταξὺ τόπον
 ἅπαντα καθέξειν ἥπατος καὶ σπληνός, εὐλόγως ἅμα μὲν 20
 περιφερῆς, ἅμα δὲ προμήκης ἐγένετο, περιφερῆς μὲν, ὅτι
 καὶ δυσπαθέστατον τοῦτο τῶν σχημάτων καὶ μέγιστον —
 ἀπάντων γὰρ τῶν ἴσῃν ἐχόντων τὴν περίμετρον σχημά-
 των τῶν μὲν ἐπιπέδων ὁ κύκλος, τῶν δὲ στερεῶν ἡ
 σφαῖρα μέγιστα τετύχηκεν ὄντα — προμήκης δέ, διότι 25
 κάτω μὲν ἡ εἰς τὸ ἔντερον ἔκφυσις, ἄνω δ' ἐπὶ τὸν
 οἰσοφάγον αὐτὴ προέρχεται, καθ' ἣ δὲ περιβέβηκε τοῖς
 σπονδύλοις, ἐντετύπεται τε καὶ διέφθαρται κατὰ τοῦτ'
 αὐτῆς ἡ κυρτότης. ἔστι δ' ἐπὶ μὲν ἀνθρώπων ἐνρύτερος
 ὁ πνυθμὴν τῶν κατὰ τὸ στόμα διὰ τὸ κάτω ῥέπειν ὀρθοῦ 30

2 μορίων A — supra ἀριστεροῖς add. γρ. δεξιοῖς P² —
 5 πλείονα UP μείζονα A — 6 ἀπένειμε UP ἀπενείματο A —
 13 ἣν οὗτος U — 16 καὶ ante τῆς om. U καὶ ἡ τῆς P — 17 τῆς
 ante πλοκῆς om. UPA, add. K — 18 γὰρ ante γαστήρ add. AU,
 om. P — 19 ἕνεκα σιτίων UP σιτίων ἕνεκα A — 22 καὶ ante
 δυσπαθέστατον add. UP, om. A — 26 τὸ ἔντερον UP τὰ ἔντερα A
 — δὲ ἡ ἐπὶ A — 27 προσέρχεται U — verba καθ' ἣ δὲ usque ad τῶν κατὰ
 τὸ στόμα excerpit Oribas. III, 341 — 28 σπονδύλοις U — διέφθαρτο
 P — καὶ add. ante κατὰ B — 30 κάτω ῥέπειν UP καταρτίνειν A —

- μόνον τούτου τοῦ ζῴου γεγονότος, ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων
 εἰς τὰ πρόσω κατὰ τὸ ὑποχόνδριον ἢ ῥοπὴ τῆς γαστρὸς,
 ἐκείνοις γὰρ τοῦτο κάτω. καὶ σοὶ δῆλον ἤδη τὸ σύμπαν
 αὐτῆς σχῆμα. σφαῖραν γὰρ ἀκριβῆ νοήσας αὐτῆς
 5 | εὐρύτεραν ἐπινόησον κάτωθεν, εἴτ' ἐργασαί διττὰς 280
 ἀποφύσεις εὐρύτεραν μὲν τὴν κατὰ τὸν οἰσοφάγον, στενο-
 τέραν δὲ τὴν κάτω. εἴτ' ἐπὶ τούτοις ἔτι θλίψας αὐτὴν
 καὶ σιμώσας τὴν ὀπισθεν κυρτότητα τὸ σύμπαν σχῆμα
 μεμαθηκώς ἔσῃ τῆς γαστρὸς. ἀλλὰ τὰ μὲν, ἄλλα δὴλα.
 10 διὰ τίνα δ' αἰτίαν ὑπεναντίως ἔχει τὰ μέρη ταῖς ἀπο-
 φύσεσιν, ἄνωθεν μὲν ἐν οἷς ἐστὶν αὐτῇ στενότερα, τοῦ
 στομάχου γεννηθέντος εὐρύτερον, κάτωθεν δ' ἐν οἷς ἐ-
 στὶν εὐρύτερα; τῆς εἰς τὸ ἔντερον ἐκφύσεως στενότερας
 ἀποτελεσθεῖσης; ἢ ὅτι πρῶτον μὲν ἀτρίπτους καὶ σκλη-
 15 ροὺς ὄγκους καὶ μεγάλους ἐνίοτε καταπίνει τὸ ζῴον καὶ
 χρῆ πρὸς τὴν τούτων διόδον εὐρείαν ὁδὸν τετυμῆσθαι
 τὴν διὰ τοῦ στομάχου· κάτωθεν δ' ἔμπαλιν οὐδὲν χρῆ
 παρίεναι μέγα καὶ σκληρὸν καὶ ἀχύλωτον καὶ ἄπεπτον,
 ἀλλ' οἷον πυλωρὸς τις δίκαιος ἢ στενότης ἐστὶν ἢ τοῦ-
 20 του τοῦ πόρου μηδενὶ πρὶν χυλωθῆναι τε καὶ πεφθῆναι
 συγχωροῦσα παρέρχεσθαι ῥαδίως κάτω. καὶ πολλοῖς γε
 τῶν ζῴων οἷον ἀδενώδης τις φύσις ἐνταυθοῖ | πρόσκειται 281
 συνεπαύξονσα τὴν στενοχωρίαν καὶ μάλιστα' ὅταν ἡ γασ-
 τήρ τῇ καθεκτικῇ δυνάμει χρωμένη συναγαγοῦσα παντα-
 25 χόθεν ἑαυτὴν καὶ συσπειράσασα καὶ περισταλεῖσα τοῖς
 ἐνυπάρχουσι περὶ τὴν πέψιν αὐτῶν καταγίγνηται. τηρι-
 καῦτα γὰρ ἐκάτερος τῶν στομάχων εἰς ἐλάχιστον συν-
 ἵχται καὶ μέμνεν, ὥσπερ αὖ πάλιν ὅταν τῇ προω-
 στικῇ καλουμένῃ δυνάμει χρωμένη τὰ μὲν ἄλλα πάντα

2 πρόσωπα pro πρόσω P — τὰ add. ante κατὰ UP — 3 verba
 καὶ σοὶ δῆλον usque ad στενότερας ἀποτελεσθεῖσης sunt apud Ori-
 bas. III, 341-42 — 7 αὐτῆς U — 9 ἔσῃ P¹ οἶσῃ P² — 10 ἔχειν
 P — 11 στενότερα UP στενότης A — 13 εὐρύτερα UP εὐρύτης A
 -- 14 ἀτρίπτους A — 15 τὸ ζῴον UP τὰ ζῴα A — 19 ἡ στενό-
 της om. P — ἡ ante τούτου add. U, om. PA — 22 ἐνταυθοῖ P
 ἐνιαυθοῖ (sic) U ἐνιαυθα A — 25 συσπειράσα UA συσφύγξασα P
 — περισταλεῖσα A περιστειλεῖσα UP — 26 καταγίγνηται UP κατα-
 γίνεται A — 27 ἐκάτερος nos: ἐκάτερον codd. —

στενώσει καὶ συναγάγῃ καὶ σφίγῃ, τὸν πόρον δ' ἀναπε-
τάσῃ, δι' οὗ χρὴ κενωθῆναι τὰ προωθούμενα. ταῦτά τ'
οὖν αὐτῆς τὰ ἔργα δι' ἑτέρων ἡμῖν ἀποδεδειγμένα γραμ-
μάτων τῇ κατασκευῇ θανμαστῶς ὁμολογεῖν φαίνεται καὶ
πρὸς τοῦτοις ἔτι τὸ κατὰ βραχὺ μὲν ἀπὸ τῆς τοῦ στο- 5
μάχου καταφύσεως ἀνευρύνεσθαι, σαφῶς αὐτοῦ τοῦ φαι-
νομένου διδάσκοντος μέρος τι πρόμηκες ἀποτεταμένον
αὐτῆς ὑπάρχειν τὸν οἰσοφάγον, οὐ κατὰ βραχὺ δ' ἄλλ'
ἄθρόως ἐκ τοῦ πυθμένος ἐκφέρεσθαι τὸ ἔντερον, ὥς ἂν
οὐκ αὐτοῦ τοῦ σώματος τῆς κοιλίας μόριον ὑπάρχον, 10
ἀλλ' ἕτερόν τι συμφυὲς αὐτῇ.

- 282 Cap. VIII. Καὶ μὲν γε καὶ ἡ τῶν χιτῶνων φύσις
τῇ μὲν γαστρὶ καὶ τῷ στομάχῳ παραπλήσιος, ἀνόμοιος
δὲ τοῖς ἐντέροις. ὁ μὲν γὰρ ἐνδοθεν χιτῶν ὑμενωδέστε-
ρος ὢν ἐν τε τῇ γαστρὶ καὶ τῷ στομάχῳ τὰς ἵνας εὐ- 15
θείας ἄνωθεν κάτω φερομένας ἔχει, ὁ δ' ἔξωθεν ὁ σαρ-
κωδέστερος ἐγκαρσίας, οἷασι περ οἱ δύο χιτῶνες ἔχουσιν
οἱ τῶν ἐντέρων, εὐλόγως. ἔλκειν μὲν γὰρ εἰς ἐαντὴν
ἐχοῖν τὴν γαστέρα διὰ τοῦ στομάχου τὰ τε σιτία καὶ τὰ
ποτὰ καθάπερ χερσὶ ταῖς εὐθείαις ἰσὶ ταύταις ἐπισπω- 20
μένην, προωθεῖν δὲ ταῖς ἐγκαρσίαις. τοῖς δ' ἐντέροις,
ἐλκτικῆς γὰρ οὐδὲν ἔδει δυνάμεως, αἱ προωθεῖν ἐπιτή-
δαιοι γέγονασιν μόναι. ἀλλὰ καὶ συνεχὴς ἐστὶν ὁ ἐντὸς
τῆς γαστρός τε καὶ τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐν τῷ στό-
ματι πάντων χιτῶν. καὶ γὰρ καὶ τοῦτ' ἄμεινον ἦν 25
εἰς τε τὴν τῶν περιεχομένων ἐν τῷ στόματι σιτίων
ὀλκὴν καὶ ὅπως ἡ γλῶττα κατασπῶτο σὺν τοῖς κατὰ τὰ
παρίσθμια μυσίν, ὅφ' ὢν τῆς τάσεως ἀπάντων ἀνατεινο-
μένου τοῦ λάρυγγος καὶ προσανατρέχοντος τῇ ἐπιγλωτ-

1 συναγάγει UP — σφίγξει UP — 5 verba κατὰ βραχὺ μὲν
usque ad συμφυὲς αὐτῇ exscripsit Oribas. III, 342 — 12 verba καὶ
μὲν γε καὶ usque ad προωθεῖν δὲ ταῖς ἐγκαρσίαις exscripsit Oribas. III,
342 — δὴ pro γε P — 14 ἐνδον Orib. — 15 τε om. Orib. — παρὰ
τὰς ἵνας P — τὰς om. Orib. — εὐθείας post φερομένας collocatum
habet P — 17 οἷασι περ U — 20 ἴση U εἰσι PA pro ἰσὶ — 21 δὲ UP
τε A — verba τοῖς δ' ἐντέροις usque ad μόναι transcripsit Oribas.
III, 343 — 22 ἐπιτήδαιοι UP Orib. ἐπιτήδαιοι A — 25 παντὶ P —
27 γλῶσσαι U —

- τίδι καὶ πωματιζομένον πρὸς αὐτῆς ἀθρόον ὑγρὸν | 283
ἐμπίπτειν κωλύεται τῷ πνεύμονι. διὰ τί δὲ σκληρό-
τερα καὶ πυκνότερα τούτων τὰ ἐντὸς ἢ τὰ τῶν ἐντέ-
ρων; ὅτι τὰ μὲν ἔντερα πρὸς τὴν ἀνάδοσιν, ἡ γαστήρ
5 δὲ καὶ ὁ στόμαχος καὶ τὸ στόμα πρὸς δυσπάθειαν πα-
ρεσχεύασται. σκληροὺς γὰρ πολλάκις καὶ μεγάλους καὶ
τραχεῖς ὄγκους καταπίνομεν, ὅφ' ὧν ἐθλατό τ' ἂν καὶ
κατεξέετο τὰ μέρη μὴ σκληρὰ καὶ πυκνὰ γενόμενα. διὰ
δὲ ταὐτὸ τοῦτο καὶ κατὰ βραχὺ πως ὁ χιτὼν οὗτος ὁ
10 κοινὸς τοῦ στόματος καὶ τοῦ στομάχου καὶ τῆς γαστρὸς
μανώτερός τε καὶ μαλακώτερος γίγνεται μέχρι τοῦ πυθ-
μένος τῆς κοιλίας, ὥστ' εἰ τὸ ταύτῃ μέρος αὐτοῦ παρα-
βάλλοις τῷ κατὰ τὸ στόμα, πολὺ μαλακώτερόν σοι φα-
νείται. τὸ γὰρ πρῶτον ἐντυγχάνον ὄργανον τοῖς ἐδέ-
15 σμασι πρὶν ἡντινοῦν δέξασθαι κατεργασίαν ἀπάντων εὖ-
λογον ἦν γενέσθαι δυσπαθέστατον. δι' αὐτὸ δὲ τοῦτο
καὶ φλέβες πάμπολλαι μὲν εἰς ἕκαστον τῶν ἐντέρων ἐμ-
βάλλονσιν, ὀλίγαι δ' εἰς τὰ κάτω τῆς γαστρὸς, ὀλίγαι
δ' εἰς τὰ κατὰ τὸ στόμα, καὶ παντάπασιν ἀμυδραὶ τινες
20 εἰς τὸν | οἰσοφάγον. ὁ μὲν γὰρ ὁδὸς ἦν μόνον σιτίων, 284
ἡ δὲ γαστήρ ὄργανον πέψεως, τὸ δ' ἔντερον ἀναδόσεως.
ἐνθα μὲν οὖν ἐχρήν μόνον πέπτεσθαι τὰ σιτία, παντε-
λῶς ὀλίγων ἔδει φλεβῶν ἀναλαμβάνουσῶν, ὅσον ἂν ἤδη
χρηστὸν ἦ, τὸ δ' ἤδη πεπεμμένον ὅτι τάχιστ' ἀναδίδο-
25 σθαι προσήκει. τῇ δ' ὁδῷ τῆς τροφῆς εἰς ἑαυτὴν μόνον
ἔδει φλεβῶν. εὐλόγως οὖν αὕτη μὲν ἥκιστα φλεβῶν με-
τέσχηκε, μετρίως δ' ἡ κοιλία, δαφυλῶς δὲ τὰ ἔντερα.
διὰ τί δὲ περιβέβηκε τὴν γαστέρα τὸ ἥπαρ; ἢ ὅπως αὕτη
μὲν ὑπ' ἐκείνου, τὰ σιτία δ' ὑπὸ ταύτης θερμαίνουτο; δι'

1 πωματιζομένου UP πωμαζομένου A — 3 τὰ τούτων U —
7 ἐθλατό τε ἂν UP ἐθλατ' ἂν A — 9 ταυτὸν U — 11 μαρώτερος
U μανώτερος PA — 12 ταύτης UA ταύτῃ PCh — αὐτὸν A αὐτό B
— 14 post πρῶτον add. ἀπάντων P — 15 ἡντινοῦν UPA ἡν-
τιναοῦν Ch — 16 δι' αὐτὸ δὲ τοῦτο UP διὰ δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο A
— 17 μὲν πάμπολλαι P — 19 ἀμυδραὶ] ὀλίγαι U — 22 πέπτεσθαι
UPA πέπτεσθαι B — 24 τὸ δὲ δὴ P — οὐ τάχιστ' ἀναδίδοσθαι
U ἀναδίδοσθαι οὐ τάχιστι A δίδοσθαι omissis οὐ τάχιστ' verbis P
— 28 ἢ om. U — ὅπως ἂν P —

αὐτὸ γὰρ τοῦτο καὶ ἀκριβῶς αὐτὴν περιλαμβάνει καθά-
περ δακτύλοις τισὶ τοῖς λοβοῖς. οὐδ' ἐστὶν εἰς ἀριθμὸς
αὐτῶν καθ' ἕκαστον ζῶον, ὅτι μὴδὲ τὸ σχῆμα μὴδὲ τὸ
μέγεθος τῆς γαστρὸς ἀκριβῶς ἅπασιν ταυτὸν. ἀλλὰ καὶ
τῶν ἀριστερῶν μακρὸν ἔχουσα παρατεταμένον τὸν σπλῆνα 5
κατὰ ταῦτα τὰ μέρη πρὸς ἐκείνου θερμαίνεται. ὁπισθεν
δ' ἡ ῥάχις τε καὶ οἱ ῥαχίται μύες καλούμενοι, ἡ μὲν
285 οἶον πρόβλημά τι στεγανόν, | οἱ δ' ὑποστόρεσμά τι μαλ-
θακὸν ἅμα τῇ κατ' αὐτοὺς πιμελῇ θερμαίνουσι τὴν γα-
στέρα. ταῦτα μὲν οὖν σύμπαντα τὰ εἰρημένα μόρια 10
χρείας ἰδίας ἔνεκεν ἕκαστον γέγονεν, εὐμήχανος δ' ἡ φύ-
σις ὑπάρχουσα πλησίον καταθεῖσα τῆς γαστρὸς οἶον θερ-
μάσματ' αὐτῇ παρεσκεύασεν.

Cap. IX. Λοιπὸν δὲ τὸ πρόσω μέρος αὐτῆς οὐδὲν
εἶχεν ἰδίας ἔνεκα χρείας γεγονὸς ἐντανθοῖ τεταγμένον, 15
ὃ πρὸς τοῦτο καταχρήσεται. ὅθεν οὐκ ὥκνησεν ἐπ'
αὐτὸ τοῦτο τὸ θερμαίνεσθαι τὴν γαστέρα καὶ κατὰ τὰ
πρόσω γεννῆσαι τέ τι σῶμα καὶ καταπετάσαι καθ' ὅλης
αὐτῆς πυκνὸν ἅμα καὶ κοῦφον καὶ θερμόν, πυκνὸν μὲν,
ἢ ἐνδον ἀποστέγγῃ τὴν σύμφυτον θερμασίαν, κοῦφον 20
δ', ἢ ἀλύπως τε καὶ ἀθλίπτως θερμαίνῃ, θερμὸν δέ,
τοῦτο μὲν οὐδὲ λόγον δεῖται, διότι τοιοῦτον ἐχρῆν εἶναι
τὸ τοῦ θερμαίνειν ἔνεκα γεγεννημένον. ἀλλ' εἰ μὲν κοῦφόν
θ' ἅμα καὶ πυκνόν, ὑμενώδες ἐχρῆν ὑπάρχειν αὐτό· τί
γὰρ ἂν τοῦ τοιοῦτου σώματος ἐν ζῳῶ κονφότερον ἄλλο 25
286 καὶ πυκνότερον | εὐρεθεῖν μόριον; εἰ δὲ θερμόν, ἀγγεῖά
τε σχεῖν πάμπολλα, φλέβας τε καὶ ἀρτηρίας καὶ τινα
πιμελὴν δαφυλῇ περικεχυμένην, ἡ δὲ ὅτι θερμὸν χρῆμ'
ἐστί, γνωρίζει μὲν καὶ ἡ αἰσθησις ἡ τῶν χρωμένων αὐτῇ
καθάπερ ἐλαίῳ, τεκμηριοῖ δ' οὐχ ἥκιστα καὶ τὸ ῥαδίως 30

1 γὰρ] γάρ τοι U δὴ γὰρ P — 4 τῆς γαστρὸς ἀκριβῶς UP
ἀκρ. τ. γ. A — ἀλλὰ P ὡς A, ex U nihil certi enotavi — 6 κατὰ
scripsi: καὶ codd. — 11 ἔνεκεν P ἔνεκα A — 13 αὐτῇ UP αὐτὰ A
— 16 καταχρήσεται U — 17 αὐτὸ τοῦτο τὸ θ. U αὐτῷ τοῦτο P
αὐτῷ τούτῳ τῷ A — 18 τὰ πρόσω UP τὸ πρ. A — 21 τε καὶ UP
καὶ A — 23 θερμαίνοντιος P — 26 εὐρεθῇ A — 27 τε σχεῖν UP
τ' ἔχειν A — 28 καὶ UP καὶ A — 28 ἢν δὴ P ἢ δὴ U ἢ γ' A —
θερμόν τι χρ. P — 29 ἢ ante τῶν add. UP, om. A —

- εἰς γλόγα μεταβάλλειν ὥς ἂν ἐγγυτάτω τῆς φύσεως
 ὑπάρχουσιν αὐτήν. οὐδὲν γὰρ ψυχρὸν ἐτοίμως καίεται.
 καὶ σοι γέγονε φανερόν ἤδη τῷ λόγῳ τὸ καλούμενον
 ἐπίπλοον ἐκ δυοῖν μὲν χιτώνων πυκνῶν καὶ λεπτῶν
 5 ἀλλήλοις ἐπικειμένων, παμπόλλων δ' ἀρτηριῶν καὶ φλε-
 βῶν καὶ πιμελῆς οὐκ ὀλίγης συνεστηκός. ὅτι δὲ τοῦ
 θερμαίνειν ἔνεκα γέγονεν, ἐναργῶς ἔστι μαθεῖν ἐφ' ὧν
 τρωθέντων κατ' ἐπιγαστριον ἐκπεσὼν διὰ τοῦ τραύματος
 ἔπειτα πελιδνὸν γενόμενον εἰς ἀνάγκην ἀφαιρέσεως τοῦ
 10 βεβλαμμένου μέρους κατέστησε τοὺς ἰατρούς. ἅπαντες
 γὰρ οὗτοι ψυχροτέρας αἰσθάνονται τῆς γαστρὸς καὶ ἦττον
 πέττουσι καὶ πλείονων τῶν ἔξωθεν ἐπιβλημάτων δέον-
 ται καὶ μάλιστα ὅταν ἀξιόλογον ἦ τῷ μεγέθει τὸ ἀπο- 297
 τμηθέν, ὥσπερ καὶ ἡμεῖς ποτ' ὀλίγον δεῖν ὄλον ἀπεκό-
 15 ψαμεν αὐτὸ μονομάχου τινὸς οὕτω τρωθέντος. ὁ δ' ἄν-
 θρωπος ὑγιῆς μὲν ἐγένετο διὰ ταχέως, ἀλλ' εἰς τοσοῦτον
 ἦν εὐπαθὴς καὶ ῥαδίως ὑπὸ τῆς ἔξωθεν ἐβλάπτετο ψύξεως,
 ὥστ' οὐχ ὑπέμενεν ἀσκέπαστον ἔχειν τὴν κοιλίαν, ἀλλ'
 ἐρίοις διὰ παντὸς καθείλιχτο, λεπτότερος δ' ἦν ἐξ ἀρχῆς
 20 τὰ τ' ἄλλα καὶ τὰ κατὰ τὴν γαστέρα καὶ μοι δοκεῖ διὰ
 τοῦτο ταχέως κατεψύχετο. διὰ τί δ' ἀνθρώπῳ τοῦτο τὸ
 μῦθον ἕως πλείστον παρήκει κατὰ πάντων ἐκτεταμένον
 τῶν ἐντέρων; ἢ ὅτι καὶ αἱ πέψεις ἀσθενέσταται τούτῳ
 καὶ τὸ δέρμα μαλακώτατον καὶ ψιλὸν τριχῶν καὶ παν-
 25 τοίως εὐπαθές; οὐ μὲν οὐδὲ τοῖς ἄλλοις ζώοις κατὰ
 τῆς γαστρὸς ἐπικείται μόνης, ἀλλὰ τοῖς μὲν μᾶλλον, τοῖς
 δ' ἦττον ἐκτέταται κατὰ τῶν ἐντέρων, ὥς ἂν καὶ φύ-
 σεως αὐτῶν ἕκαστον ἔχῃ. εἴρηται σχεδὸν ἤδη μοι πάντα

1 ἀνοτάτω pro ἐγγυτάτω P — 2 οὐδὲν γὰρ ψυχρὸν U ψ. γ.
 οὐδὲν P ψ. μὲν οὐδὲν A — 3 ἤδη φανερόν U — 7 ἔνεκεν P —
 verba ἐναργῶς ἔστι μαθεῖν usque ad τὸ ἀποτμηθέν excerptsit Oribas.
 III, 341 — 8 κατὰ τὸ ἐπιγαστριον P — 12 πέττουσι UPA πέπ-
 τουσι Ch — πλείονων U Orib. πλείωνων PA — 14 ὥσπερ καὶ ἡ.
 ποτε U ὥσπερ ποτὲ καὶ ἡ. P ὥσπερ δη γ. ἡ. A — ὄλον om. U
 — 16 διὰ ταχέως PA — 18 ὑπέμενεν UP ὑπέμεινεν A — 21 καὶ
 add. ante κατεψύχετο U — 22 ἐκτεταμένων U — 23 τούτῳ UPA
 τούτων Ch — 24 τε καὶ ψιλὸν U — 28 αὐτῶν ἕκαστον UP ἔ. αὐ.
 A — σχεδὸν ἤδη μοι πάντα UP σχ. ἅπαντα A —

τὰ περὶ τῆς γαστροῦς, εἰ δύο ταῦτ' ἔτι προστεθείη, τίνες
οἱ δεσμοὶ πρὸς τὴν ῥάχιν αὐτῇ καὶ πόθεν ἡ γένεσις τῷ
ἐπιπλόῳ. καὶ γὰρ δὴ καὶ ταύτην ἔχρην ἐστηρίχθαι κα-
288 κείρο μὴ ὄθεν | ἔτυχε ποιήσασθαι τὴν ἀρχὴν τῆς γενέ-
σεως. εἰς ἄμφω δὴ ταῦτα τῷ περιτοναίῳ θαυμαστῶς ἡ 5
φύσις φαίνεται χρωμένη. πρότερον δ' εἰπεῖν ἀναγκαῖον,
ὅποιον τινὲ τὴν οὐσίαν ὄντι τῷ περιτοναίῳ τούτῳ καὶ
τίνα τὴν χρεῖαν τοῖς ζώοις παρέχοντι δεόντως ἡ φύσις
εἰς τὰ προειρημένα συνεχρήσατο. τὴν μὲν δὴ τοῦ σώμα-
τος οὐσίαν ἡμῖν ἐστὶ τὸ περιτόναιον, χρεῖαι δ' αὐτοῦ 10
πλείους τοῖς ζώοις, μία μὲν ὡς σκεπάσματος ἀπάντων
τῶν ὑποκειμένων μορίων κατὰ τε τὴν γαστέρα καὶ τὰ
ἔντερα καὶ τὰ κάτω τῶν φρενῶν σπλάγχνα, δευτέρα δ'
ὡς διαφράγματος αὐτῶν τούτων πρὸς τοὺς ἔξωθεν ἐπι-
κειμένους μῦς, τρίτη δὲ πρὸς τὸ θάττον ἐπιέναι τὰ πε- 15
ριττώματα τῆς ξηρᾶς τροφῆς, καὶ τετάρτη πρὸς τὸ μὴ
ῥαδίως πνευματοῦσθαι τὰ τ' ἔντερα καὶ τὴν γαστέρα,
καὶ πέμπτη πρὸς τὸ πάντα τὰ κάτω τῶν φρενῶν συν-
δεῖσθαι θ' ἐπ' αὐτοῦ καὶ ὡς ὑπὸ δέρματός τινος ἔκα-
στον ἰδίᾳ σκέπεσθαι. ἡ μὲν δὴ πρώτη χρεῖα μικρὰ δυνα- 20
μένων γε δὴ φρουρεῖσθαι καλῶς τῶν ἐντὸς τοῦ περιτο-
289 ναίου καὶ πρὸς τῶν ἔξωθεν | αὐτοῖς ἐπικειμένων σωμα-
των· οἱ τε γὰρ μύες οἱ ταύτῃ μεγάλοι καὶ ἡ κατ' αὐ-
τοὺς πιμελὴ δαφυλῆς καὶ τὸ δέγμα παχύ. αἱ δὲ λοιπαὶ
χρεῖαι πᾶσαι μὲν ἀξιόλογοι, τινὲς δ' ἐξ αὐτῶν καὶ πάντῃ 25
μεγάλαι καὶ εἰς μέγα διαφέρουσιν τοῖς ζώοις. ἡ μὲν οὖν
ὡς διαφράγματος αὐτοῦ χρεῖα τοιάδε· πολλῶν καὶ με-
γάλων μυῶν κατὰ τὸ ἐπιγαστρικὸν τεταγμένων ἕνεκεν
ἐκφυσήσεως καὶ φωνῆς καὶ ἀποπατήσεως καὶ οὐρήσεως,

1 vocabula ἥδη μοι post γαστροῦς collocata habet A — τίνες τε
οἱ P — 2 αὐτὴν U² — γέννησις P — 4 μὴν pro μὴ U — 5 δὲ
pro δὴ P — 8 τοῖς ζώοις τὴν χρεῖαν P — 9 προκειμένα U —
10 verba χρεῖαι δ' αὐτοῦ πλείους usque ad ἔκαστον ἰδίᾳ σκέπεσθαι
sunt apud Oribas. III, 350—51 — 12 τε om. U τῶν κατὰ τὴν γ.
P — 15 δ' ὡς πρὸς PA Orib. ὡς om. U — 18 ἄπαντα U — τῶν
φρενῶν P Orib. φρενῶν UA — 20 σκέπεσθαι UP Orib. ἐσκεπά-
σθαι A — 21 δὴ ante φρουρεῖσθαι om. P — 22 αὐτοῖς ἐπικειμέ-
νων U ἐπιζ. αὐ. PA — 27 αὐτῆς A —

- ὥς ἐτέρωθι δέδεικται κὰν τοῖς ἐφεξῆς εἰρήσεται, παρεν-
 ἐπιπτεν ἂν εἰς τὰς μεταξὺ χώρας αὐτῶν ἐνίοτε τῶν
 λεπτῶν ἐντέρων ἔνια καὶ θλίβοντ' ἂν καὶ θλιβόμενα
 καὶ στενοχωροῦντα καὶ στενοχωρούμενα καὶ ὀδυνῶντα
 5 καὶ ὀδυνώμενα ταῖς τε κινήσεσιν ἐκείνων ἐμποδῶν ἴστατο
 καὶ αὐτὰ δυσχερέστερον ἂν προῦπεμπε κάτω τὰ περι-
 τώματα. μαθεῖν δ' ἔνεστιν ἐκ τῶν τρωθέντων μὲν τὸ
 περιτόναιον, οὐ καλῶς δὲ θεραπευθέντων, ὥς ἅπασιν
 ἐνέχονται τοῖς εἰρημένοις παθήμασιν. ἀλλὰ νῦν γε περι-
 10 κείμενον τοῦ περιτοναίου τὰ τε τῶν κινήσεων ἀπαρεμ-
 πόδιστα καὶ τὰ τῆς θέσεως ἑκατέρους ἄθλιπτα τοῖς
 ἐκτὸς ἐπικειμένοις μυσὶ καὶ τοῖς ἐντὸς ἅπασιν | οὐκ ἐν- 290
 τέροις μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς σπλάγχχοις. ἄλλη δὲ χρεῖα
 τοῦ περιτοναίου τούτου σκεπάσματος. ἀκριβῶς γὰρ ἅπασι
 15 τοῖς ἐντὸς περιτεταμένον, ὁθενπερ καὶ τοῦνομ' αὐτῷ,
 καὶ τοῖς ἄνω πέραςί τοις κατὰ τὸ στέρον καὶ τὰς νό-
 θας πλευρὰς ἐς ταὐτὸν ἦκον ταῖς φρεσὶ λοξαῖς ὑποτε-
 ταμέναις ἐπιβοηθεῖ τι τῇ περισταλτικῇ κινήσει τῆς γασ-
 τρὸς καὶ τῶν ἐντέρων, καθ' ἣν ὑπῆναι τὰ περιττώ-
 20 ματα τῆς τροφῆς ἐλέγομεν. οἷον γὰρ ὑπὸ δυοῖν τινων
 χειρῶν τοῦ τε περιτοναίου καὶ τῶν φρενῶν ἄνω μὲν
 ἠνωμένων, κάτω δὲ διεσθηκόντων σφιγγόμενα τὰ μεταξὺ
 θλίβει τε καὶ ὠθεῖ τὰ τῆς τροφῆς περιττώματα κάτω.
 ὥς, εἴπερ ἐκ μὲν τῶν κάτω μερῶν τὸ περιτόναιον ἠρωτο
 25 πρὸς τι παραπλήσιον ἕτερον ταῖς φρεσὶ, δίδισατο δ'
 ἄνω, τὴν περισταλτικὴν ἂν οὕτω κίνησιν ὑπὸ τῶν ἐγκαρ-
 σίων ἐκείνων ἰνῶν ὧν ἔμπροσθεν εἶπον ἐπιτελουμένην
 οὐδὲν ἂν μᾶλλον εἰς τὰ κάτω τὴν τροφήν ὠθεῖν ἢ εἰς

1 κὰν UP καὶ ἐν A — 3 δὲ ante λεπτῶν inseruit A — ἂν U
 τε ἂν P γε A τε K — 4 στενοχωρούμενα καὶ στενοχωροῦντα P —
 5 ἐκείνων U ἐκείνων P, om. A — 6 δυσχερέστερον P δυσχερέσια-
 ιον UA — προῦπεμπε UP προῦπεμψε A — 7 ἔνεστιν U ἔστιν
 PA — 8 ἅπασιν UP ἅπαντες A — 10 ἀπαρεμπόδιστα UP — 14 γὰρ
 om. U — 16 τὰς νόθας πλευρὰς UP ταῖς νόθαις πλευραῖς A —
 17 ἐς ταὐτὸν U εἰς τ. PA — ὑποτεταμέναις P — 20 verba οἷον
 γὰρ usque ad περιττώματα κάτω excerpit Oribas. III, 351 —
 23 θλίβεται καὶ ὠθεῖται τὰ (τὰ alt. man.) U — 28 ἂν μᾶλλον UP
 μᾶλλον ἂν A —

- τὰ ἄνω συνέβαινεν. οὐ σμικρὸν οὖν οὐδὲ τοῦτ' ἔργον
 291 τοῦ περιτοναίου χιτῶνος ἢ ὑμένος ἢ σκεπά|σματος ἢ
 ὃ τι καὶ βούλεται τις ὀνομάζειν αὐτὸ τῶν κατατριβόν-
 των τὸν βίον ὅλον εἰς τὴν περὶ τῶν ὀνομάτων ἔριν.
 οἱ μὲν γὰρ τὰ σύνθετα μόνα καλύμματα χιτῶνας ὀνο- 5
 μάζειν ἄξιοῦσιν, οἱ δὲ τὰ παχέα, τινὲς δ' εἰ μὴ σύνθετα
 θ' ἅμα καὶ παχέα τὴν φύσιν ὑπάρχοι, τῆς προσηγορίας
 οὐδέπω μεταδιδόασιν. ὥσαύτως δὲ καὶ περὶ τῶν ὑμένων
 ἔριζονσι. τοῖς μὲν γὰρ ἡ ἀπλότης ἀρκεῖ, τοῖς δ' ἡ λε-
 πτότης, τοῖς δ' ἄμφοιν δεῖσθαι δοκοῦσιν, ἢν' οὕτως ὀνο- 10
 μάζονται, καὶ εἰ μὴ λεπτὸν θ' ἅμα καὶ ἀπλοῦν εἴη τὸ
 σκέπασμα, τοῦτ' οὐδέπω καλεῖν ἄξιοῦσιν ὑμένα. ἀλλ' οἷ γε
 παλαιοὶ χιτῶνας καὶ ὑμένας καὶ μήνιγγας γε πρὸς τούτοις
 ἅπαντα τὰ τοιαῦτα καλοῦσιν, οἷς καὶ ἡμεῖς ἐπόμενοι τῆς
 μὲν ἐν τοῖς ὀνόμασι τεθρείας ἀποστησόμεθα, τοῦ προκει- 15
 μένου δ' ἐξόμεθα. τετάρτη γὰρ δὴ χρεῖα τοῦ περιτοναίου
 τούτου σκεπάσματος ἀκριβῶς περιτεταμένον καὶ σφίγγον-
 τος ἅπαντα πρὸς τὸ μὴδ' ἐμπνευματώσεσιν ἀλίσκεσθαι
 ῥαδίως τὰ κατὰ τὴν γαστέρα. χρήσιμος μὲν γὰρ εἰς τοῦτ'
 αὐτοῖς καὶ ἡ οἰκεία δύναμις, ἢ χρώμενα, καθάπερ δέ- 20
 292 δεικται δι' ἐτέρων, ἀεὶ | τοῖς ἐντὸς ἐαντῶν περιστέλλεται
 καὶ σφίγγει πανταχόθεν αὐτά. οὐ σμικρὰ δ' οὐδ' ἡ τοῦ
 περιτοναίου βοήθεια καὶ ἡνίκ' ἂν ἄρρωστότερα ταῦτα
 καὶ ἀδυνατώτερα γένηται περιστέλλεσθαι ῥαδίως ἐπὶ τοῖς
 τυχοῦσιν ἐδέσμασιν, ἀτμώδους τε καὶ φυσώδους πνεύ- 25
 ματος ὑποπίμπλαται τὰ κατὰ τὴν γαστέρα καὶ δῆλον
 ὥς ἀπεπτεῖσθαι τε τὴν τροφὴν ἀναγκαῖον ἐν τούτῳ καὶ
 βραδύνειν τὴν ἀνάδοσιν. ἐρρωμένων δὲ συμπάντων καὶ
 περιστελλομένων τῆς τε γαστρὸς καὶ τῶν ἐντέρων καὶ
 τοῦ περιτοναίου, καὶ εἰ πάννυ πνευματώδη τὰ ἐδοθε- 30
 μένα τύχοι, καὶ πέττεται καὶ ἀναδίδοται ῥαδίως. τὸ μὲν

7 ὑπάρχοι U ὑπάρχ P ὑπάρχει A — 10 ὀνομάζονται UPA
 ὀνομάζονται Ch — 11 εἴη ante καὶ ἀπλοῦν collocatum habet P —
 13 καὶ ante χιτῶνας add. A, om. UP — τε pro γε PA — 16 ἐξώ-
 μεθα PA γὰρ δὴ U γὰρ P δὲ A — 19 αὐτοῖς εἰς τοῦτο P —
 20 καὶ post αὐτοῖς om. A — 23 post ἂν add. γε PA, om. U —
 24 καὶ οὐ δυναιώτερα U — 27 ὥς om. P — 31 τύχοι UP τύχη A
 — νέπιεται UPA νέπιεται Ch —

γάρ τι τῆς φύσεως αἱ ἐργαὶ κενοῦσι, τὸ δέ τι κάτω διεξέρχεται, ὅσον δ' ἀτμῶδες ἅμα καὶ χρηστόν, εἰς τὰς φλέβας ἀναλαμβάνεται, καὶ πρὸς ταῦθ' ἅπαντα χρῆσιμόν ἐστι τὸ περιτόναιον.

- 5 Cap. X. Ὅπως δὲ δὴ συνδεῖ θ' ἅμα καὶ ἀμφιέννυσιν ἕκαστον ἰδίᾳ τῶν κάτω τοῦ θώρακος ὀργάνων, ἐξῆς ἂν εἴη ῥητέον ἐνθένδε ποθὲν ἀρξαμένους. ἐν μὲν τοῖς πρόσσω μέρεσιν ἀπάντων αὐτῶν προτέταται κοινῇ· προέρχεται δ' ἐν|τεῦθεν ἐπὶ μὲν τὰ δεξιὰ τε καὶ ἀρι- 293
- 10 στερά κατὰ τὰς λαγόνας ἔχρη τῶν τῆς ὀσφύος σπονδύλων, ὅθεν ἕκαστον τῶν ἐντέρων τε καὶ σπλάγγνων καὶ ταῖς ἀρτηρίαις ἀπάσαις καὶ ταῖς φλεβὶ καὶ τοῖς νεύροις περιτείνεται. τὸ δ' ἄνω καὶ κάτω πέρας αὐτοῦ τὸ μὲν ἄνω ταῖς φρεσὶν ὑποφύεται, τὸ δὲ κάτω τοῖς καλουμένοις
- 15 ἥβης ὅσοις καὶ προσέτι τοῖς τῶν λαγόνων καὶ τοῖνυ καὶ ἀμφιέννυνται τῶν κατὰ ταῦτα τεταγμένων ὀργάνων τὸ μὲν ἄνω μέρος τῆς γαστρὸς καὶ τοῦ ἥπατος ὑπὸ τοῦ ταῖς φρεσὶν ὑποφύντος, τὸ δὲ κάτω τῆς τε κύστεως καὶ τῶν ἐντέρων ὑπὸ τοῦ τῆς ἥβης ὅσοι. ἀλλὰ περὶ μὲν
- 20 τῶν ἄλλων ἐξῆς εἰρήσεται, τὸ δ' ἀπὸ τῶν φρενῶν τῷ στόματι τῆς γαστρὸς ἔξωθεν ἐπιφνόμενον ἐνοῦται τοῖς ἐκατέρωθεν ἀπὸ τῆς ῥάχεως ἀνιῶσι καὶ αὕτη γενέσεως ἀρχὴ τῷ τρίτῳ τῆς γαστρὸς χιτῶνι τῷ πάντων ἔξωθεν, ὃν δὴ σκέπασμα μὲν τι καὶ πρόβλημα τῷ δευτέρῳ τῷ
- 25 σαρκώδει περιέβαλεν ἡ φύσις, σύνδεσμον δ' ἐποίησατο τῆς γαστρὸς ὅλης πρὸς τὰ κατὰ τὴν ῥάχιν σώματα καὶ σοι | δόξει παχὺς ὁ χιτῶν ὑπάρχειν οὗτος, καίτοι γε τῶν 294
- ἄλλων ἀποφύσεων τοῦ περιτοναίου τῶν εἰς τὰ τῆς τρο-

1 κινουῦσι U κενοῦσαι P¹ — 3 ταῦθ' UP ταῦτ' οὖν A — 5 δὲ δὴ UP δὲ A — τε ἅμα UP — 8 κοινή UPA κοινῇ K — 9 τὰ ante ἀριστερά add. A, om. UP — 11 ἐκασίου A — τῶν σπλάγγνων U — 13 αὐτῶν A — 14 post καλουμένοις repetit ὑποφύεται P — 15 καὶ post τοῖνυ add. UP, om. A — 18 τε om. P — 19 ὑπὸ τοῦ τοῖς τῆς ἥβης ὅσοις A — 20 ἐφεξῆς P — 23 τρίτῳ om. U — τῶν πάντων UPB in marg. τῷ πάντιοθεν A — 24 ὃν δὴ καὶ σκέπασμα καλοῦσιν μὲν τι U — τῷ ante δευτέρῳ add. UPA, om. Ch — 25 περιέβαλεν UP περιέβαλεν A — 27 δόξη U δοκεῖ A — γε add. post καίτοι U, post τῶν P, om. A —

φῆς ὄργανα φερομένων λεπτῶν ἀπασῶν γεγεννημένων· ἀλλ' ἐπεὶ μέγα τέ τι μόριον ἢ γαστήρ καὶ μεγίστας ἔχει διαστάσεις τὰς ἐπὶ τοῖς ἐδέσμασί τε καὶ πόμασιν, εὐλόγως ἰσχυρῶν καὶ δεσμῶν καὶ σκεπασμάτων ἐδεήθη.

Cap. XI. Καὶ μὲν γε καὶ πρὸς τὴν τοῦ ἐπιπλόου 5 γένεσιν, ὁθενπερ ὁ λόγος ὠρμήθη, τοῦτον τὸν χιτῶνα παρεσκεύασεν ἡ φύσις, ὥς ἂν μάλιστα χρηστότατόν τε καὶ δυσπαθέστατον ἔσοιτο. συντινχόντων γὰρ ἀλλήλοις τῶν ἀπὸ τῆς ῥάχεως ἐκατέρωθεν ἀνιόντων μερῶν τοῦ περιτοναίου κατὰ τὸ κυρτότατόν τε καὶ ὑψηλότατον τῆς 10 γαστρὸς κἀνταῦθα μεγάλην ἀρτηρίαν τε καὶ φλέβα κατὰ τὸ μῆκος αὐτῆς ἐκτεταμένας εὐρόντων ὁ τόπος οὗτος ἅπας ἀρχὴ τῆς τοῦ ἐπιπλόου γενέσεώς ἐστιν, ὥς ἂν ᾗδη πάντ' ἔχων ὧν ἐδεῖτο. καὶ γὰρ ἀρτηρία καὶ φλέψ αὐτόθι μεγάλαι καὶ δύο μοῖραι τοῦ περιτοναίου καὶ τὸ μέρος 15 τῆς γαστρὸς τὸ θάλαπεςθαι δεόμενον. ἀποφύσασα δὲ φλέβας 295 τε καὶ | ἀρτηρίας ἐντεῦθεν ἡ φύσις παμπόλλας ἀφ' ἐκατέρου τῶν μεγάλων ἀγγείων συναπέφυσεν αὐταῖς ἐκάτερον τῶν τοῦ περιτοναίου μορίων τὸ καθ' ἑαυτὸ μέρος ἀμφιεννύν τε καὶ ξυνδοῦν τῶν ἀγγείων ἐκάστον. 20 τὴν δὲ μεταξὺ χώραν αὐτῶν συννοθαίνουσιν ἀλλήλαις ἐπιβαίνουσαι καθάπερ τινὲς πτύχες αἱ τοῦ περιτοναίου μοῖραι. καὶ τὸ πλείστον τῆς πιμελῆς ἐνταῦθα συνίσταται θάλαπον θ' ἅμα τὴν γαστέρα καὶ λιπαῖνον τοὺς ὑμένας καὶ τροφή τῆς ἐμφύτου θερμοσίας ἐν ταῖς ἀσιτίαις 25 γιγνόμενον. ἐπικεῖσθαι μὲν οὖν τῇ γαστρὶ καὶ οἶον ἐποχεῖσθαι τοῦπίπλοον — ὁθενπερ καὶ τοῦνομα κέκτηται — καλῶς εἶχε διὰ τὰς εἰρημένους αἰτίας, οὐ μὴν παντάπασι γε τῶν ἄλλων μορίων ἀπολελυμένον αἰωρεῖσθαι· ῥα- 30 δίως γὰρ ἂν ὑπεδιπλοῦτο καὶ περὶ ἑαυτὸ πολλακίς εἰλίτ-

2 τέ om. P τὸ pro τι UPA τι K — 3 διαστάσεις C. Hofmann — 4 καὶ ante δεσμῶν add. U, om. PA — 5 τι pro γε P — 6 post τοῦτον add. οὖν U — 8 συντελούντων P — 11 τε om. P — 12 ἐκτεταμένας UP ἐκτεταμένης A ἐκτεταμένην B — 16 ἀρτηρίας τε καὶ φλέβας U — 19 ἑαυτὸν U αὐτὸ A — 20 ἀμφιεννύντων τ. κ. ξυνδοῦντων ἀγγ. U — ἑκαστον P — 23 συνίσταται UP συνιστώσαι A — 24 θάλαπον τε U — 27 τὸ ἐπίπλοον UP — 30 εἰλίτετο U εἰλίτετο P —

τετο καὶ συνεστρέφετο καὶ πολλὰ τῶν σκέπεσθαι δεο-
 μένων ἀπελίμπανεν. ὅθεν οἶμαι πρὸς τε τὸν σπλήνα
 συνέφηνεν αὐτὸ καὶ πρὸς τὸ πάγκρεας ὀνομαζόμενον,
 ὡσαύτως δὲ καὶ πρὸς τὴν εἰς τὸ λεπτόν ἔντερον ἔκφυ-
 5 σιν καὶ τὸ μεσεντέριον τε καὶ τὸ κῶλον καὶ τῆς γαστρὸς
 αὐτῆς πρὸς | τὰ σιμά. ἀλλ' εἰ μὲν συνδεῖσθαι μόνον 296
 ἐκάστω τῶν εἰρημένων ἢ φύσις ἐβουλήθη τοῦ πύλου,
 ἐξήρκει τὸ ὑμενώδες αὐτοῦ καταφῦσαι χωρὶς τῶν ἀγ-
 γείων. ἐπεὶ δ' ἕτερόν τι μείζον προῦνοεῖτο, τὴν διὰ τῶν
 10 ἀγγείων κοινωνίαν τοῖς εἰρημένοις ὀργάνοις προπαρε-
 σκεύασεν, ἥς τὴν χρεῖαν ἐξηγήσεται προῦν ὁ λόγος ἐν
 τῷ προσήκοντι καιρῷ.

Cap. XII. Νυνὶ δ' ἤδη καλῶς ἂν ἔχοι μεταβαίνειν
 ἐπὶ τὸ ἥπαρ εὐθύς τε κατ' ἀρχὰς τοῦ λόγου τῶν ἐν
 15 ἑτέροις ἀποδεδειγμένων ὑπομνήσαι· χρήσιμα γὰρ ἐστὶν
 οὐκ εἰς τὰ παρόντα μόνον, ἀλλὰ καὶ πάσῃ τῇ μελλούσῃ
 περανθήσεσθαι διεξόδοι. χρῆναι γὰρ δὴ φάμεν ἐν τοῖς
 συνθέτοις τοῦ σώματος μορίοις τοῖς ἐνεργειᾶν τινα πε-
 πιστευμένοις, ἃ δὴ καὶ ὄργανα καλοῦμεν, ἐπισκοπεῖσθαι
 20 τι διὰ τῶν ἀνατομῶν τοιοῦτον μόριον, οἷον μηδαμόθι
 τοῦ σώματος ἐστὶν ἐτέρωθι, καὶ τοῦτο μὲν τῆς ἰδίας
 κατὰ τὸ πᾶν ὄργανον ἐνεργείας αἷτιον εἶναι νομίζειν,
 τὰ δ' ἄλλα τῶν κοινῶν, οἷον καὶ νῦν ἐπὶ τοῦ ἥπατος
 ὑποκειμένου γλεβῶν ἀρχῆς | εἶναι καὶ τοῦ πρώτου τῆς 297
 25 αἱματώσεως ὄργανον· ταῦτα γὰρ ἡμῖν ἐν ἑτέροις ἀπο-
 δέδεικται· καὶ ζητητέον, ὃ τί ποτ' ἐστὶν αὐτὸ τοῦτο τὸ
 μόριον, ὃ τῶν φλεβῶν ἐστὶν ἀρχὴ καὶ τῆς τοῦ αἵματος
 γενέσεως αἷτιον. οὔτε γὰρ τὰς ἀρτηρίας οὔτε τὰς φλέβας

3 πρὸς τὸ add. UP, om. A — πᾶν κρέας U πᾶν κρεας P —
 4 δὲ om. P — 5 τε UP γε A — 6 οὐδ' δεῖσθαι pro συνδ. UA —
 7 ἐμβουλήθη U ἐβουλ. P ἤβ. A — τοῦ ἐπιπύλου U τοῦ πύλου
 P — 11 ὧν pro ἧς P — ἐξηγήσεται U ἐξηγήσει post λόγος collo-
 catum habet P — 13 νῦν P — ἔχει P — 14 εὐθέως U εὐθ' ὅτε
 (sic) P — τῶν ἐν om. A — 15 τοῖς add. ante ἑτέροις A, om. UP; cf.
 de placitis Hipp. et Plat. VI, 8 — 20 τοιοῦτον UA τοιοῦτο P —
 μηδαμόθεν A — 21 ἐτέρωθεν A — 24 ὑποκειμένου U ὑποκειμέ-
 νων A ὑποκείμεθα PCh — ἀρχῆς scripsi: ἀρχὴν codd. — τοῦ
 πρώτου τ. αἱ. ὄργανον UPA τὸ πρῶτον τ. αἱ. ὄργανον Ch —

οὔτε τὰ νεῦρα δυνατὸν αἰτιάσασθαι· κοινὰ γὰρ ταῦτα τοῦ παντὸς σώματος· ἀλλ' οὐδὲ τὸν ὑμένα τὸν ἔξωθεν τῷ σπλάγγνῳ περικείμενον, ὃν ἀπὸ τοῦ περιτοναίου μικρῷ πρόσθεν ἔλεγον πεφυκέναι. καὶ μὴν εἰ μὴ ταῦτα, λοιπὸν ἂν εἴη τὰ τε τὴν χολὴν ὑποδεχόμενα μόρια καὶ 5 τὴν οἶον σάρκα τοῦ ἥπατος ἐπισκεπτέον· ἢ γὰρ τὸ ἔτερον αὐτῶν ἢ ἀμφοτέρω τῆς ἐξαιρέτου κατὰ τὸ πᾶν ὄργανον ἐνεργείας ἐστὶν αἷτια. τοὺς μὲν δὴ τὴν χολὴν περιέχοντας πόρους μὴ καὶ γελοῖον ἢ τὸ τῆς αἱματώσεως ὄργανον ὑπολαμβάνειν ἢ φλεβῶν ἀρχὴν εἶναι νομίζειν. 10 ἀπὸ τε γὰρ τῆς ἐπὶ τῷ ἥπατι κύστεως τῆς χοληδόχου καλουμένης οὗτοι πεφύκασιν καὶ τὴν αὐτὴν ἐκείνῃ τοῦ σώματος ἐνδείκνυνται φύσιν καὶ χολὴν οὐχ αἷμα περιέχουσιν καὶ οὐδὲ κατὰ τὸ ἥπαρ εἰσι μόνον, ἀλλὰ καὶ 298 ἔξω τοῦ ἥπατος, ὥσπερ ὁ τε | καθήκων εἰς τὸ ἔντερον 15 καὶ οἱ εἰς αὐτὴν τὴν κύστιν ἐμβάλλοντες οὖσαν οὐδ' αὐτὴν δῆπου μέρος τοῦ ἥπατος. ἐπὶ δέ τινων ζώων οὐδ' ὅλως ἐστὶν ἡ κύστις, ἀλλ' οἱ πόροι μόνοι τὴν χολὴν ἐξοχετεύουσιν ἐκ τοῦ ἥπατος εἰς τὸ λεπτὸν ἔντερον. ὑπολείπεται τοίνυν ἡ οἶον σὰρξ τοῦ ἥπατος, ἥπερ δὴ 20 καὶ ἰδίως ἐστὶν οὐσία τοῦ σπλάγγνου, τό τε πρῶτον εἶναι τῆς αἱματώσεως ὄργανον καὶ ἀρχὴ τῶν φλεβῶν. καὶ μέντοι καὶ σαφῶς εἴ τις αὐτῆς κατασκέψαιτο τὴν φύσιν, ἐγγυιάτω φανεῖται τοῦ αἵματος. εἰ γὰρ νοήσαις ὑπὸ θερμότητος ἐξατμιζόμενον αἷμα καὶ παχυνόμενον, 25 οὐδὲν ἄλλ' ἐνρήσεις γιγνόμενον ἢ τὴν τοῦ ἥπατος σάρκα. καὶ μὲν δὴ καὶ μαρτυρεῖται πρὸς τοῦ φαινομένου τοῦτο πολλάκις ἡμῖν ἐν ἑτέροις ἀποδεδειγμένον, ὥς ἕκαστον τῶν ἀλλοιούντων μορίων τὴν τροφὴν οἶον σκοπὸν τιν'

3 τῶν σπλάγγνων U — 5 ἂν εἴη U ἂν εἴη P ἂν εἴη A —
 τε add. U, om. PA — τὴν ante χολὴν om. A — 9 μὴν U —
 13 οὐχὶ A — 18 ἐστὶν ἡ κύστις UP ἐστὶ κύστις A — post μόνοι
 add. οἶον A, om. UP — 19 post ἐξοχετεύουσιν add. καὶ A, om.
 UP — 20 ὑπολείπεται nos: ἀπολείπεται codd. — 21 τὸ] τῷ A —
 22 ἀρχὴ nos: ἀρχὴν codd. — 23 κατασκέψαιτο U κατασκέψοιτο P
 — 24 ἐγγυιάτην φανεῖται P — νοήσαις U ἐννοήσεις A; in P vo-
 cabula εἰ γὰρ νοήσαις omitta sunt exiguo spatio intermisso —
 27 τοῦτο PU² τὸ U¹A —

- ἔχει καὶ τέλος ἑαυτῷ συνεξομοιωῶσαι τὸ ἀλλοιούμενον.
 εἰ δὲ νοήσαις τὸν ἐκ τῆς κοιλίας ἀναλαμβανόμενον χυλὸν
 ἀλλοιούμενον ὑπὸ τῆς σαρκὸς τοῦ ἥπατος καὶ κατὰ βραχὺ
 μεθιστάμενον εἰς τὴν ἐκείνης φύσιν, παχύτερος ἑαυτοῦ 299
 5 καὶ ἐρυνρότερος ἐξ ἀνάγκης ἔσται πρὶν ὁμοιωθῆναι τε-
 λέως ἐκείνῃ. δέδεικται γὰρ καὶ τοῦθ' ὁμοίως, ὥς οὐκ
 ἐνδέχεται τὰς ἐναντίας ἢ ὅλως τὰς πολὺν διαφερούσας
 ποιότητας δέξασθαι τι μὴ διὰ τῶν ἐν τῷ μεταξὺ πρό-
 τερον ὁδοιορήσαν. ὥστ' εἴπερ τέλος μὲν ἔστι τῇ σαρκὶ
 10 τοῦ ἥπατος ὁμοιωῶσαι τὴν τροφὴν ἑαυτῇ, τοῦτο δ' ἀθρόως
 οὐκ ἐνδέχεται γενέσθαι, τὸ μέσον ἀμφοῖν ἔσται τὸ αἷμα,
 τοσοῦτον τῆς σαρκὸς τοῦ ἥπατος ἀπολειπόμενον, ὅσῳ
 πλεονεκτεῖ τοῦ κατὰ τὴν γαστέρα πεπεμμένον χυλοῦ.
 περὶ μὲν δὴ τούτων ἐπὶ πλέον ἐν ἑτέροις ἀποδέδεικται,
 15 νυνὶ δ' ἄρχει καὶ τὰ τοσαῦτα πρὸς γε τὴν περὶ τῆς
 χρείας τῶν μορίων διδασκαλίαν. ἡ μὲν γὰρ σὰρξ τοῦ
 ἥπατος, αὐτὸ δὴ τὸ ἴδιον αὐτοῦ σῶμα, τὸ πρῶτον τῆς
 αἱματώσεως ὄργανόν ἐστι [καὶ ἀρχὴ τῶν φλεβῶν]. διὸ
 καὶ ταῖς εἰς τὴν γαστέρα καὶ σύμπαντα τὰ ἔντερα κα-
 20 θηκούσαις φλεψὶν ὑπάρχει δύναμις τις αἵματος ποιητικῇ,
 καθ' ἣν καὶ πρὶν εἰς ἥπαρ ἀφικέσθαι τὸν ἐκ τῶν σιτίων
 ἀναδιδόμενον χυμὸν αἱματοῦν αὐτὸν αἱ φλέβες πεφύκασιν,
 οἱ δ' ἀπὸ τῆς χοληδόχου κύστεως πόροι δῆλον ὥς τοῦ 300
 διακρίνεσθαι τὴν χολὴν ἕνεκα γεγόνασιν. ὁ δ' ἔξωθεν
 25 ἑμὴν οἶον δέρμα τι τοῦ ἥπατός ἐστιν, τὸ δ' εἰς αὐτὸν
 ἐμφυόμενον νεύρον, ἵνα μὴ παντάπασιν ἀναίσθητον ἢ τὸ

2 δὲ νοήσαις U δὲ νοήσεις P δ' ἐρυνόσεις A — χυμὸν U;
 codicis P scriptura dubia est — 4 ἐκείνης UP ἐκείνου A — 5 post
 ὁμοιωθῆναι add. γε P — 6 post τοῦθ' add. ὁμοίως U, om. PA —
 8 ἐν τῷ om. A — 9 ὁδοιορησάντων U ὁδοιορήσαν P — 12 το-
 σοῦτον U — τοῦ ἥπατος om. A — ὅσον UP — 13 πεπεμμένου U
 — χυλοῦ U χυμοῦ PA — 15 τῆς om. P — 16 τῶν om. P — verba ἡ
 μὲν γὰρ σὰρξ usque ad αἱ φλέβες πεφύκασιν exhibet Oribas. III,
 359 — 17 post ἴδιον add. ἐστιν U Orib., om. PA — 18 post ὄργανον
 add. ἐστὶ PA, om. U Orib. — verba καὶ ἀρχὴ τῶν φλεβῶν cum
 UPA Orib. non exhibeant, uncis inclusi — 21 σιμῶν pro σιτίων
 P — 22 χυμὸν P¹ χυλὸν P² — 24 ἕνεκεν P — 25 αὐτὸν U αὐτὸ
 PA — 26 ἣν U —

σπλάγγνον, ὥσπερ γε καὶ ἡ ἀρτηρία τοῦ φυλάττεσθαι τὴν συμμετρίαν αὐτῷ τῆς ἐμφύτου θερμότητος, ὥς ἐν τῷ περὶ χρείας σφυγμῶν ἀποδέδεικται γράμματι.

Cap. XIII. Ἄρ' οὖν ἤδη πάντα τὰ μέρη τοῦ ἥπατος διεληλύθαμεν ἢ λείπεται τι δεόμενον ἐξηγήσεως; μό- 5
ριον μὲν οὐδὲν ἔτι λείπεται· τὰ γὰρ σύμπαντα ταῦτ' ἔστιν, ὅσαπερ εἴρηται, φλέβες καὶ ἀρτηρίαι καὶ νεῦρα καὶ ἡ ἴδιος οὐσία τοῦ ἥπατος καὶ τὰ τῆς χολῆς ἀγγεῖα καὶ ὁ ἐπὶ τούτοις ἅπασιν χιτῶν· ὑπολείπεται δὲ περὶ 10
τε θέσεως αὐτῶν εἰπεῖν καὶ ἀριθμοῦ καὶ μεγέθους καὶ πλοκῆς καὶ διαπλάσεως καὶ συμφύσεως καὶ τῆς πρὸς ἄλληλα κοινωνίας συμπάσης. οὕτω γὰρ ἂν ἐναργῶς ἡ τέχνη δειχθεῖη τῆς φύσεως, εἰ μὴ τὰς οὐσίας μόνον τῶν 15
μορίων ἕνεκά του φαίνοιτο κατασκευάζειν, ἀλλὰ καὶ τὰ 301
συμβεβηκότ' αὐταῖς πάνθ' ὁμοίως. | ἐνθὺς γὰρ εἰ μὴ μά- 15
θοις, τί δὴ ποτε μίαν οὐκ εἰργάσατο μεγάλην κοιλίαν ἐν τῷ ἥπατι τοιαύτην οἷα σπερ ἐν τῇ καρδίᾳ τὰς δύο, θανμαστήν τινα πρόνοιαν ἀγνοήσεις αὐτῆς. οὕτω δὲ καὶ 20
διὰ τί μὲν εἰς τὸν χιτῶνα τοῦ ἥπατος ἐνέφν τὸ νεῦρον, εἰσω δ' οὐκέτι προήλθεν ἐναργῶς, ἢ δ' ἀρτηρία συγκα- 20
τασχίζεται σαφῶς ταῖς φλεβὶν ἄχρι παντός, καὶ διὰ τί κατὰ μὲν τὰ σιμὰ τοῦ ἥπατος μέρη αἱ πρὸς τὰς πύλας 25
αὐτοῦ συνεχεῖς φλέβες ἅμα ταῖς ἀρτηρίαις ἐτάχθησαν ἁπασῶν πρῶται, δεύτεροι δ' ἐπ' αὐταῖς οἱ χοληδόχοι πόροι καὶ πασῶν ὕσταται κατὰ τὰ κυρτὰ τοῦ ἥπατος 25
αἱ τῇ κοίλῃ συνεχεῖς φλέβες, καὶ διὰ τί μὲν μικρὰ παν- 26
τάπασιν ἢ ἀρτηρία, μικρότερον δ' αὐτῆς ἔστι τὸ νεῦρον, 27
μείζους δ' ἀμφοῖν οἱ χοληδόχοι πόροι καὶ μέγισται πα-

1 ἡ ἀρτηρία U ἀρτηρία PA — 4 ἤδη om. P — μέρη pro μό-
ρια P — 9 ὑπολείπεται P ἀπολείπεται AU (?) — 11 ἐμφύσεως
U — 12 ἀπάσης U συμπάσης PA — οὕτως UP — ἂν om. UA —
13 μόνως UP — 14 ἕνεκά του] ἐνεκασίου P ἐκασίου A — 15 συμ-
βεβηκότ' αὐταῖς πάντ' (sic) ὁμοίως P συμβεβηκότα δρᾶν ταῦταις
ὁ. A; e codice U nihil certi enotavi — 17 ταύτην A — 18 ἐγνοήσεις
P — 22 σιμὰ τ. ἡπ. μέρη U σιμὰ-μέρη τ. ἡ. P — αἱ πρὸς UP αἱ
om. A — 23 συνεχεῖς ante φλέβες add. UP, om. A — 25 αἱ ante
κατὰ add. PA, om. U — 26 αἱ τῇ] αὕτη U — μικρὰ παντάπασιν
UP π. μικρὰ A —

- σῶν αἱ φλέβες, καὶ διὰ τί ταῖς ἐν τοῖς σιμοῖς φλεψὶν αἱ ἐν τοῖς κυρτοῖς οὐ συνάπτονται, καὶ διὰ τί λεπτόταται τοῖς χιτῶσιν αἱ κατὰ τὸ ἥπαρ ἅπασαι φλέβες εἰσὶ, καὶ διὰ τί ταῖς φρεσὶ συνέφν τὸ ἥπαρ, καὶ διὰ τί κατὰ τὴν
 5 κοίλῃν φλέβα καὶ περὶ τῆς | πρὸς τὰ παρακείμενα πάντα 302
 κοινωνίας αὐτοῦ. ταῦτ' εἰ μὴ μάθοις σύμπαντα, ἐγὼ μὲν οὐκ ἂν γινώσκω σέ τι χρηστὸν εἴποιμι περὶ χρείας μορίων, ἀλλ' ἄμεινον εἶναι σοι μῆδ' ἤφθαι τὴν ἀρχὴν ἢ ἑλλιπῶς μεταχειρίσθαι τὸν λόγον ὁμοίως τοῖς πολλοῖς, ὧν
 10 τοῖς μὲν ἀπέχρησεν ἑπὲρ ἐκάστον μορίου τῆς γενέσεως εἰπεῖν μόνῃς, οὐκ ἐτι δὲ καὶ θέσιν αὐτοῦ καὶ μέγεθος καὶ πλοκήν καὶ διάπλαιον καὶ τὰλλ' ὅσα τοιαῦτα διασκέψασθαι, τοῖς δ' οὐδὲ περὶ τούτων ἀπάντων εἰπεῖν ἐπὶ ἡλθε καὶ ἔνιοι γ' αὐτῶν τὰ μείζων τε καὶ πλείων παρέλειπον. καίτοι
 15 θαυμάζειν ἀμφοτέρων δίκαιον. εἰ μὲν γὰρ ἄμεινον ἐπίστασθαι τὰς χρείας τῶν μορίων, οὐκ οἶδ' ὅπως οὐχ ἀπάντων ἄμεινον· εἰ δὲ περιεργόν τε καὶ μάταιον, οὐκ οἶδ' αὖ πάλιν, ὅπως οὐχὶ καὶ τῶν ὀλίγων τις ἐκ περιττοῦ μνημονεύσει. ῥᾶστον γὰρ εἰπεῖν, ὥς νῦν δὴ λέλεκται,
 20 τὰς μὲν ἐν τοῖς σιμοῖς τοῦ ἥπατος φλέβας ἀναφέρειν ἐκ τῶν κατὰ τὴν γαστέρα μορίων τὴν τροφήν, τὰς δ' ἐν τοῖς κυρτοῖς μεταλαμβάνειν, τοὺς | δ' ἀπὸ τῆς κύστεως 303
 πόρους ἐκκαθαίρειν τὸ περίττωμα, τὸ δὲ νεφρον αἰσθησὶν χορηγεῖν, τὰς δ' ἀρτηρίας τὴν συμμετρίαν τῷ παντὶ
 25 σπλάγγνῳ φυλάττειν τῆς ἐμφύτου θερμοσίας, τὸν δὲ χιτῶνα σκέπασμα καὶ ἀμφίεσμα περιβεβλησθαι καὶ αὐτὸ δὴ τοῦτο χιτῶνα, τὴν δὲ σάρκα τοῦ ἥπατος ἀρχὴν εἶναι τῶν φλεβῶν καὶ τὸ πρῶτον τῆς αἱματώσεως ὄργανον. ἀλλ' εἰ μὴ προστεθείη τῶν ἄλλων ἕκαστον, ἃ δὴ νῦν

1 ante καὶ add. ἀλλὰ PA, om. U — 3 πᾶσαι UP — 4 συνέφνε A — 5 περὶ om. P — ἅπαντα P — 7 οὐκ UP οὐδ' A — χρησιόν τι δὲ γινώσκειν P γιν. ἐτι χρη. U — 9 μεταχειρίσθαι P μεταχειριρῆσθαι U μεταχειρίσασθαι A — 13 οὐδὲ U οὐδέν P οὐ A — 14 ἔνιοι γε U ἐνίοις γε P ἔνιοι A — παρέλειπον U — 18 οἶδ' αὖ UP οἶδα δ' αὖ A — τῶν ὀλίγων UP τὸ ὀλίγον A — 19 μνημονεύσει U μνημονεύσαι P μνημονεύσειεν A — καὶ αὐτε νῦν add. A, om. UP — νῦν ἥδη P — 24 αἰσθησὶν χορηγεῖν UP αἰσθήσεως χορηγόν A — 27 τὴν ante ἀρχὴν add. PA, om. U — 29 νῦν δὴ P —

προϋτεινα, πλέον ἂν ἀγροοῖτο τῆς χρείας τῶν ἐν ἥπατι
μορίων ἢ γιγνώσκειτο. τί δὴ ποτε γάρ, ἵν' ἀπὸ τοῦ
πρώτου τῶν προβληθέντων ἀρξώμεθα, τὰς πολλὰς φλέ-
βας ἐκεῖνας τὰς ἐκ τῆς κοιλίας τε καὶ τῶν ἐντέρων
ἀπάντων ἀναφερούσας τὴν τροφὴν εἰς τὸ ἥπαρ ἐνώσασα 5
κατὰ τὰς πύλας ἢ φύσις αὐθις εἰς παμπόλλας κατέτε-
μεν; ἤρωσε μὲν γὰρ αὐτὰς ὡς μιᾶς δεομένη, διέσχισε
δ' εὐθις ὡς μᾶτῃν ἐνώσασα, ἐνὸν αὐτῇ μίαν ἐργασα-
μένην μεγάλην ἐν τῷ σπλάγχνῳ κοιλίαν αἱματιζήν ἐμφῶ-
σαι ταύτῃ, κάτωθεν μὲν τὴν ἀναφέρουσαν τὸ αἷμα φλέβα 10
τὴν ἐκ τῶν πυλῶν, ἄνωθεν δὲ τὴν διαδεξομένην τε καὶ
304 παντὶ τῷ σώματι διακομιδοῦσαν. τὰ μὲν οὖν ἔπ' Ἑρα-
σιστράτου λεγόμενα διακρίσεως ἕνεκα τῆς ξανθῆς χολῆς
ἐνδείκνυνται τὴν σχίσιν τῶν ἐν ἥπατι φλεβῶν γεγενῆαι.
φανεῖν δ' ἂν, εἴ τις ἀκριβέστερον αὐτὰ διασκοποῖτο, 15
κακῶς εἰρημένα, δυναμένης γε τῆς φύσεως καὶ χωρὶς
τοσαύτης τε καὶ τοιαύτης πλοκῆς διακρίνειν τὰ περιττώ-
ματα, καθότι σαφῶς ἐπὶ τῶν νεφρῶν ἐνεδείξατο. πάμ-
πολλοὶ γοῦν τῶν κωθωνιζομένων ἀμφορέας ὅλους ἐκπί-
νοντες ἀνάλογόν τε τῷ πλήθει τοῦ πόματος οὐροῦντες 20
οὐκ ἐμποδίζονται περὶ τὴν διάκρισιν, ἀλλ' ἐτοιμότατα
καὶ ῥᾶστα τὸ παραγενόμενον εἰς τὴν κοίλῃν αἷμα κα-
θαίρεται πρὸς τῶν νεφρῶν ἅπαν οὐδὲ ψανόντων τῆς
φλεβός. καὶ θαυμάζειν ἄξιον Ἑρασιστράτου, πῶς μὲν
ἡ ξανθὴ χολὴ διακρίνεται τοῦ αἵματος, ἐπὶ πλείστον 25
ἡμῖν διαλεχθέντος, ὅπως δὲ τὸ οὖρον, οὐδ' ὅλως ἐπισκε-
ψαμένον. ἐχορῇ γάρ ἢ περὶ μηδετέρου μηδὲν εἰπεῖν ἢ
ἀμφοτέρων ὁμοίως μνημονεῖσθαι. ἀλλὰ καὶ περὶ τοιούτων
καὶ τῶν ἄλλων δυνάμεων ἀπασῶν τῶν φυσικῶν ἰδίᾳ

1 ἀγροοῖτο P — 2 supra τοῦ add. U² του, ut efficeretur τοῦ-
του — 7 διέσχισεν U διέσχισε P ἐσχισε A — 8 ἐνὸν UP ἐνὸν γὰρ
A ἐνὸν γε K — αὐτὴν U — 10 τῷ αἵματι A — 11 πυλῶν P —
δε] τε U — καὶ om U — 12 διακομιδοῦσαν UP διακομίσουσαν A
— 13 ἕνεκα] ὄργανα P — 14 τῷ ante ἥπαρ add. P — 15 αὐτοῦ
U — διασκοποῖται τὰ U διασκοποῖτο P διασκέπτοιο A — 16 γε δὲ
P — 20 τε om. P — 21 πρὸς pro περὶ P — 22 παραγιγνόμενον
P — 23 οὐδὲν P — 26 ὅπως UP πῶς A — 27 παρὰ P, item
paulo infra — 29 δυνάμεων ἀπασῶν UP ἀπ. δυν. A —

- γέγραπται | καὶ δέδεικται τῶν μορίων ἐκάστω τοῦ σώματος 305
 ἐλαττικῇ ποιότητος οἰκείας ὑπάρχειν δυνάμεις, καὶ οὕτω μὲν
 οἱ χοληδόχοι πόροι τὴν χολήν, οὕτω δὲ καὶ οἱ νεφροὶ τὸ οὖ-
 ρον ἐπισπῶνται. οὐκ οὖν διακρίσεως ἕνεκεν ἢ φύσις ἐποίησε
 5 τὴν τοσαύτην πλοκήν τῶν κατὰ τὸ ἥπαρ ἀγγείων, ἀλλ'
 ὑπὲρ τοῦ χρονίζουσιν ἐν τῷ σπλάγγνῳ τὴν τροφήν αἵ-
 ματοῦσθαι τελέως. εἰ γὰρ ὥς ἐπὶ τῆς καρδίας μίαν εἰρ-
 γάσατο μεγάλην κοιλίαν οἷον δεξαμενὴν τινα κἄπειτ' εἰς
 αὐτὴν διὰ μιᾶς μὲν φλεβὸς εἰσῆγε τὸ αἷμα, δι' ἑτέρας
 10 δ' ἐξῆγεν, οὐδ' ἂν ἀκαρῇ χρόνον κατὰ τὸ ἥπαρ παρέ-
 μενεν ὁ ἐκ τῆς γαστρὸς ἀναφερόμενος χυμὸς, ἀλλὰ διεξ-
 ῆρχετ' ἂν ἐτοιμῶς δι' ὅλον τοῦ σπλάγγνου τῇ τῆς ἀνα-
 δόσεως ῥύμῃ φερόμενος. ἕνεκα δὲ τοῦ μένειν ἐπὶ πλεόν
 καὶ ἀλλοιοῦσθαι τελέως τὴν τροφήν αἱ τῶν διεξόδων
 15 στενότητες ἐγένοντο, ὥσπερ ἐπὶ μὲν τῆς γαστρὸς ὁ πυ-
 λωρός, ἐπὶ δὲ τῶν ἐντέρων αἱ ἑλιξεις. οὕτω δὲ καὶ αἱ
 πρὸ τῶν ὄρχεων ἐλιττόμεναι πολυειδῶς ἀρτηρίαι τε καὶ
 φλέβες ἐγένοντο καὶ τὸ κατὰ τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τῇ σκληρᾷ
 μήνιγγι πλέγμα τῶν ἀρτηριῶν, τὸ δικτυοειδὲς | ὀνομαζόμε- 306
 20 νον. ἔνθα γὰρ ἂν ἐπὶ πλεόν ἢ φύσις ἐθέλῃ μένειν τὰς
 ὕλας, ἐνταῦθα δύσπορον αὐταῖς ἀπεργάζεται τὸ πρόσσω. γε-
 νομένης δὲ μιᾶς μεγάλης κοιλίας οὕτ' ἐπὶ πλεόν ἂν ἔμενεν
 ἐν τῷ ἥπατι τὸ αἷμα καὶ μέρος ἐλάχιστον αὐτοῦ τῆς
 σαρκὸς ἔψαυεν ἂν τοῦ σπλάγγνου, ὥστε καὶ κατὰ τοῦτο
 25 χεῖρονα γενέσθαι τὴν αἱμάτωσιν. εἰ γὰρ δὴ τὸ ἴδιον
 σῶμα τοῦ ἥπατος τὸ πρῶτόν ἐστι τῆς αἱματώσεως ὄρ-
 γανον, ἢ μᾶλλον ὁμιλήσασα τοῦτο τροφήν θᾶπτόν τε καὶ
 βέλτιον ἔμελλε δέξασθαι τὸ εἶδος τοῦ αἵματος. ταῦτ' ἄρα

3 δὲ om. P — 4 ἐπισπῶσθαι UP — οὐκ οὖν U — πεποίησε
 P — 7 τελείως P — 10 οὐδ' UP οὐκ A — παρέμενεν UP ἔμενεν
 A — 11 χυλός P — 13 δὲ U δὲ PA — 14 ἀλλοιοῦσθαι τελείως
 τὴν τρ. UP ἀλλοιοῦσθαι τὴν τρ. τελείως A — 17 πρὸ U² ἐπὶ U¹
 — ἐλιττόμεναι A — τε add. UP, om. A — 20 ἢ φύσις ἐθ. μένειν
 UP ἐθ. μ. ἢ φ. A — 22 ἂν om. U — 23 ἐν add. UP, om. A —
 24 ἔψαυεν UP ἔψαυσεν A — 25 γενέσθαι U γίνεσθαι PA —
 28 ἔμελλεν P ἔμελλεν U — Post αἱματος vocabulum in codice P haec
 sequuntur capitula rubricata: διὰ τὴν αἱματὶν κατὰ τὸ ἥπαρ φλέβας
 ἰσχυροτάτας τῶν κατὰ τὸ σῶμα φλεβῶν ἢ φύσις ἐποίησε. μέχρι

καὶ αὐτὰς τὰς φλέβας τὰς κατὰ τὸ ἥπαρ ἀπασῶν ἰσχυρο-
τάτας τῶν καθ' ὅλον τὸ σῶμα φλεβῶν ἐδημιούργησεν.
ἐκείνας μὲν γὰρ ὥς ἂν μήτε γειτνιώσας τῇ τῆς αἱματώ-
σεως ἀρχῇ καὶ δυσπαθείας δεομένας εὐλόγως ἰσχυρὰς
ἀπειργάσατο καὶ τοῦτον τεκμήριον οὐ σμικρότατόν ἐστι 5
τὸ τὰς μὲν μᾶλλον τὰς δ' ἦτον γενέσθαι παχείας, ἀνά-
λογον τῇ χρεῖα τῆς δυσπαθείας, ὥς προϊόντος τοῦ λόγου
δειχθήσεται, τὰς δὲ κατὰ τὸ ἥπαρ ἰσχυροτάτας ὥς ἂν
307 μήτε παθεῖν τι κινδυνεύουσας | — ἡδρασμέναι γὰρ ἀκρι-
βῶς εἰσιν ἐν τῷ σπλάγχνῳ — καὶ κάλλιον ἂν οὕτω τὴν 10
αἱμάτωσιν ἐργασομένας. ὅτι δὲ βέλτιον ἦν ἐπὶ ταῖς ἀνα-
φερούσαις τὴν ἐκ τῆς κοιλίας τροφὴν φλεψὶ προτέρους
τῶν διαδεξαμένων φλεβῶν τοὺς ἔλκοντας τὴν ξανθὴν
χολὴν τετάχθαι πόρους, ἐμοὶ μὲν καὶ τοῦτο πρόδηλον
εἶναι δοκεῖ. κεκαθαρμένον γὰρ ἤδη καλῶς τὸ αἷμα τῇ 15
τῶν ἀγγείων τούτων ἐπικαίρῳ θέσει διαδέχουσιν' ἂν ἡ
κοίλῃ φλέψ. διὰ ταῦτα δὲ καὶ τὴν τῶν ἀρτηριῶν θέσιν
ἐπαινεῖν χρή. οὐ γὰρ μέσας αὐτὰς ἔταξε τῶν τ' ἔνωθεν
καὶ τῶν κάτωθεν φλεβῶν, ἵνα μὴ ἀμφοτέρως ὁμοίως
διαψύχωσιν, ἀλλὰ ταῖς ἐν τοῖς σιμοῖς ὑπέτεινε μόναις 20
ἐπισταμένη τοῖς κυρτοῖς τοῦ ἥπατος ἐνδελεχῇ κίνησιν
ὑπάρχουσιν ἐκ τῆς τῶν φρενῶν γειτνιάσεως. εὐλόγως δὲ
καὶ σμικραὶ πάνυ γεγόνασιν, ὥς ἂν εἰς ἔμφυξιν μόνον
ὑπηρετοῦσαι τῷ σιμῷ τοῦ σπλάγχνου, μήτε δ' αἱματος
δεόμεναι μεταλαμβάνειν — οὐδέπω γὰρ ἀποτεύθεται τὰ 25
περιττώματα — μήτε τὸ ζωτικὸν πνεῦμα πολὺ παρέχειν
τῷ ἥπατι καθάπερ ἄλλοις τισὶν ὀργάνοις, ἀλλ' οὐδὲ
308 τρέφειν αὐτοῦ τὴν σάρκα λεπτῇ καὶ | ἀτμώδει τροφῇ.

τινὸς αἱ δυνάμεις διαδίδονται καὶ διὰ τοῦτο περιττὸν ἦν εἰς
ὅλον διανέμεσθαι τὸ σπλάγχνον τὸ νεῦρον. τὴν μὲν γὰρ μικρὰν
αἰσθῆσιν τούτου καὶ κατὰ διάδοσιν ἀμυδρὰν αὐτῇ ἐμελλε παρῆξιν.
περὶ τῆς ἀσφαλοῦς θέσεως τοῦ ἥπατος καὶ τῆς πρὸς τὰ παρακεί-
μενα αὐτοῦ συναφῆς. Haec statim excipiunt atramento scripta verba:
ἅπαντα μὲν οὖν ἤδη καλῶς (p. 311, 5 K.) omissis quae interiecta
sunt verbis — 13 διαδεξαμένων nos: διαδεξαμένων AU — 15 εἶναι
δοκεῖ U δ. εἶναι A — καλῶς ἤδη U — 17 ταῦτα δὲ U δὲ ταῦτα
A — 18 τ' add U, om. A — 20 τὰς pro ταῖς U — 23 σμικραὶ U
μικρὰ A — 24 αἷμα δεόμεναι λαβεῖν U — 25 ἀποτίθεται U —

- δειχθήσεται δὲ καὶ περὶ τούτου σαφέστερον ἐφεξῆς. ἐλα-
χίστου δὲ νεύρου τῷ ἥπατι μετέδωκεν ἡ φύσις, ὥς ἂν μήτ'
εἰς κίνησιν τινα τῷ ζῳῷ μήτ' εἰς αἰσθησιν αὐτὸ παρα-
σκευάζουσα. τοιαύτης γάρ ἐστιν ἀρχὴ δυνάμεως καὶ τοι-
5 αύτας ἐνεργείας αὐτό τε καὶ αἱ ἀπ' αὐτοῦ φλέβες ἐπι-
στεύθησαν, οἷαι καὶ τοῖς φυτοῖς εἰσι. δέδεικται δὲ καὶ
περὶ τούτων ἐπὶ πλέον ἐτέρωθι καὶ χρὴ μεμνήσθαι τῶν
κατ' ἀρχὰς εὐθὺς εἰρημένων τε καὶ ἀποδεδειγμένων, ὥς
οὗτ' ἐνδέχεται καλῶς εὐρεῖν χρεῖαν οὐδεμίαν οὐδενὸς
10 μορίου πρὶν τοῦ παντός ὀργάνου γινῶναι τὴν ἐνέργειαν,
οὗτ' ἐροῦμέν τι νῦν εἰς ἀπόδειξιν ἐνεργείας οὐδεμιᾶς,
ἀλλὰ τῶν ἀποδεδειγμένων μόνον ἀναμνήσαντες οὕτως
ἐκάστοτε τὸν περὶ τῶν χρεῶν λόγον αὐτοῖς ὑποτάξο-
μεν. οὐκ οὖν ἔτ' ἀπορήσεις περὶ τῆς τοῦ νεύρου σμικρο-
15 τητος, εἰ μνημονεύοις τῶν ἀποδεδειγμένων, ἀλλὰ μάλλον
ἴσως ζητήσεις, ἔνεκα τίνος ὅλως μετέδωκεν ἡ φύσις τῷ
ἥπατι τοῦ σμικροῦ τούτου νεύρου. ὅσον γὰρ ἐπὶ τῷ τῆς
θεραπευτικῆς ψυχῆς ἀρχὴν εἶναι τὸ | σπλάγχχνον, οἷα καὶ 309
τοῖς φυτοῖς ἐστίν, οὐδ' ὅλως φαίνεται νεύρου δεόμενον.
20 εἴτε δὲ φύσιν εἴτε θεραπευτικὴν ψυχὴν ὀνομάζειν χρὴ, πα-
ρίημι ζητεῖν τοῖς ἐν ὀνόμασι μόνον δεινοῖς καὶ κατατρί-
βουσιν ὅλον εἰς τοῦτο τὸν ἑαυτῶν βίον, ὥσπερ οὐ χρη-
σιμώτερα πάμπολλα ζητεῖν ἔχοντες ἢ οὐχ ἱκανῶς τοῦ
πράγματος δι' ἐκατέρας δηλουμένου τῆς λέξεως. ἀλλὰ
25 τοῦτο μὲν ἐν ὅλῳ χρὴ φυλάττειν τῷ λόγῳ τῆς Πλατω-
νικῆς παλαιότητος αἰ μεμνημένους, ὥς ἐὰν παραμελῶ-
μεν ὀνομάτων, πλουσιώτεροι φρονήσεως εἰς τὸ γῆρας

1 δειχθήσεται U λεχθήσεται A — 2 τῷ ἥπατι μετέδωκεν ἡ φ.
U μετ. ἡ φ. τ. ἡ. A — 3 τοῦ ζώου U — 4 αὐτὸ παρασκευάζουσα
U ἀποπαρασκευάζουσα A παραπαρασκευάζουσα K — 6 γὰρ καὶ
pro δὲ καὶ U² in rasura — 9 οὐκ pro οὗτ' U — 11 οὗτ' ὥς pro
οὗτ' U — 13 τῶν pro τὸν U — αὐτοῖς λόγον U — 14 σμικροτή-
τος U μικρ. A — 15 μνημονεύοις U μνημονεύεις A — 18 ψυχῆς
U φύσεως A — 22 τῶν pro τὸν U — 23 ad πάμπολλα in margine
adscriptum est πάπαντα U — ἡ ante οὐχ add. U, om. A — 25 Po-
litic. p. 261 E: καὶ διαφυλάξης τὸ μὴ σπουδάζειν ἐπὶ τοῖς ὀνό-
μασι, πλουσιώτερος εἰς τὸ γῆρας ἀναφανήσει φρονήσεως. —
26 ἐὰν U ἂν A —

- ἀφιζόμεθα. τὸ δ' ἦπαρ ὅτι μὲν ἀρχὴ τῆς τοιαύτης ἐστὶ
 δυνάμεως, οἷα καὶ τὰ φυτὰ διοικεῖ, δέδεικται δι' ἑτέρων,
 ἀλλὰ καὶ ὥς συνήσθαι ἐχρῆν αὐτὸ ταῖς ἄλλαις δύο καὶ
 μὴ παντάπασιν ἀπεσχίσθαι καθάπερ οὐδ' ἀλλήλων ἐκεί-
 ναι. τὸ μὲν γὰρ οἷον τι θρέμμα ἄγριόν ἐστιν, ὥς φησιν 5
 ὁ Πλάτων, τρέφειν δὲ ξυνημμένον ἀναγκαῖον, εἴπερ ποτέ
 τι μέλλοι τὸ θνητὸν ἔσεσθαι γένος· τὸ δὲ λογιζόμενον
 ὄντως ἐστὶν ἀνθρώπος, ἐν ἐγκεφάλῳ καθιδρυμένον ὑπη-
 310 ρέτην τέ τινα καὶ βοηθὸν ἔχον τὸν θυμὸν ἐπικουρον
 ἑαυτῷ κατὰ τοῦδε τοῦ θρέμματος. ὁθεν αὐτὰ διὰ τῶν 10
 ἀποφύσεων ὁ δημιουργὸς ἡμῶν συνάψας ἐπαΐειν ἀλλήλων
 ἐτεχνήσατο. ἀλλ' οὗτοι μὲν μείζονές τε καὶ θεϊότεροι
 λόγοι καὶ τοῖς περὶ τῶν Ἱπποκράτους τε καὶ Πλάτωνος
 δογμάτων ἐπὶ πλέον αὐτοὺς διεξιμεν· εἰς δὲ τὰ παρόντα
 καὶ εἰ οὕτω λέγοις ὥς ὀλίγον πρόσθεν εἶπον, ἵνα μὲν 15
 ἡ συμμετρία τῆς θερμασίας φυλάττεται τῷ σπλάγγνῳ,
 τὰς ἀρτηρίας ἀπὸ καρδίας εἰς αὐτὸ παραγενέσθαι, τοῦ
 δὲ μὴ παντάπασιν ἀναίσθητον εἶναι τὸ νεῦρον ἐμφῶναι
 τῷ περιέχοντι χιτῶνι, πιθανώτερός τ' ἂν εἴης καὶ σα-
 φέστερος τοῖς πολλοῖς. εἰ γὰρ μήτε φλεγμονῆς ἐμέλλησεν 20
 αὐτὸ μήτ' ἐμπνύματος μήτ' ἄλλον τινὸς πάθους ἕξιν
 αἰσθῆσιν, οὐδὲν ἂν οὕτω γε διήρεγκε φυτοῦ καὶ διὰ
 τοῦτο γ' ἀμυδρῶς αἰσθάνεται πάντων τῶν τοιοῦτων
 παθημάτων οὐχ ὥσπερ ἕτερα μόρια τοῦ σώματος ἑναρ-
 γῶς, ὅτι τὸ νεῦρον σμικρὸν ὢν εἰς τὸν περιέχοντα χι- 25
 τῶνα διανεμηθὲν ἢ οὐδ' ὅλως εἰς τὸ σπλάγγνον ἐνέφνῃ ἢ
 οὐχ εἰς ὅλον γε διέφνῃ. δέδεικται δὲ καὶ τοῦθ' ἡμῖν, ὥς
 311 εἰς τὰ συνεχῇ μόρια μέχρι | τινὸς αἱ δυνάμεις διαδίδον-
 ται καὶ διὰ τοῦτο περιττὸν ἦν εἰς ὅλον διανέμεσθαι τὸ

1 ἀφιζόμεθα U — 2 cf. Galen de placit. Hipp. et Plat. VI
 5 ὥς U ἢ A — 6 Plat. Tim. p. 70 E — εἴπερ ποτέ τι μέλλοι U εἴπερ τι
 μέλλει ποτέ A — 7 τὸ ante θνητὸν om. UA, addidi ex Platone — 8 ὄν-
 τως U ὅ A — 9 τε om. U — 10 ἑαυτῷ U ἑαυτοῦ A — 13 τε καὶ U
 καὶ A — 14 ἐπὶ πλέον αὐτοὺς om. U — 16 τῶν σπλάγγνων A —
 17 τὸ pro τοῦ U — 18 εἶναι U μείναι A — 21 αὐτῷ UA —
 23 καὶ post τοῦτο γε collocatum exhibet U — 26 ἐνεφύη A —
 27 ὅς om. U — 29 τὸ σπλάγγνῳ τῷ νεύρῳ U —

οπλάγχχρον τὸ νεῦρον. τὴν μὲν γὰρ ἀμυδρὰν αἰσθησιν αὐτῷ καὶ κατὰ διάδοσιν ἔμελλε παρέξειν.

- Cap. XIV. Ἄπαντα μὲν οὖν ἤδη καλῶς ἔχει τῷ ἥπατι, μόνῃς δ' ἔτι δέεται λόγῳ τῆς ἀσφαλοῦς θέσεως, ἣν 5 ἔργῳ πάλαι ποθ' ἡ φύσις αὐτῷ προὐνοήσατο. τῇ μὲν δὴ γαστρὶ καὶ τοῖς ἐντέροις ἅπασιν διὰ τε τῶν φλεβῶν καὶ τοῦ συνδοῦντος αὐτὰς χιτῶνος συνῆπτο, δυσἀπόσπαστον δ' ἦν αὐτῆς διὰ τε τὸ σχῆμα καὶ τοὺς λοβοὺς, ἀλλ' οὐκ ἦρκει ταῦτα. πανταχόθεν οὖν αὐτὸ δεσμοῖς τισιν ἡ φύσις 10 ἐρματίζουσα τοῖς παρακειμένοις σώμασιν συνέφυσεν, ἐνὶ μὲν καὶ μεγίστῳ τῷ μέλλοντι σκέπειν αὐτὸ χιτῶνι τὴν γένεσιν ἐκ τοῦ περιτοναίου λαβόντι, ὥστε διὰ μὲν τούτου πᾶσιν ἤμελλε τοῖς ἐντὸς συναρθῆσεσθαι· πᾶσι γὰρ ὁ χιτῶν οὗτος ἐπεκτείνεται. μέγαλόν δ' ἄλλῳ δεσμῷ συνῆπται ταῖς 15 φρεσὶ καὶ τισιν ἄλλοις ὑμενώδεσι τε καὶ σμικροῖς ταῖς νόθαις πλευραῖς. ὁ δὲ δὴ πρὸς τὰς φρένας αὐτὸ συνάπτειν εἰρημένος | δεσμός ἐστι μὲν καὶ αὐτὸς οἷόν περ καὶ 312 τὸ περιτόναιον κατὰ τὴν οὐσίαν τοῦ σώματος. καὶ γὰρ δὴ καὶ τὴν γένεσιν ἐκ τε τοῦ περιέχοντος ἔχει τὸ ἥπαρ χιτῶ- 20 ρος καὶ τοῦ τὰς φρένας ὑποζωννύντος κάτωθεν, οὗς ἀμφότερους ἀποβλαστάνειν ἔφαμεν τοῦ περιτοναίου, τὸ δὲ πάχος αὐτοῦ καὶ ἡ διὰ τοῦτο ῥώμη τε καὶ δυσπάθεια πάμπολυ παραλλάττει τοῦ περιτοναίου, δεόντως. εἰ γὰρ ὀρθοὶ σταίημεν, ἐκ τῶν φρενῶν ἀνάγκη κρέμασθαι τῷ 25 ἥπατι. κίνδυνος οὖν ἦν οὐ σμικρὸς ἀπορραγῆναι ῥαδίως αὐτὸ κατὰ τὰς σφοδροτέρας κινήσεις καὶ τεθνάναι τὸ

3 a verbis ἅπαντα μὲν οὖν rursus incipit P — 4 μόνῃς δ' ἔτι δέεται λόγῳ U μόνον δ' ἔτι δει τῷ λόγῳ P μόνῃς δ' ἔτι δέεται τῷ λ. A — 5 ἔργῳ UP ἐν ἔργῳ A -- πάλαι post φύσις collocatum praestat P — verba τῇ μὲν δὴ γαστρὶ usque ad πέμπολυ παραλλάττει τοῦ περιτοναίου excerpit Oribas. III, 359—360 — 7 αὐτὰς UP Orib. αὐτὰ A — 8 αὐτοῖς pro αὐτῆς P — 9 αὐτὸ δεσμοῖς UP δεσμοῖς αὐτὸ A — 10 συνέφυσεν UP ἐνέφυσεν A — 11 τῷ μέλλοντι σκέπειν αὐτῷ χ. U τὸ σκέπειν αὐτὸ μ. χ. P τῷ σκ. αὐτὰ μ. A — 12 μὲν post διὰ add. UP, om. A — 13 ἤμελλε UP ἔμελλε A — 16 νόθαις A — 21 post περιτοναίου in P sequitur δεόντως verbis τὸ δὲ πάχος usque ad περιτοναίου omissis. — 22 καὶ ἡ διὰ τοῦτο add. U, om. PA — 24 κρέμασθαι U κρεμάσθαι P κρεμασθῆναι A —

ζῶον αὐτίκα δὴ μάλα. συνάπτεται γὰρ οὐ ταῖς φρεσὶ
μόναις ἐντανυτοὶ τὸ ἥπαρ ἀλλὰ καὶ τῇ καρδίᾳ διὰ τῶν
φρενῶν. ἡ γὰρ κοίλη γλῆψ ἐκείνη, περὶ ἧς ἦδη διελέχθην,
ἀπαντι τῷ σώματι διανέμουσα τὸ αἷμα, πάντως μὲν
ἐδεῖτο καὶ πρὸς τὴν καρδίαν ἀνιέναι, δι' ἐτέρου δ' οὐκ 5
ἦν ἄμεινον ἀγαγεῖν αὐτὴν χωρίου μέλλουσάν γε τὰς
φρένας ἐξ ἀνάγκης διεξέρχεσθαι μέσας κειμένας τῶν
σπλάγχχνων ἀμφοτέρων. οὕκουν ἐτέρους μὲν δεσμούς τῇ
313 φλεβὶ παρασκευάζειν, ἐτέρους δὲ τῷ σπλάγχχνῳ καλῶς
εἶχεν, ἀλλὰ σκληρὸν ἕνα καὶ παχύν, ἀμφίεσμα θ' αἷμα 10
τῆς κοίλης καὶ κοινὸν σύνδεσμον πρὸς τὸ διάφραγμα,
τῇ τε φλεβὶ καὶ παντὶ τῷ σπλάγχχνῳ ποιήσασθαι βέλ-
τιον ἦν. ἐπίκαιρον οὖν ἱκανῶς ἔμελλεν ἔσεσθαι τουτὶ τὸ
χωρίον καὶ ἡ βλάβη τῆς ἐνθάδε φλεβὸς ἀπάσαις διαφέ-
ρειν ταῖς κατὰ τὸ ζῶον φλεψίν, ὥς εἰ καὶ πρέμνον 15
ποτὲ τοῦ δένδρου πάθοι. τρωθείσης γὰρ τῆσδε τῆς φλε-
βὸς ἢ ἀποσπασθείσης οὕτως ὁξὺς ἔπεται θάνατος, ὥστε
καίτοι πολλαπλασίῳ τὸ μέγεθος ὄντι τῷ Κύνκλωπι τὸν
σοφώτατον Ὀδυσσεά γράφων ὁ ποιητὴς ἐπιχειροῦντά τε
καὶ σφάττειν διανοούμενον οὐκ εἰς ἄλλο τι μέρος τοῦ 20
σώματος ὠθεῖν μέλλοντα τὸ ξίφος ἐποίησεν, ἀλλ' ἵνα
φρένες ἥπαρ ἔχουσιν καὶ ἂν ἔπραξε, φησὶν, οὕτως, εἴπερ
ἤλπισεν ἀποθανόντος αὐτοῦ χερσὶν ἀπώσασθαι λίθον
ὀμβριμον, ὃν προσέειπεν. οὕτως ἄρα πάνν σφόδρα τῷ
χωρίῳ τούτῳ κατεπίστευσεν ὥς οὐδ' ἐπ' ὀλίγον χρόνον, 25

1 verba συνάπτεται γὰρ οὐ ταῖς φρεσὶ usque ad τῇ τε φλεβὶ
καὶ παντὶ τῷ σπλάγχχνῳ sunt paulum immutata apud Oribas. III, 360
— 2 μόνον Orib. — ἐνιαυθα U ἐνιαυθοὶ PA Orib. — 3 διελέχθην
U διελέχθη PA — 4 ἀπαντι U ἢ ἀπαντι P παντὶ A — μὲν ἂν
ἐδεῖτο P — 5 δευτέρου A pro δι' ἐτέρου — 6 ἀνάγειν U ἀγαγεῖν
PA — γε add. UP, om. A — 7 διεξέρχεσθαι UP διέρχεσθαι A —
8 οὕκουν U — 11 κοίλης UP Orib. κοιλίας A κοίλης φλεβὸς Ch —
14 post βλάβη add. δὲ P — ἀπάσης φλεβὸς ἐνθάδε διαφ. pro ἐνθ.
φ. ἀπάσαις P — 16 ποτὲ om. U — τοῦ δένδρου U δένδρου PA
— τῆσδε om. U — ad φλεβὸς in margine altera manu adnotatum
est φρενός U — 19 σοφόν P — 20 μέρος ὠθεῖν ἐθέλοντι τοῦ
σώματος τὸ ξίφος P — 21 ἵνα U ἵνα τε PA; cf. Odys. IX, 301:
ὅθι φρένες ἥπαρ ἔχουσιν — 22 ἔχουσιν U — καὶ A — 23 ἤλπιζεν
U ἤλπισαν P — post αὐτοῦ inseruit καὶ A — 24 ὀμβριμον U —

εἰ τρωθείη, ζῆν ἐπιτρέφοντι. τοῦ δὲ δὴ δεσμοῦ τοῦ με-
 γάλου καὶ σκληροῦ τοῦ τὴν κοίλην περιέχοντος φλέβα | 314
 ἐν μὲν τοῖς ὀπίσω μέρεσι τὸ λεπτότατον, ἐν δὲ τοῖς
 πρόσω τὸ παχύτατον ἢ φύσις ἐπέθηκεν ἑπὶ τοῦ μὴ
 5 μόνον ἀπείργειν τὴν ἐξ ἑαυτῶν τοῖς ζώοις ἐσομένην ἐν-
 πάθειαν ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν. ὅσα μὲν γὰρ ἢ
 τρεχόντων ἢ πηδώντων αὐτῶν σφοδρῶς ἢ φλέψ ἔμιλλε
 πείσεσθαι μὴ καλῶς συνδεθεῖσα, ταῦτα μὲν ἐξ ἑαυτῶν
 τοῖς ζώοις ὀρμᾶται τὰ παθήματα, τὰ δ' ἀπὸ τῶν προσ-
 10 πιπτόντων, ὅσα θλάει ἢ τιτρώσκειν πέφνκει, ἔξωθεν
 ἐπέρχεται. καὶ τοίνυν τῇ τούτων ἐφόδῳ πλεονεκτούντων
 εἰς ἐνπάθειαν τῶν πρόσω τῆς κοιλίας οὐκ ἴσον ἐχρῆν
 εἶναι τοῦ σκεπάσματος αὐτῆς τὸ πάχος, ἀλλ' ἐν τοῖς
 ἐτοιμοτέροις πάθεισιν ἐρωστώτερον γενέσθαι δίκαιον
 15 ἦν. ἐπεὶ δ' αἱ φρένες οὐ τοῦτο μόνον ἦσαν, ὥς ὁ Πλά-
 των αὐτὰς φησί, διάγραμμα τῶν ἄνω σπλάγχχνων πρὸς
 τὰ κάτω, ἀλλ' ὥς ἐν ἑτέροις ἐδείξαμεν, οὐ τὸ φανλότα-
 τον ὄργανον ἐπάρχουσι τῆς ἀναπνοῆς, οὐκ ἐχρῆν αὐτὰς
 στενοχωρεῖσθαι καὶ θλίβεσθαι καὶ ποτε καὶ τῆς ἐπὶ
 20 πλέον κοιλύεσθαι κινήσεως οὐδὲ πρὸς ἑνὸς τῶν κάτω
 μερῶν. ταῦτα δὲ προσορώμενος ὁ δημιουργὸς ἡμῶν εἰς
 ὅσον | οἷον τ' ἦν, ἐκάτερον τῶν γειννιώντων ὀργάνων 315
 ἐπὶ πλεῖστον ἀπήγαγεν οὔτε τῆς γαστρὸς τὸ κύτος εὐθὺς
 συνάψας τῷ στομάχῳ κατὰ τὸ διεξελεθεῖν τὰς φρένας,
 25 ἀλλ' οἷον ἐξ ἰσθμοῦ τινος ἐπιμήκους τε καὶ στενοῦ τὸν δια-
 δεχόμενον αὐλῶνα κατὰ σμικρὸν ἀνευρυνόμενον ἐργασά-
 μενος τὸ καλούμενον στόμα τῆς γαστρὸς, οὔτε τοῦ ἡπα-

1 ἐπιτρέφοντι U, in marg. autem eadem manu ἐπιστρέφοντι —
 δὲ om. A — 2 περιέχοντος φλέβα U φλέβα περ. PA — 4 παχέ-
 ιερον UP — 5 ἑαυτῶν UP αὐτῶν A — 8 ἑαυτῶν UP αὐτῶν A —
 9 τὰ δ' UP τὰ δ' ἄλλα A — 11 προσέρχεται U ἐπέρχεται PA —
 15 ὁ Πλάτων UP Πλάτων A — 16 φησὶν αὐτὰς U αὐτ. φ. PA;
 cf. Plat. Tim. 70 A — 17 post φανλότατον add. πάθος A — 21 με-
 ρῶν U μορίων PA — ἡμῶν om. A, exhibent UP, qui addunt θεός.
 — 22 γειννιώντων UP — 24 διὰ pro κατὰ U μετὰ P — διεξελεθεῖν
 UP δὲ ἐξελεθεῖν A — 25 τε καὶ U καὶ PA — διαδεχόμενον U —
 26 ante αὐλῶνα adiec. ἐργασάμενος P — μικρὸν P — verba αὐ-
 λῶνα κατὰ σμικρὸν ἀνευρυνόμενον om. U —

τος ἅπαν τὸ κυρτὸν ἐνθεις ταῖς φρεσίν, ἀλλ' ἐπὶ πλεῖστον ὑψώσας τε καὶ κυρτώσας καὶ ἀνατείνας τὸ κατὰ τὴν κοίλῃν φλέβα καὶ τούτῳ μόνῳ ψαύειν ἀλλήλων ἐργασάμενος τὰ μόρια. περὶ μὲν οὖν τῶν ἐν ἥπατι τοσαύτη τε καὶ τοιαύτη τέχνη. 5

Cap. XV. Λοιπὸς δ' ἂν εἴη τῶν ἐξ ἀρχῆς προτεθέντων ὁ σπλὴν Ἑρασιστράτῳ μὲν ὑπὸ περιττῆς δὴ τινος σοφίας οὐδενὸς ἕνεκα γεγονώς. εἴτ' οὐκ αἰδεῖται τηλικούτον σπλάγχνον ὑπὸ τῆς μηδὲν ἀλόγως ἐργαζομένης φύσεως, αὐτὸς γὰρ ταῦτα λέγει, μάρτην φάσκων γε- 10 νῆναι. φοβηθεῖσα γὰρ δηλαδὴ, μή πως ἐπιλάθῃται τῆς τέχνης, ἥρϊκ' ἔτι κινούμενον τοῦ ζώου τὸ ἥπαρ ἐν τοῖς 316 δεξιοῖς διέπλαττεν, | ἀντέθηκεν ἐκ τῶν ἀριστερῶν αὐτῷ τὸν σπλῆνα βουλομένη τι καὶ κατὰ τοῦτο τὸ μέρος ἐνεργεῖν, ὥσπερ οὐκ ἐνὸν ἐπὶ βραχὺ προαγαγοῦσαν ἐπὶ ταῦτα 15 τὴν γαστέρα μηδὲν δεῖσθαι ματαίου δημιουργίας. εἴτα πρὸς μὲν τὰς εὐηθεστάτας δόξας ἀντιλέγει διὰ μακρῶν, ὡς ἐν τοῖς περὶ καταπόσεως καὶ ἀναδόσεως καὶ πέψεως αὐτῷ γεγραμμένοις ἔστιν εἰρεῖν, πρὸς δὲ τὰς ἰσχυροτάτας τε καὶ διασημοτάτας οὐδὲ τὸ σμικρότατον ἀντειπών, 20 ἀλλ' ἐνίοτε μὲν ἐπιμνησθεὶς μόνον, ἔστι δ' ὅτε οὐδὲ τοῦτο ποιήσας ὑπερβαίνει τε καὶ παρατρέχει καθάπερ οὐδενὸς ἀξίας. καίτοι γ' εἰ καὶ διὰ μηδὲν ἄλλο διὰ γούν τοὺς ἀποφνημαμένους αὐτούς, ἐπιφανεῖς παρ' Ἑλλήσι γε- 25 νομένους, οὐκ ἐχρὴν οὕτω καταφρονεῖν ἀλλ' ἀντειπεῖν καὶ καταβαλεῖν ἰσχυραῖς ἀπόδειξεσιν ἐξελέγξαντα. δέδει- κται δὲ καὶ περὶ τούτου πρὸς ἡμῶν ἐν τοῖς περὶ φυσικῶν

5 τε om. U — 7 ὑπὸ UP ἀπὸ A — 8 εἴτ' οὐκ αἰδεῖται] λέγειν γὰρ οὐκ αἰδεῖται Cornarius — 10 ταῦτα λέγει U ταῦτα γε λέγει P λέγει ταῦτα A — φάσκων om. A — 12 κινούμενον ἔτι P — articulum τοῦ et τὸ om. U — 13 διέπλαττεν UP ἀνέπλαττεν A — 15 ὥσπερ UP ὥς τε A — προαγαγοῦσαν P — 16 ματαίου UP ματαίας A — post δημιουργίας add. δυνάμειος PCh — 18 πέψεως] πλάσεως U καὶ πέψεως καὶ ἀναδόσεως P — 19 δὲ UP, om. A — 20 τε καὶ UP τε om. A — ἀντειπὼν P — 23 διὰ om. U — μηδὲν ἄλλο UP ἄλλο μηδὲν A — 24 αὐτούς UP, om. A — 25 vocabula οὐκ ἐχρὴν post ἀποφνημαμένους collocata exhibet A — 27 τῶν ante φυσικῶν add. PA, om. U —

- δυνάμεων, ὥς ἔστιν ὁ σπλὴν ὄργανόν τι καθαριτικὸν
 τῶν ἐν ἥπατι γεννωμένων ἰλυοδῶν καὶ παχέων καὶ μελαγ-
 χολικῶν χυμῶν. ἔλκει μὲν οὖν τούτους, ὥς καὶ πρόσθεν
 ἐρρήθη, | δι' ἀγγείου φλεβώδους ὅλον στομάχου τινός· 317
 5 ἑλκύσας δ' οὐκ εὐθὺς εἰς τὴν κοιλίαν ἀποκρίνει, ἀλλ'
 αὐτὸς πρότερον κατεργάζεται καὶ μεταβάλλει κατὰ πολ-
 λὴν σχολὴν χρώμενος εἰς τὴν ἐνέργειαν ταύτην μάλιστα
 ταῖς ἀρτηρίαις, αἱ δὲ πολλαὶ καὶ μεγάλαι καθ' ὅλον· εἰσὶ
 τὸ σπλάγχνον, οὐκ ἀργῶς οὐδ' ὥς ἔτυχεν ὑπὸ τῆς φύ-
 10 σεως αὐτῷ δοθεῖσαι, ἀλλ' ὅτι γε τῷ διηρκεῖ τῆς κινή-
 σεως καὶ τῇ τῆς ἐμφύτου θερμοσίας ἰσχύι τῆς παρὰ τῆς
 καρδίας αὐταῖς ἐπιρρεούσης κατεργάζεσθαι καὶ κατα-
 θραύειν καὶ μεταβάλλειν καὶ ἀλλοιοῦν δύναται τὸ πάχος
 τῶν ἐξ ἥπατος εἰς σπλῆνα μεταβαλλομένων χυμῶν. ὅσον
 15 μὲν οὖν ἂν εἰς τὸν οἰκειότατον τῷ σπλάγχνῳ χυμὸν μετα-
 κοσμηθῇ, τροφή τῷ σπληνὶ γίνεται· ὁπόσον δ' ἂν τι
 καὶ τὴν ἐν τούτῳ διαφυγὸν κατεργασίαν καὶ μὴ δυνηθὲν
 εἰς αἵματος ἰδέαν λεπτοῦ καὶ χρηστοῦ μεταστῆναι παν-
 20 τάπασιν ἄχρηστον ἢ πρὸς θρέψιν, εἰς τὴν γαστέρα τοῦτο
 διὰ τινος ἑτέρου φλεβώδους ὁ σπλὴν ἐξερεύγεται στο-
 μάχου χρεῖαν τινὰ καὶ αὐτὸ παρέξον οὐ σμικρὰν, ἣν ἐν
 τῇ τῶν περιττωμάτων ἐξηγήσει | δηλώσω. ἀλλὰ νῦν γε 318
 τὰ ὑπόλοιπα τῆς κατασκευῆς τοῦ σπληνὸς ἐπισκεψόμεθα
 καὶ πρῶτον τὸ ἴδιον αὐτοῦ σῶμα τὸ καλούμενον ὑπὸ
 25 τινων παρέγχυμα. τοῦτ' οὖν ἔστιν αὐτό, καθ' ὃ τοὺς

1 verba ὁ σπλὴν ὄργανόν τι usque ad κατὰ πολλὴν σχολὴν sunt
 apud Oribas. III, 360—361. — 2 γεννωμένων U γεννωμένων PA —
 post γεννωμένων add. ὑλῶν P — 3 τοῦτοις P — 4 ἐρρήθη U ἐρ-
 ρέθη PA — 6 πρότερον Orib. B πρότερος UA πρῶτον P — μετὰ
 pro κατὰ U — 7 ἐπὶ pro εἰς P — 10 τῷ διηρκεῖς (sic) P —
 11 τῇ pro τῆς ante παρὰ UP — τῆς ante καρδίας om. U — 12 ἐπιρ-
 ρεούση UP — καὶ ante καταθραύειν om. U — 14 verba ὅσον μὲν
 οὖν ἂν usque ad χρεῖαν καὶ αὐτὸ παρέχον οὐ σμικρὰν excerp-
 sit Oribas. III, 361 — 15 οὖν ἂν UP Orib. ἂν om. A — μετακοσμηθῇ
 U μετακοσμηθῆναι P μετακομισθῇ A Orib. — 17 διαφυγὸν U Orib.
 διαφυγὼν P διαφύγη A — δυνηθῆν UP Orib. δυνήθη A — 18 με-
 ταστῆναι UP Orib. κατεργασθῆναι A — καὶ ante παντάπασιν adie-
 cit A — 24 verba τὸ ἴδιον αὐτοῦ σῶμα usque ad παραδέχεσθαι
 τὸ πάχος αὐτῶν exscripsit Oribas. III, 361 —

μελαγχολικοὺς ἔλκειν εἰς ἑαυτὸν ὁ σπλῆν δύναμιν ἔχει
 χυμούς, ἀραιὸν ἱκανῶς καὶ χαῦνον ὑπάρχον ὥσπερ τις
 σπογγία πρὸς τὸ ῥαδίως ἔλκειν τε καὶ παραδέχεσθαι τὸ
 πᾶχος αὐτῶν. ἵνα δὲ καὶ τοιαύτη διὰ παντὸς ἡ σὰρξ
 φυλάττεται τοῦ σπληνός, αἱ πάντῃ διεσπαρμέναι καθ' 5
 ὅλον τὸ σπλάγγχρον ἀρτηρίαι χρήσιμοι, γεγεννημένοι μὲν
 καὶ δι' ἕτερόν τι μικρῷ πρόσθεν εἰρημένον οὐ σμικρὸν
 ἀγαθόν. εἰς γὰρ τὴν κατεργασίαν τῶν ἐξ ἥπατος εἰς
 σπλῆνα φερομένων χυμῶν ἐλέχθησαν διαφέρειν. ἀλλὰ καὶ
 τὴν σάρκα τοῦ σπλάγγχρου μανὴν αὐταὶ φυλάττουσιν 10
 ὥσπερ καὶ τὴν τοῦ πνεύμονος. εἰ γὰρ δὴ ὀρθῶς ἀποδέ-
 δεικται διὰ τοῦ περὶ τῶν φυσικῶν δυνάμεων λόγον
 τῶν τρεφομένων ἕκαστον ἔλκειν εἰς ἑαυτὸ τὴν τροφήν
 ἐκ τῶν παρακειμένων ἀγγείων, ἐκ μὲν τῶν ἀρτηριῶν
 εὖλογον ἔλκεσθαι λεπτοτέραν, ἐκ δὲ τῶν φλεβῶν παχυ- 15
 319 τέραν. ὁ τε γὰρ | χιτῶν τοῦ χιτῶνος στεγανώτερος αὐτό
 τε τὸ περιεχόμενον ἐν ταῖς ἀρτηρίαις αἷμα λεπτότερον
 καὶ ἀτμωδέστερόν. ἐκ δὲ τοῦ τοιοῦτου τρέφεσθαι βέλ-
 τιόν ἐστι χάνη σαρκὶ καθάπερ ἐκ παχυτέρου τῇ πυκνῇ.
 τὸ δ' οὕτω λεπτὸν ἐν ταῖς κατὰ τοῦτο τὸ σπλάγγχρον 20
 ἀρτηρίαις αἷμα τὴν γένεσιν ἐκ τοῦ παχέος ἐκείνου καὶ
 μελαγχολικοῦ περιπτώματος ἔχει· διὰ τοῦτο καὶ ἡ σὰρξ
 τοῦ σπληνός, εἰ καὶ χάνη τίς ἐστιν, ἀλλὰ τῆς γε τοῦ
 πνεύμονος ἀπολείπεται πάμπολυ. χαννοτάτη τε γὰρ
 ἐκείνη καὶ κονφοτάτη καὶ μικροῦ δεῖν ἐστὶ λευκὴ καθά- 25
 περ ἐξ ἀφροῦ τινος πεπηγυῖα. τρέφεται γὰρ ἐξ αἵματος
 ἀκριβῶς καθαροῦ καὶ ξανθοῦ καὶ λεπτοῦ καὶ πνευμα-
 τώδους. ἅπαντα γὰρ ἔχει ταῦτα τὰ πλεονεκτήματα τὸ
 παρὰ τῆς καρδίας ἐπιπεμπόμενον αὐτῷ. ἀλλὰ περὶ μὲν
 τῆς ἐκείνου τοῦ σπλάγγχρου φύσεως ἰδίᾳ λελέξεται. τὸ 30

3 σπόγγιον (sic) U — 7 τι τὸ A τι τῷ P — μικρὸν UP —
 10 μανὴν om. A — ante φυλάττουσιν add. αἰεὶ A — 13 ἑαυτὸ UP
 αὐτὸ A — 15 post λεπτοτέραν add. ἐκάστω P — 17 αἷμα ταῖς ἀρ-
 τηρίαις P — 18 τοῦ τοιοῦτου UP τοῦ om. A — τρέφεσθαι post
 εἰσι collocatum habet A — 22 καὶ add. ante διὰ U — 24 τε om. P
 — 25 εἰσι post δεῖν add. UP, om A — 26 υἱος om. UA —
 29 ἐπισκεπόμενον U --

- δὲ τοῦ σπληνὸς σῶμα τοσοῦτον μανότερον ἥπατος ὑπάρ-
 χον ὅσον παχυμερέστερόν ἐστι πνεύμονος, εὐλόγως ἐκ
 λεπιοτέρου τὴν τροφήν αἵματος ἔχει. τὸ μὲν γὰρ ἐλκό-
 μενον εἰς τὸν σπλῆνα παχύτερόν ἐστι τοῦ κατὰ τὸ
 5 ἥπαρ. ἀλλ' ἐπεὶ κατεργασθὲν | ὑπὸ τῶν ἀρτηριῶν τῶν 320
 ἐνταῦθα σῶμα καὶ ταῖς φλεβὶ πολλῶ στεγανώτερον
 ἐχούσαις τὸν χιτῶνα τῶν ἐν τῷ ἥπατι φλεβῶν, οὐχ ὁλοσχε-
 ρὲς καὶ παχὺ τῇ σαρκὶ τοῦ σπληνὸς ἀλλὰ λεπτὸν τε καὶ
 κατὰ βραχὺ διαπέμπεται, διὰ τοῦτο καὶ ἡ σὰρξ τοῦδε τοῦ
 10 σπλάγχνου μανότερα μὲν ἐστι καὶ κουνιοτέρα τῆς κατὰ
 τὸ ἥπαρ, οὐ μὴν ἐρυθροτέρα γ' ἢ ξανθοτέρα· μελαγχ-
 λικὸς γὰρ ἦν, ὃν ἐκάθηρεν, ὁ χυμὸς, ἐξ οὗ κατεργασθέν-
 τος ἐτράφη. τὸ δ' ἥπαρ ὑπὸ χρηστοῦ θ' αἷμα τοῦ αἵμα-
 τος καὶ παχέος τρέφεται διὰ τε τὴν λεπιότητα τοῦ χι-
 15 τῶνος τῶν ἐν αὐτῷ φλεβῶν καὶ τὸ μέγεθος τῶν κατα-
 τρήσεων. ἐνὶ δὲ λόγῳ περὶ τῶν τριῶν σπλάγχνων τῆς
 τροφῆς ὧδ' ἔχει· τὸ μὲν ἥπαρ ἐξ ἐρυθροῦ καὶ παχέος
 αἵματος, ὁ δὲ σπλῆν ἐκ λεπτοῦ μὲν ἀλλὰ μέλανος, ὁ δὲ
 πνεύμων ἐξ ἀκριβῶς κατεργασμένου καὶ ξανθοῦ καὶ
 20 λεπτοῦ καὶ πνευματώδους καὶ καθαροῦ τὴν θρόψιν λαμ-
 βάνει. καὶ τοίνυν καὶ αἱ τῆς σαρκὸς αὐτῶν ἰδέαι κατὰ
 τὸ τοῦ τρέφοντός εἰσιν εἶδος χυμοῦ, μᾶλλον δ' ὅτι
 τοιαύτας ἐχρῆν αὐτὰς ὑπάρχειν, οἰκτεῖαν αὐταῖς ἢ φύσις | 321
 καὶ τροφήν παρεσκεύασεν. αὐταὶ τοίνυν αἱ προειρημέται
 25 δύο χρεῖαι τοῦ πλήθους τῶν κατὰ τὸν σπλῆνα πεφυ-
 κνιῶν ἀρτηριῶν καὶ τις ἐπ' αὐταῖς ἄλλη τρίτη κατὰ
 τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἐνέργειάν τε καὶ χρεῖαν. δέδεικται γάρ,
 ὥς ἡ κίνησις αὐτῶν ἐνεκα φυλακῆς μάλιστα τῆς ἐν ἐκά-
 στο μέρει θερμοσίας ἐμφύτου γέγονεν ἐμφύχουσα μὲν

1 μανότερον scripsi: μανώτερον codd. — 2 ὅσον om. P —
 3 λεπιοτέρου U λεπιομεροῦς PA — 6 συν αμα (sic) U σύν αμα
 P — 9 δε add. post τοῦτο U — 10 μανιτέρα UP μανωτέρα A —
 11 ἐρυθροτέρων τε ἢ ξανθοτέρων A — 12 ὁ χυμὸς ὃν ἐκάθηρεν
 P ὃν ἐκάθηρεν om. U — 13 οὐχ ὑπὸ U — 16 δὲ PA — τὸ
 add. ante περὶ A — 23 οἷαν pro οἰκτεῖαν UP — αὐταῖς UP αὐτοῖς
 A — 24 τοίνυν P τε οὖν U μὲν οὖν A — 28 ἐκατέρω P —
 29 θερμοσίας ἐμφύτου UPA ἐμφ. θ. K — ψύχουσα P —

ταῖς διαστολαῖς τῷ ψυχρᾷ ἐπισπᾶσθαι ποιότητα, καθαίρουσα δ' ἐξ αὐτῶν ταῖς συστολαῖς τὸ λιγνῶδες περίπτωμα καὶ τοίνυν καὶ τῷ σπληνὶ πλείστου τοῦ τοιοῦτου μέλλοντος ἔσεσθαι διὰ τὴν μοχθηρίαν τε καὶ τὸ πάχος τῶν ἐν αὐτῷ κατεργαζομένων χυμῶν εὐλογον 5 ἦν ἀρτηρίας καὶ πολλὰς καὶ μεγάλας γενέσθαι. δεῖται γὰρ ὥσπερ ὁ πνεύμων ἐμφύξεως ἰσχυρᾶς οὕτως ὁ σπλην καθάρσεως ἱκανῆς. τὸ δ' ἥπαρ οὔτε τῆς τοιαύτης χρῆζον καθάρσεως, ἔχει γὰρ ἄλλας τρεῖς μεγίστας, οὔτ' ἐμφύξεως ἰσχυρᾶς, ὥσπερ ἡ καρδία καὶ διὰ ταύτην ὁ πνεύ- 10 μων, εὐλόγως μικρῶν ἐδεήθη τῶν ἀρτηριῶν. διὰ ταῦτα μὲν δὴ μανὼν καὶ κοῦφόν ἐστι καὶ ἀρτηριῶδες τὸ τοῦ σπληνὸς σῶμα.

- 322 Cap. XVI. Ἔστραπται δ' αὐτοῦ τὰ μὲν σιμὰ πρὸς τὸ ἥπαρ τε καὶ τὴν γαστέρα, τὰ δ' αὖ κυρτὰ δῆλον ὥς 15 ἀντίκειται τοῖς σιμοῖς καὶ τὰ μὲν σιμὰ τὰς τε τῶν ἀρτηριῶν καὶ τῶν φλεβῶν ἐμφύσεις ἔχει καὶ τὴν πρὸς τοῦπίπλοον διάφυσιν, τοῖς κυρτοῖς δὲ πρὸς τε τὰς νόθας πλευρὰς καὶ τὰς λαγόνας ἀποχωροῦσιν οὐδὲν ἀγγεῖον ἐμπεφυκεν, ἀλλὰ τινες ἰνώδεις διαφύσεις ἐνταῦθα συν- 20 δοῦσιν αὐτὸν τοῖς παρακειμένοις οὔτε τὸ μέγεθος οὔτε τὸ πλῆθος ἴσον ἐν ἅπασιν ἔχουσαι τοῖς ζώοις, ἀλλὰ καὶ κατ' εἶδος ἐν αὐταῖς ἐστί τις διαφορὰ καὶ καθ' ἕκαστον ζῷον ὡσαύτως· οὐδὲ γὰρ ἄλλον τινὸς ἕνεκα γεγονάσιν ἢ ὥσπερ εἴρηται τοῦ συνδεῖν. ὁθεν καὶ πλείους καὶ 25 ἐλάττους καὶ ἰσχυρότεροι καὶ ἀσθενέστεροι καὶ κατ' ἄλλον ἐν ἄλλοις τόπον γεγονάσιν οὐχ οἱ τοῦ σπληνὸς μόνον ἀλλὰ καὶ οἱ τοῦ ἥπατος δεσμοί. ὁ μὲν γε χιτῶν ὁ περιέχων αὐτὸν οὐ σύνδεσμος μόνον ἐστίν, ἀλλὰ καὶ χιτῶν,

1 τὸ pro τῷ P — ἐπισπᾶσθαι U ἐπισπᾶσθαι PA — 2 ἐν ταῖς συστολαῖς U τὸ λιγνῶδες ἐν ταῖς συ. P — 3 πλείστου U ὡς πλείστου U πλείστιας A — 16 τῶν ἀρτηριῶν καὶ τῶν φλεβῶν U τῶν φλεβῶν καὶ (τὰς A) τῶν ἀρτηριῶν PA — 18 τοῦπίπλοον UP τὸ ἐ. A — 20 ἐκπέφυκεν A — 21 αὐτὸν P ἐαυτοῦ U αὐτὸ A — παρακειμένοις UP περικειμένοις A — 22 ἔχουσαι scripsi: ἔχουσι codd. ἔχουσιν ante ἴσον collocatum habet P — 23 αὐταῖς scripsi: αὐτοῖς codd. — 24 ἕνεκεν P — 26 κατ' ἄλλον ἄλλοις U κατ' ἄλλον ἐν ἄλλοις (sc.ζώοις) P κατ' ἄλλῳ A — 28 μὲν γε UP μέντοι A —

ὥσπερ καὶ ὀνομάζεται, σκέπων τε καὶ ἀμφιεννίς ἐκ παν-
 τὸς μέρους τὸ σπλάγχνον. ἢ δ' ἀρχὴ καὶ τοῦτο τῆς | γενέ- 323
 σεως ἐκ τοῦ περιτοναίου, καθάπερ καὶ πρόσθεν εἴρηται.
 καὶ μὲν γε καὶ ὥς παχύτερον ἐχρῆν εἶναι τὸ τῆς γαστρὸς
 5 σκέπασμα τῶν ἄλλων ἀπάντων, ἔμπροσθεν εἴρηται. τὰ
 μὲν δὲ κατὰ τὴν γαστέρα καὶ τὸ ἥπαρ ἐπίπλοον τε καὶ
 σπλήνα μόρια τὸν εἰρημένον κεκόσμηται τρόπον.

Cap. XVII. Ἐξῆς δ' ἂν εἴη περὶ τῶν ἐντέρων λε-
 κτέον. πέττεται μὲν οὖν ἔτι καὶ κατὰ τὴν τοῦτων διόδον
 10 ἡ τροφὴ καθάπερ καὶ ταῖς φλεβὶν ἀπάσαις τὸ αἷμα, γέ-
 γονε δ' οὔτε τῶν ἐντέρων οὐδὲν ἕνεκα πέψεως οὔτε φλέ-
 βες αἱματώσεως, ἀλλ' ὥς καὶ πρόσθεν εἴρηται, τὸ μὲν
 πού τι συγχρῆται πρὸς τὸ βέλτιον ἐκάστω τῶν ὀργάνων
 ἡ φύσις, τὸ δέ τι καὶ ἀνάγκης ἔπεται πᾶσι τοῖς ἕνεκά
 15 τοῦ γεγονόσιν. ὥσπερ οὖν τὰς φλέβας ἀναδόσεως ὄργανα
 ποιήσασα δύναιμι ἐνέθηκεν αὐταῖς αἱματος γεννητικὴν,
 ὅπως μὴ μάτην ὁ χρόνος ἀπολλύοιτο τῆς δι' αὐτῶν φο-
 ρᾶς τῇ τροφῇ, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ τοῖς ἐντέροις
 ἀναδόσεως ἕνεκα τῆς εἰς τὰς φλέβας γεγεννημένοις δύνα-
 20 μίς τις ἐνυπάρχει πεπτικῇ | σιτίων. ἀλλ' οὐδὲ δυνατόν 324
 ὅλως ἦν, ὥς ἐν τοῖς περὶ [τῶν] φυσικῶν δυνάμεων
 ὑπομνήμασιν ἀποδεδείκται, μὴ οὐχ ἐκάστω τῶν τοῦ ζῴου
 μορίων ὑπάρχειν τινὰ δύναιμι ἀλλοιωτικὴν. οὐ μὲν οὐδὲ
 πόρρω που τῆς γαστρὸς ἢ τῶν ἐντέρων οὐσία, ὥστ' εἰ
 25 καὶ δύναιμι ἀλλοιωτικὴν ἀναγκαῖον ἦν ἔχειν αὐτὰ καὶ
 τῇ γαστρὶ παραπλησίαν, ἐξ ἀνάγκης ἔπεται τὸ καὶ τοῦ-

1 ὥσπερ καὶ UP ὥσπερ A — τε καὶ UP καὶ A — ἀμφιεν-
 νύων U ἀμφιεννύς PA — 2 τοῦτω U τοῦ P τοῦτου A — 4 παχύ-
 τερον U παχυτέρα P παχύτατον A — 6 καὶ τὸ add. ante ἐπίπλοον
 A — 8 δ' ἂν εἴη U εἴη om. A, verba ἐξῆς — λεκτέον om. P — 9 πέ-
 ττεται UA πέπτεται B — ἤδη καὶ pro εἰ καὶ P — 10 καὶ UP
 καὶ ἐν A — 13 πολὺ pro πού U — 14 καὶ ἐξ U — 15 verba
 ὥσπερ οὖν τὰς φλέβας usque ad ἐνυπάρχει πεπτικῇ σιτίων tran-
 scriptionis Oribas. III, 346 — 17 ἀπολλύοιτο U ἀπολύοιτο P ἀπόλοιο
 A Orib. — 18 τὴν τροφήν U — καὶ om. U — 20 ἐνυπάρχει P
 Orib. ὑπάρχει UA — 21 τῶν ante φυσικῶν add. U, om. PA. —
 22 ὑπομνήμασιν ἀποδεδείκται P ἀπ. ὕ. UP — οὐχ ἐκάστω UP
 οὐχὶ καθ' ἕκαστον A — 24 ταῖς pro πού A —

- τοῖς πέπτεσθαι τὴν τροφήν. ἀλλ' ὥσπερ ἐν ἥπατι τὸ οἶον ἐργαστήριόν ἐστι τῆς αἱματώσεως, οὕτως ἐν τῇ γαστρὶ τὸ τῆς πέψεως. ὅτι δ' οὔτε τῆς τῶν περιττωμάτων εἰς τὸ πρόσω φορᾶς ἔνεκεν οὔτε πέψεως, ἀλλὰ τοῦ πᾶν εἰς τὰς φλέβας ἀναλαμβάνεσθαι τὸ κεχυλόμενον ἐν τῇ 5 κοιλίᾳ παρεσκευάσθαι τὰ ἔντερα, μαθεῖν ἔνεστι, πρῶτον μὲν τῷ μηδενὶ τῶν ζώων ἀποτομένην αὐτὴν τῶν ὀργάνων οἷς ἀποπαιεῖ κατασκευασθῆναι, καίτοι γ' οὐκ ἦν ἀδύνατον εὐθὺς εἰς τὴν ἕδραν καλουμένην τὸ κάτω πέρας αὐτῆς ἐκτετάσθαι, δεύτερον δὲ τῷ παμπόλλας 10 325 τῶν ἐντέρων τὰς ἑλικας ἐν τοῖς | πλείστοις ζώοις γενέσθαι, καὶ τρίτον τῷ μηδ' ἂν ἐκπεμφθῆναι τῆς γαστρὸς τὴν τροφήν, εἰ μὴ τελέως ἐπέφθῃ· δέδεικται γὰρ καὶ τοῦτο. τὸ μὲν δὴ μὴ συναφθῆναι ταῖς ἕδραις τῶν ζώων τὰς γαστέρας ἐνδείκνυται σαφῶς ἕτερον μὲν 15 εἶναι δεῖν ὄργανον πέψεως σιτίων, ἕτερον δ' ἀναδόσεως. εἴπερ γὰρ ταῦτόν ἦν, ἐκινδύνενον ἂν πολλάκις ὥμην καὶ ἄπεπτον ἀναλαμβάνειν αἱ φλέβες τὴν τροφήν· οὐ μὴν ἔδει γίγνεσθαι τοῦτο. δῆλον οὖν, ὥς ἕτερον μὲν πέψεως, ἕτερον δ' ἀναδόσεως ἔχον εἶναι μόριον. τὸ δὲ 20 μὴ ἅπλουν ἐκτετάσθαι μέχρι τῆς ἕδρας αὐτό, παμπόλλαις δ' ἐπανόδοις κυκλοτερέσιν ἐν τῷ μεταξύ διειληγθαι τοῦ μὴ ῥαδίως ἐκπίπτειν τοῦ ζώου τὴν τροφήν ἐνδεικτικὸν ὑπάρχον ὁμολογεῖ τοῖς προειρημένοις. εἰ γὰρ ἑτέρα 25 τις κοιλία διεδέχετο τὴν προτέραν καὶ ἦν ὥσπερ ἐκείνη πέψεως ὄργανον οὕτως ἢ δευτέρα ταμιεῖον ἀναδόσεως, οὐκ ἂν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ παμπόλλη τε καὶ διὰ πολλῶν 326 φλεβῶν εἰς ἥπαρ ἀνελαμβάνεθ' ἢ | τροφή. νῦν μὲν γὰρ αἱ τῶν ἐντέρων ἑλικες ἀναρίθμητόν τι πλῆθος φλεβῶν ἐξ ἥπατος εἰς ἑαυτὰς ἐμφυόμενον ἔχουσαι σύμπαντα τὸν 30

1 πέπτεσθαι UPA πέπιεσθαι B -- 6 πρῶτον UP πρῶτον A — 10 δευτέρῳ δὲ τὸ U δεύτῳ δὲ τὸ P δευτέρῳ δὲ τῷ A — 12 τρίτον τὸ P τρίτῳ τῷ UA — 13 ἐπέφθῃ U πεφθῇ PA — 18 τὴν τροφήν UP τροφὴν A — 19 γίγνεσθαι UP γίνεσθαι A — οὖν U γὰρ ἦν PA — 21 μὴ U μηδ' PA — παμπόλλοις A — 25 ἐδέχαιο P — ἐκείνη ὥσπερ P — 28 ἀνελάμβανε τὴν τροφήν P — 29 verba ai τῶν ἐντέρων ἑλικες usque ad ἀναπέμπουσι exhibet Oribas. III, 347 — 30 ἐαυτὰς P Orib. αὐτὰς UA —

- ἐν τῇ γαστρὶ πεπεμμένον χυμὸν ἀναπέμπουσι. τότε δ' ἂν
 ὀλίγοις στόμασι φλεβῶν ὀλίγον ἐκάστοτε τῆς κεχυλωμέ-
 νης ἐναρμότιον τροφῆς βραδείαν τε καὶ πολυχρόνιον
 ἐποιεῖτο τὴν ἀνάδοσιν. ἄπτεσθαι μὲν γὰρ δεῖ τὰ στό-
 5 ματα τῶν ἀγγείων τοῦ κατειργασμένου καὶ πεπεμμένου
 χυμοῦ. μεγάλης δ' ὑποθεθείσης τῇ προτέρᾳ κοιλίᾳ δευ-
 τέρας βραχείος ἂν ἦπτετο μέρους τῆς τροφῆς ἢ γαστήρ,
 ὅσονπερ ἔψαυεν αὐτῆς μόνον, τὸ πλείστον δ' ὅσον ἦν ἐν τῷ
 βάθει, διέφυγεν ἂν τὰς λαβὰς τῶν φλεβῶν. ἀλλὰ νῦν
 10 γε τὸ τῆς διεξόδου στενὸν εἰς βραχεία μόρια κατακερμα-
 τίζον τὴν τροφήν ἅπασαν ὀλίγον δεῖν ἀναγκάζει τῶν
 ἐντέρων ἄπτεσθαι τοῦ χιτῶνος, εἰς ὃν αἱ φλέβες ἀνε-
 στόμονται, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τῶν ἐπὶ τοῖς ἀγγείοις
 στομάτων. εἰ δὲ δὴ καὶ διαφύγοι τις ἐν τῇ κατὰ τὴν
 15 πρώτῃν ἔλικα διεξόδῳ, κατὰ τὴν δευτέραν ἄψεται, καὶ
 εἰ ταύτην διαφύγοι, κατὰ τὴν τρίτην ἢ τετάρτην ἢ πέμ-
 πτην ἢ τινα τῶν ἐφεξῆς, | πάμπολλαι γὰρ εἰσιν. κατὰ δὲ 327
 τὴν οὕτω στενὴν καὶ μακρὰν καὶ παμπόλλας ἔλικας ἔχου-
 σαν ὁδὸν ἅπαν ἀναγκάζεται τῆς τροφῆς μέρος ὁμιλῆσαι
 20 ποτ' ἀγγείου στόματι. καταπεπύκνωται γὰρ ἐν κύκλῳ πᾶν
 ἔντερον ἀναρίθμῳ τινὶ πλήθει στομάτων εἰσω καθηκόν-
 των, ὅν' ὦν ἀναρπάζεται τὸ χρηστὸν τῆς διεξερχομένης
 τροφῆς. ὥστ' οὐκ ἂν τις διαλάβῃ καὶ ἐκπέσῃ τοῦ ζώου
 25 χυμὸς εἰς θρέψιν χρήσιμος, ὅταν γε νόμῳ φύσεως διοικῇ-
 ται τὰ κατὰ τὸ σῶμα. τούτων γὰρ ἡ νῦν ἐξήγησις, οὐ
 τῶν ἀρρωστημάτων, ἡνίκα συγκέχεται μὲν ἡ τάξις, ἐμ-
 ποδίζεται δ' ἡ τέχνη τῆς φύσεως, ἐπικούρου δέ τινος

1 χυλὸν Orib. -- 3 ἐναρμότιον UP ἐναρμότιον A — 4 χορὴ UP
 δεῖ A — 6 χυλοῦ P — μεγάλης δ' ὑποθεθείσης τῆς προτέρας κοι-
 λίας UA μεγάλης δ' ὑποθεθείσης τῇ προτέρᾳ κοιλίᾳ P μεγάλη δ'
 Ch — 7 τῆς τροφῆς ἢ γαστήρ et in margine eadem manu: ἄλλως ἢ
 τροφῇ τῆς γαστρός U ἢ τροφῇ τῆς γαστρός A τῆς τροφῆς τῆς γα-
 στρός P — 8 ὅσονπερ P οὐπερ U — ἔψαυεν UP ἔψαυεν A — μό-
 νου UPA μόνον Ch — 12 εἰς ὅσον U — ἀνεσιτόμονται U ἀναστο-
 μούνται PA — 14 διαφύγη P — 16 διαφύγη P — 17 πάμπολλα A
 — δὴ UP γε A — 19 ὁδὸν UP ὅλον A — ἅπαν U, om. A — ἀνα-
 ρκαζεται P — ἅπαν μέρος P τὸ μέρος A — 20 ἀν' ἀγγείου
 add. τῷ τοῦ A, om. UP — 21 ἔτερον P — 23 διαδράσῃ καὶ λάθῃ
 καὶ ἐκπέσῃ U διαδράσῃ καὶ λάθῃ καὶ ἐκπέσῃ P —

ὀρέγοντος χεῖρα καὶ τὸ λυποῦν ἐξάγοντος προσδεῖται.
 τοῦτο μὲν οὖν καὶ εἰ μὴ λέγοιτο καθ' ἐκάστην ὧν προ-
 χειριζόμεθα χρεῖων, οὐχ ὁ μὴ λέγων ἀμελῆς ἀλλ' ὁ μὴ
 προσυπακούων ἀβέλτερος. αἱ δὲ δὴ τῶν ἐντέρων ἕλικες
 ἐδείχθησαν ἕνεκα τοῦ πᾶσαν ἀκριβῶς ἀναδοθῆναι τὴν 5
 πεπεμμένην τροφήν γηγονυῖαι καὶ τοῦτ' ἦν ἄρα τὸ πρὸς
 328 τοῦ Πλάτωνος εἰρημένον, 'ὅπως μὴ ταχὺ | διεκπερῶσα ἡ
 τροφή ταχὺ πάλιν ἐτέρας δεῖσθαι τὸ σῶμα ἀναγκάζει καὶ
 παρέχουσα ἀπλησίαν διὰ γαστριμαργίαν ἀφιλόδοσπον καὶ
 ἄμουσον ἀποτελοῖ πᾶν τὸ θνητὸν γένος.' ὅσοις γοῦν τῶν 10
 ζώων οὐκ εἰσὶν ἕλικες, ἀλλ' ἀπλοὺν ἔχει μέχρι τῆς
 ἑδρας ἀπὸ τῆς γαστρὸς ἐκτεταμένον ἔντερον, ἀπληστα
 πάντα καὶ γαστρίμαργα καὶ διὰ πάντος προσκείμενα τῇ
 τροφῇ καθάπερ τὰ φυτά. ἀλλὰ γὰρ περὶ τούτων μὲν
 Ἀριστοτέλει καλῶς εἴρηται τὰ τ' ἄλλα καὶ ὅτι κατὰ βραχὺ 15
 τῶν φυτῶν ἡ φύσις ἀποχωροῦσα ἕτερον ἕτερον ζῶον
 ἐργάζεται τελεώτερον, ἕως ἂν ἐπὶ τὸ πάντων ἀφίκεται
 τελεώτατον, ὑπὲρ οὗ νῦν ἡμῖν πρόκειται λέγειν. οὐκ οὖν
 οὐδὲ περὶ τοῦ πλήθους τῶν ἐν τοῖς μηρναζούσι ζώοις
 κοιλιῶν ἕμὸν ἂν εἴη λέγειν οὐδὲ περὶ τῆς καθ' ἕκαστον 20
 εἶδος ζῶον γαστρὸς, ὥσπερ οὐδὲ περὶ τῶν ἄλλων ὀργά-
 νων τῆς τροφῆς· εἴρηται γὰρ Ἀριστοτέλει καλῶς ὑπὲρ
 πάντων. εἰ δὲ μὴ βραχὺς ἦν ὁ βίος εἰς τὴν τῶν καλλι-
 στων ἔρευναν, ἕως ἂν ποτε καὶ τὸ κατ' ἐκείνην τὴν
 329 θεωρίαν ἐλλείπον ἐξεργασάμεθα. | νυνὶ δ' ἀγαπῶμεν, εἰ 25

1 προσδεῖσθαι A — 3 ἀμελῆς UP ἀμελητῆς A — 6 γηγονυῖαι
 A γεγονέναι UP — ἦν ἄρα UP ἄρα ἦν A — Plat. Tim. p. 73 A
 — 7 διεκπερῶσα UP διαπερῶσα A — 8 τροφῆς ἐτέρας Plato
 ἐτέρου A — ἀναγκάζει UPA ἀναγκάζη K — 9 γαστριμαργίαν A
 Plato γαστριμαργίας Ch — ἀποτελοῖ U ἀποτελεῖ PA πᾶν ἀποτελοῖ τὸ
 γένος Plato — 11 μέχρι UP μέχρις A — 14 τὰ add. U³ supra
 lineam, om. PA — καὶ add. post γὰρ A — μὲν add. UP, om. A —
 16 ἀποχωροῦσα A — 17 ἕως ἂν ἐπὶ P ὡς ἂν ἐπὶ U ἕως πρὸς
 B; vocabula ἕως ἂν — τελεώτατον om. A — ἀφίκεται P — 18 οὐκ
 οὖν οὐδὲ U οὐκοῦν οὐδὲ P οὐκοῦν omisso οὐδὲ vocabulo A —
 19 οὐδὲ τῆς περὶ τοῦ πλήθους τῶν ἐν ὧδε τῆς περὶ τὸ καθ' ἕκα-
 στον εἶδος pro οὐκ οὖν οὐδὲ xil. A — 23 πάντων U ἀπάντων PA
 — ἡν τ. κ. ἔρευναν UP τὸν τ. κ. ἔρενον A —

- μόνου δυνηθείμεν ἀνθρώπου τὴν κατασκευὴν ἀκριβῶς
ἐξηγήσασθαι. πάλιν οὖν τὸν λόγον ἐπὶ τὰ συνεχῇ τοῖς
εἰρημένους ἐπαναγάγωμεν ἀναμνήσαντες κἀνταῦθα τοὺς
ἀναγνωσομένους τόδε τὸ γράμμα μηδεμίαν ἐπιζητεῖν
5 ἀκούειν ἀπόδειξιν ἐνεργείας μηδεμιᾶς, εἰρησθαι γὰρ ἅπα-
σαν ἐν τοῖς περὶ[τῶν] φυσικῶν δυνάμεων ὑπομνήμασιν,
ὥσπερ καὶ ὅτι τὰ καθήκοντα τῶν ἀρτηριῶν εἰς ἔντερα
στόματα βραχὺ τι τῆς τροφῆς ἀναλαμβάνει, τὸ δὲ πλεῖ-
στον αἱ φλέβες. αὐτὸ μέντοι τοῦθ' ὅτι κατὰ φύσιν ἐν
10 ἀρτηρίαις αἷμα περιέχεται, καθ' ἕτερον λόγον ἰδίᾳ δέ-
δεικται. νῦν οὖν ὅσον ἔτι λοιπὸν ἔστι τῆς τῶν ἐντέρων
κατασκευῆς, λεχθήσεται. πάσας τὰς ἐκκριτικὰς τε καὶ
προσωστικὰς ὀνομαζομένας ἐνεργείας τε καὶ δυνάμεις αἱ
τῶν ἐγκαρσίων ἰνῶν ἐδείχθησαν ἐργαζόμεναι κινήσεις
15 ὥσπερ τὰς ἐπισπαστικὰς αἱ τῶν εὐθειῶν. ὥς οὖν ἡ γαστήρ
ἀμφοτέρως ἔχουσα δυοῖν ἐδεήθη χιτῶνων ἐναντίως ἐχόντων
ἀλλήλοις, οὕτω τῶν ἐντέρων ἕκαστον ἐν εἶδος ἔχον κι-
νήσεως τὸ προσωστικὸν ἐν καὶ χιτῶνος | εἶδος εἰς ἐγκαρ- 330
σίας τε καὶ κυκλοτερεῖς ἴσας ἀναλυόμενον ἐκτῆσατο. τί
20 δὴ οὖν οἱ χιτῶνες αὐτῶν δύο γεγόνασιν, εἴπερ ὁμοίως
ἔχουσιν ἀμφοτέροι; περιττὸς γὰρ ἂν εἶναι δόξειεν ὁ ἕτε-
ρος. ἀλλ' οὐχ ὥδ' ἔχει· σφοδρότητός τε γὰρ ἕνεκα τῆς
ἀποκριτικῆς δυνάμεως καὶ δυσπαθείας αὐτῶν τῶν ὀργάνων
ὁ τῶν ἐντέρων χιτῶν διττὸς ἐγένετο. ὥσπερ γὰρ ἐν τῇ
25 γαστρὶ μένειν ἐπὶ πλέον, ἢν' ἀκριβῶς πεφθῇ, βέλτιον
ἢν τοῖς σιτίοις, οὕτως ἐνταῦθα μὴ μένειν. ἐν γὰρ τῷ
φέρεσθαι διὰ μακρᾶς ὁδοῦ καὶ στενῆς ἀκριβῶς θ' αἷμα
καὶ ταχέως ἢ ἐξ αὐτῶν εἰς ἡπαρ ἀνάδοσις ἐγένετο. ὅτι

1 ἀκριβῶς in margine prim. manu U — 4 ἀναλεξαμένους UP
— 5 ἀκούειν P ἀκούσιν A — 6 τῶν φυσικῶν UP φυσικῶν A —
7 τῶν ἀρτηριῶν UP ἀρτηριῶν A — 11 δέδεικται U λέλεκται PA
— ἔτι λοιπὸν UP ἐλλείπον A — 12 τε om. P — 15 ὥσπερ UP ὥς
A — ὥς UP ὥσπερ A — 17 verba τῶν ἐντέρων ἕκαστον ἐν εἶδος
usque ad ἦν ἐπὶ τῷ διεφθαμένῳ χιτῶν ἕτερος ἔξωθεν excerp-
sit Oribas. III, 347—348 — 26 τοῖς σιτίοις UP τὰ σιτία A — ἐν-
ταῦθα UP ἐνταυθοί A — μὴ om. U — τὸ φέρεσθαι U — 28 ἀνά-
δοσις εἰς τὸ ἡπαρ παρέγενετο P — ἐγένετο U ἐγένετο A —

δὲ καὶ εἰς τὴν ἀσφαλείας καὶ δυσπαθείας ἀκρίβειαν οὐ σμικρὰν τοῖς ἐντέροις ὠφέλειαν οἱ δύο χιτῶνες παρέχονται, δημοῖ μάλιστα τὰ δυσεντερικὰ παθήματα. πολλοῖς γοῦν καὶ πολλὰκις ἐθεασάμεθα κακῶς θ' ἅμα καὶ χρονίως νοσήσασιν πλείστον τῶν ἐντέρων ἀποσαπέν ὥς πολλαχόθι τὸν ἔν- 5
 δον ὅλον ἀπολέσθαι χιτῶνα, καὶ ὁμως ἐβίωσιν θ' οὗτοι καὶ διεγένοντο, μὴ ἂν διασωθέντες, εἰ μὴ καὶ δεύτερός
 331 τις ἦν | ἐπὶ τῷ διεσθαρμένῳ χιτῶν ἕτερος ἔξωθεν. ἐνίοις δὲ τῶν ἐντέρων ἐπιτείνονται τινες ἔξωθεν ἵνες εὐθείαι κατὰ μῆκος ἕνεκα τῆς τῶν ἐγκαρσίων δυσπαθείας. διὸ 10
 καὶ τοῖς λεπτοῦς ἔχουσι ζώοις τοὺς τῶν ἐντέρων χιτῶνας ἢ τὰς ἐνεργείας σφοδρότερας τοῦθ' ὑπάρχει μάλιστα. κίνδυνος γὰρ ἦν ἀποσπασθῆναι τὰς ἐγκαρσίας ἀλλήλων μὴ συνεχομένας ἔξωθεν οἷον δεσμῷ τινι ταῖς εὐθείαις. διὰ τοῦτο δὲ καὶ κατὰ τὸ ἀπευθυμένον αἱ τοιαῦται 15
 πλείους εἰσὶν, ὅτι πολλοῖς καὶ σκληροῖς περιττώμασι τῆς ξηρᾶς τροφῆς ἀθροισμένοις ἐνταῦθα βιαίως περιστελλεσθαι τοὺς ταύτη χιτῶνας ἀναγκαῖον ἦν. ἔξωθεν οὖν αὐταῖς ἐπιβέβληται δεσμός εὐθείαι τινες ἵνες. ἐπὶ δὲ τῶν πλείστον ζώων ὅλον τὸ κῶλον ἰσχυροῖς δεσμοῖς ἔσφιγ- 20
 κται κατὰ μῆκος ἄνωθεν κάτω παρατεταμένους ἐνὶ καθ' ἑκάτερον μέρος. ὅτι δὲ καὶ τὸ περιτόναιον αὐτὸ τοῦτον πάλιν τὸν δεύτερον ἀμφιέννυσι χιτῶνα καὶ συνδεῖ τὰ ἔντερα πάντα πρὸς τε τὰ κατὰ τὴν ῥάχιν σώματα καὶ
 332 πρὸς ἄλληλα, πρόσθεν εἴρηται. καθόλον | γὰρ οὐδὲν ἐστὶ 25
 τῶν κάτω τῶν φρενῶν ὄργανον, ὃ μὴ καλύπτεται τινι χιτῶνι τὴν ἀρχὴν τῆς γενέσεως ἐκ τοῦ περιτοναίου λαμ-

1 εἰς τὴν scripsi: τὴν εἰς codd. — ἀσφάλειαν U — δυσπάθειαν U — 2 ἅν τοῖς ἐντέροις P ἐν τ. ξ. A ἐν om. U — 3 μέγιστα pro μάλιστα P — 4 νοσησάντων U, sed in margine νοσήσασιν eadem manu — 5 πλείστον U πλείστον ἐντερον Orib. — πολλαχόθι UP Orib. πολλαχόθεν A — τὸν ἔνδον ὅλον UP Orib. τὸν ὅλον ἔνδον A — 7 σωθέντες U — 8 χιτῶν Orib.: χιτῶν codd. — 18 αὐτῆς U αὐτῆς P — 19 ἐπιβέβληται δεσμός PA ἐπιβέβληται δεσμοὶ U — 22 ἕτερον μέρος U ἑκάτερον μέρος P ἑκάτερον μέρει (sic) A — αὐτὸν τοῦτον πάλιν U αὐτὸ τοῦτον πάλιν P αὐτὸν πάλιν τοῦτον A — 23 ἀμφιέννυσι χιτῶνα UP χ. ἀ. A — 25 ἄλληλα UP ἄλλα A — 26 τῶν φρενῶν U φρενῶν AP —

βάνοντι. ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν λεπτῶν ἐντέρων ἱκανὰ καὶ ταῦτα.

- Cap. XVIII. Περὶ δὲ τῶν παχέων ὧδ' ἔχει. καθάπερ τὸ λεπτόν ἀναδόσει παρεσκευάστο καὶ ταύτης ἔνεκεν
- 5 ἔγεγόνει καίτοι καὶ πέττον τὴν τροφήν καὶ προωθοῦν, οὕτω καὶ τὸ παχὺ πᾶν ἔντερον οὐκ ἀθρόας χάριν ἐκκρίσεως ἐγένετο. καίτοι πολλοῖς γε τῶν πολυβόρων ζώων, οἷς ἔνεστιν εὐθὺ τὸ ἔντερον, οὐδὲν εἰς εὐρύτητα παραλάττον αὐτοῦ τὸ κάτω πέρας ἰδεῖν ἔστιν. ἀλλὰ ταῦθ'
- 10 ὥσπερ αἰεὶ γέμεται, καὶ ἀποπατεῖ συνεχῶς, ἄμυνόν τινα καὶ ἀφιλόσοφον ὄντως, ὥσπερ ὁ Πλάτων ἔλεγε, διαζῶντα ζώην. ὅσα δὲ τελεώτερα καὶ βελτίω τῶν ζώων, οὐτ' ἐσθίει διὰ παντός οὐτ' ἀποπατεῖ. τοῦ μὲν δὴ μὴ δεῖσθαι συνεχοῦς τῆς ἔξωθεν τροφῆς αἱ τῶν ἐντέρων ἕλικες
- 15 ἐδείχθησαν αἰτιαί, τοῦ δὲ μὴδ' ἀποπατεῖν ἐτοιμῶς, ἀλλ' ἐκ μακροτέρων διασχημάτων ἢ τοῦ παχέος εὐρύτης ἐν- 333 τέρον τὴν αἰτίαν ἔχει, δευτέρα τρόπον τινὰ γαστήρ αὐτοῖς ὑποβεβλημένη καθάπερ ἢ κύστις τοῖς οὐροῖς. ἵνα γὰρ μήτ' ἀποπατῇ συνεχῶς μήτ' οὐρῇ τὰ ζῶα, τοῖς μὲν
- 20 ὕδροις περιττώμασιν ἢ κύστις ὑπόκειται, τοῖς δὲ ξηροῖς τὸ παχὺ καλούμενον ἔντερον, ὃ δὴ καὶ κάτω κοιλίαν ὀνομάζουσί τινες, ἀρχὴ δ' αὐτοῦ τὸ τυφλὸν ἔντερον· οὗ γὰρ δὴ τελευτᾷ τὸ λεπτόν ἔντερον, ἐντεῦθεν εἰς μὲν τὰ

1 τῶν λεπτῶν U¹ ἐντέρων add. U² in margine, λεπτῶν ἐντέρων articulo omisso P τῶν ἐν. τῶν λ. A — 2 καὶ ταῦτα UP ταῦτα A — 4 post λεπτόν add. ἔντερον P — παρεσκευάστο P παρεσκευάστια A — 5 πέττον UPA πέπιον B — 6 οὕτως P — παχὺν U — πᾶν suspectum — οὐκ om. U — ἐκκρίσεως χάριν P — 7 καίτοι] καὶ U καίτι P — 8 ἐν ἔστιν U ἐνεστιν P ἔστιν A — εὐθὺς U — οὐδὲν U οὐδὲ PA — 11 ὁ Πλάτων UP καὶ Πλ. A — διαζῶντα U — 12 τελεώτερα καὶ β. U βελτιώτερα (sic) καὶ τελεώτερα P τελεωτάτα τε x. βελτίω A — τῶν ζώων om. P — 13 verba τοῦ μὲν δὴ μὴ δεῖσθαι usque ad ἀνάλογον δ' αὐτῷ καὶ τὸ κῶλον excerpit Oribas. III, 348 — 14 συνεχῶς P Orib. — 15 ὁμοίως pro ἐτοιμῶς A — 17 post δευτέρα add. δὲ A, om. UP Orib. — 18 ὑποβεβλημένη αὐτοῖς P — 21 ὃ δὴ καὶ κάτω κοιλίαν ὀνομάζουσί τινες UP Orib. ὃ καὶ τὴν κάτω γαστέρα ἔνιοι καλοῦσιν B — 22 ἀρχὴ δ' αὐτοῦ UP ἢ ἀρχὴ δ' αὐτῆς B. In A verba ὃ δὴ usque ad τὸ τυφλὸν ἔντερον desiderantur — 23 ἔντερον add. UP Orib., om. A — ἐνταῦθα U —

- δεξιὰ τὸ τυφλόν, εἰς τὰ ἀριστερὰ δὲ τὸ κῶλον ἀποφύεται
διὰ τῆς δεξιᾶς πρότερον ἀνενεχθὲν λαγόνος. τὸ μὲν δὴ
τυφλὸν ἀντικρὺς οἷον γαστήρ τις ἐστὶ παχεῖα εἰς ὑπο-
δοχὴν περιττωμάτων ἐπιτήδειος, ἀνάλογον δ' αὐτῷ καὶ
τὸ κῶλον. καὶ τοῖς γὰρ πλείστοις τῶν ὀρνίθων διὰ τὸ 5
σφοδρὸν τῆς ἐνεργείας τὸ τυφλὸν ἔντερον διττὸν ἐστίν.
καὶ γὰρ οὖν καὶ εἴ τι διέλαθε τὴν ἀνάδοσιν ἐν τῇ κατὰ
τὸ λεπτόν ἔντερον διόδῳ, τοῦτ' ἐν τῇ κατὰ τὸ τυφλὸν
ἐπὶ πλέον μονῇ πᾶν ἀκριβῶς ἐξιζμάζεται καὶ τοῖς ὄρ-
νισι σχεδὸν ἅπασιν ἰσχυρὰς τῶν κατὰ τὴν γαστέρα καὶ 10
334 τὰ ἔντερα μορίων τὰς ἐνεργείας ἔχουσιν ἀποθέσεις τῶν |
περιττωμάτων ἐγένοντο διτταὶ πρὸς τὸ μήτε ταχέως διεξι-
ούσης τῆς τροφῆς ἀνεξίχμαστόν τι καταλείπεσθαι καὶ
τὴν ἀποπάτησιν ἀθρόαν εἰσάπαξ, μὴ συνεχῶς καὶ κατὰ
βραχὺ γίγνεσθαι. ἀλλ' ἀνθρώπου τε καὶ τοῖς πεζοῖς 15
ζώοις ἅπασιν ἐν τὸ τυφλὸν ἔντερον ἢ φύσις ἐργασαμένη
κατὰ τὴν δεξιὰν λαγόνα κατέθετο, διότι χώραν ἐνταῦθ'
ἐπιτήδειον εἶχε σχολάζουσιν ὑψηλοτέρου τοῦ δεξιοῦ νε-
φροῦ κειμένου διὰ τὴν ἐν τοῖς ἐφεξῆς εἰρησομένην αἰτίαν.
- Cap. XIX. Ταῦτά τ' οὖν ἅπαντα θαυμαστῶς τῇ 20
φύσει παρεσκεύασται καὶ πρὸς τούτοις ἔτι μύες ἑκατέραις
ἐπίκεινται τῶν περιττωμάτων ταῖς ἐκροαῖς οἷον κλει-
θρόν τι τοῦ μήτε συνεχῶς ἐκκρίνεσθαι μήτ' ἀκαίρως
ἔνεκα. τῆς μὲν γὰρ κύστεως ὁ καλούμενος ἀνχὴν μυνώδης
ἐστί, τοῦ δ' ἀπευθυσμένον τὸ κάτω πέρας ὑπὸ μυνῶν ἐν 25
κύκλῳ περικειμένων σφίγγεται· καὶ δὴ τοῦνομ' αὐτῷ
σφιγκτῆρα διὰ τοῦτ' οἶμαι τεθεῖσθαι τινας. οἱ γὰρ δὴ
μύες ἅπαντες ὄργανα τῆς κατὰ προαίρεσιν ὑπάρχοντες
κινήσεως οὐκ ἐπιτρέπουσι τοῖς περιττώμασιν ἔξω φέρε-
335 σθαι πρὶν κελεῦσαι | τὸν λογισμὸν, καὶ τοῦθ' ἐν μόνον 30

1 εἰς τὰ ἄρ. P εἰς ἄρ. A Orib. — 2 post διὰ add. δὲ U — λαγόνος P — 5 κῶλον U — καὶ τοι pro καὶ τοῖς U — 9 ὄρεσι P, post quod vocabulum lacuna quinque vel sex literarum est — 13 ἀνεξιζμάστιον UP ἀνέζμαστιον A — 14 μὴ συνεχῶς UP — τοῖς ante πεζοῖς om. Ch — καὶ om. A — 15 ἀνθρώποις UP — 16 τὸ post ἐν om. P — 18 ἐπιτήδειον U ἐπιτηδείαν PA — ὑψηλοτέρων P — 20 μὲν pro τ' P — 26 καὶ δὴ καὶ P — 27 τεθεῖσθαι P τεθεῖσθαι U τεθεικέναι A —

- ὄργανον ψυχικὸν ἐπὶ τοσαύτῃ τε καὶ τοιαύτῃ διεξόδῳ
 φυσικῶν ὀργάνων ἐπίκειται καθ' ἑκατέραν τῶν πε-
 ριτωμάτων τὴν ἐκροήν. καὶ οἷς ἂν ἡ παραλυθῶσιν
 οἶδε οἱ μύες ἢ ὅπως οὖν ἑτέρως φθαρῶσιν, ἀκουσίως
 5 τούτοις καὶ ἀκαίρως ἐκρέοντα τὰ περιπτώματα δεικνύσιν
 ἐναργῶς, εἰς ὅσον αἰσχροὺς ἦν καὶ ἄμουσος ἂν ἡμῶν
 ὁ βίος, εἰ μὴδὲν ἐξ ἀρχῆς ἢ φύσει προϋνούσατο βέλτιον.
 ἀλλὰ ταῦτά τε θαυμαστῶς αὐτῇ παρεσκεύασται καὶ ὅπως
 ἂν ἅπαντα τὰ κατὰ τὴν γαστέρα καὶ τὰ ἔντερα μὴ μόνον
 10 τοῖς ἄλλοις μέρεσι τοῦ σώματος ἐπηρετῇ πρὸς θρέψιν,
 ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τρέφεται καλῶς, οὐκ ἀργῶς οὐδὲ ῥαθυμῶς
 παρήλθεν· πρῶτον μὲν γὰρ ἐν παντὶ τῷ μεσεντερίῳ φλέ-
 βας ἐποίησεν ἰδίας ἀνακειμένας αὐτῶν τῇ θρέψει τῶν
 ἐντέρων μὴ περαιουμένας εἰς τὸ ἥπαρ· ὥς γὰρ καὶ Ἡρό-
 15 φιλος ἔλεγεν, εἰς ἀδενώδη τινὰ σώματα τελευτῶσιν αἱ
 φλέβες αὐταὶ τῶν ἄλλων ἀπασῶν ἐπὶ τὰς πύλας ἀνα-
 φερομένων· ἔπειτα | καὶ κατὰ τὸν ἐπίπλον ἀγγεῖα ἀμ- 336
 πολλὰ τὸν ἀριθμὸν ὄντα παρεσκεύασεν οὐκ ἥκιστα καὶ
 πρὸς τήνδε τὴν χρεῖαν ὥς ἅπαντα θρέφοντα τὰ συνεχῆ.
 20 καὶ ταῦτ' ἐπῆρκεσεν ἄμφω τὰ σοφίσματα τῇ φύσει πρὸς τὴν
 τελεάν θρέψιν ἐντέρων τε καὶ γαστροῦ. ἦσαν γὰρ δὴ καὶ
 ἄλλαι δύο τῆς θρέψεως αὐτῶν ἐπικουρίαι, μία μὲν ἡ ἐν
 αὐτῷ τῷ πέττειν τὴν τροφήν, ἐδείχθη γὰρ οὖν καὶ τοῦτο,
 καὶ τις ἑτέρα κατὰ τὰς μακροτέρας ἀσιτίας ἐλκόντων τι
 25 τῶν κάτω μορίων καὶ αὐτοῦ τοῦ ἥπατος, ἥδη μὲν τῆς
 ἀναδόσεως τῆς εἰς αὐτὸ καὶ τῆς τῶν ἀναδοθέντων ἀκρι-
 βοῦς κατεργασίας τε καὶ διακρίσεως ἐπιτετελεσμένων,
 τῶν κάτω δ' ὀργάνων τηρικαῦτα δεομένων τε καὶ ἔλκειν

2 ἐκάτερον U — 3 ἂν om. U — 4 ἐτέρω U — ἀκουσίως τού-
 τοις καὶ ἀκαίρως P ἀκουσίως τούτοις ἐκρ. U ἀκουσίως ἐκρέοντα τ.
 π. τούτοις A — 6 ἦν ante ἂν collocatum habet P — 7 προνοήσατο
 U — 8 γε pro τε UA — 10 μορίοις P — 11 καὶ add. ante οὐκ U —
 12 παρήλθεν UP προῆλθε A — ἐν παντὶ UP παντὶ A — 13 αὐτῷ
 UPA αὐτῶν B — 14 τὸ ante ἥπαρ om. P — 15 αἱ φλέβες αὐταὶ
 UP αὐταὶ αἱ φλ. A — 17 τὸν ἐπίπλον UPA τὸ ἐπίπλον Ch τὸ
 ἐπίπλον K — 19 θρέψαντα U θρέψοντας A — 21 τελεάν UP τε-
 λείαν A — 22 αὐτῶν add. UP, om A — 23 πέττειν UPA πέπειν
 B — 25 καὶ UP καὶ ἐξ A —

δυναμένων χρηστὸν αἷμα. θαυμάζουσι δέ τινες, εἰ δι' ὧν
ἐμπροσθεν φλεβῶν ἀνάδοσις εἰς ἥπαρ ἐγίγνετο, διὰ τῶν
αὐτῶν αὐθις ποτε παλινδρομήσει χρηστὸν αἷμα, μήτ'
ἄλλο τι τῆς φύσεως ἔργον εἰδότες μήθ' ὅσην ἔχει δύνα-
μιν ἢ τῶν δεομένων θρέψεως ὁργάνων ὀλκή, περὶ ἧς ἐν 5
ἐτέροις ἀποδέδεικται.

- 337 Cap. XX. Τὸ δὲ δὴ λοιπὸν ἔτι τῆς περὶ τὰ νῦν
προκείμενα μόρια διηγήσεως ἔργον τε καὶ τέχνημα τῆς
φύσεως ἤδη λεγέσθω. πάμπολλα μὲν εἰς ἕκαστον τῶν
ἐντέρων ἐπεραιουτο στόματα φλεβῶν οἷον δένδρον τινὸς 10
ἔσχατά τε καὶ λεπτὰ ῥιζῶν πέρατα. συνάγουσα δ' ἡ φύ-
σις ὥσπερ ἐν τοῖς δένδροις τὰς λεπτὰς ἐκείνας ῥίζας εἰς
παχυτέρας, οὕτως ἐν τοῖς ζῴοις εἰς ἀγγεῖα μεῖζω τὰ
σμικρότερα κάκεινα πάλιν εἰς ἕτερα μεῖζω καὶ τοῦτ' αἰ-
ποιοῦσα μέχρι τοῦ ἥπατος εἰς μίαν ἀνήγαγεν ἅπαντα 15
φλέβα τὴν ἐπὶ πύλαις, ἀφ' ἧς καὶ ἡ εἰς τὴν γαστέρα
καὶ ἡ εἰς τὸν σπλῆνα φερομένη φλεβὴ ἀποφύεται, καὶ
μὲν γε καὶ τὰς ἀρτηρίας εἰς μίαν ὡσαύτως ἀπάσας με-
γάλην ἀρτηρίαν ἀνήγαγε τὴν ἐπὶ ῥάχει. μακροῦ δ' ὄντος
τοῦ μεταξὺ χωρίου τῆς ἀρχῆς τῶν ἀγγείων ἀπάντων καὶ 20
τῆς τελευτῆς οὐκ ἦν ἀσφαλὲς ἀφροῦρητα παράγειν ἀγγεῖα
λεπτὰ· καὶ γὰρ αὐτὰ καὶ ὥσπερ ἐκρέματο τὰ πρὸς τὰς
πύλας ἀναφερόμενα τοῦ ἥπατος ἐπ' οὐδενὸς ἐδραίου βε-
βαίως κείμενα καὶ οὐδὲ βοήθεια μέντοι τις ἦν αὐτοῖς
338 ἑτέρα κατὰ τὴν ὁδόν, ἐφ' ἧς ἐδράζοιτό τε καὶ | διαλαμ- 25
βάνοιτο καὶ στηρίζοιτο. πῶς οὖν καὶ τοῦτων προῦν-
ησάτο τῆς ἀσφαλείας, ὥς μήτε πηδῶντος μήτε πίπτοντος
μήτε πληττομένου σφοδρῶς ἔξωθεν τοῦ ζῴου θλασθῆναι
πῃ καὶ διαρραγῆναι καὶ παθεῖν αὐτά; ἀπὸ τοῦ συνδου-
νός τε καὶ ἀμφιεννύντος τὰ ἔντερα χιτῶνος, ὃν ἀπὸ τοῦ 30
περιτοναίου τὴν γένεσιν ἔχειν ἐλέγομεν, ἀποσφύσασα χι-
τῶνα παραπλήσιον αὐτῷ τῷ περιτοναίῳ τούτῳ τῶν ἀγ-

2 διὰ τῶν αὐτῶν P δι' αὐτῶν A — 4 τι τῶν τῆς φύσεως ἔρ-
γων P — 6 cf. de natur. facult. III, 13 — 15 ἀνήγαγεν P ἤγαγεν
A — 18 μὲν γε UP μὴν γε A — 19 ἤγαγε P — ῥάχιν UA
ῥάχην P ῥάχει Ch — 22 ἐκρέματο UPA ἐκρέμασιο Ch — 26 τοῦ-
του A — 27 μήτε πίπτοντος P μήτ' ἐμπίπτοντος UA —

- γείων ἑκαστον ἡμφίασεν. ἐν δὲ ταῖς μεταξὺ χώραις τῶν ἀγγείων ταῖς κεναῖς αὐτὸν ἑαυτῷ τοῦτον ἐπιβάλλουσα τὸν χιτῶνα καὶ διπλοῦν ἐργαζομένη δυσπαθῇ μὲν οὕτω καὶ αὐτὸν τὸν χιτῶνα δεσμὸν τε καὶ φρουρὰν ἀσφαλῇ
- 5 τοῖς ἀγγείοις κατεσκευάσατο. τοῖς πλείστοις δ' αὐτῶν, ὅσα πάνυ μετέωρα καὶ ὄρθια πρὸς τὸ ἥπαρ ἀνατέτατο, καθ' ὃ συνάπτει πρὸς ἄλληλα, τοῦτ' αὐτῶν εὐπαθέστατον ἔσεσθαι γινούσα σαρκοειδῇ τινα φύσιν ἐπέθηκε τοὺς καλουμένους ἀδένας, οἳ δὴ ὥσπερ σφῆνες τινες ἐγκείμενοι
- 10 ταῖς σχίσεσι τῶν ἀγγείων ἕδραν ἀσφαλῇ παρέχουσιν αὐτοῖς, ὥς μηδὲν πάσχειν ὑπὸ βιαίου συμπτώματος μηδενός. ἦδη μὲν ἡμῖν καὶ τὸ | μεσάραιον ἀπείργασται τῷ 339 λόγῳ· σκοπεῖν δὲ χρὴ τοῦντεῦθεν, εἰς τίνα ποτὲ χώραν ἄμεινον ἦν τῇ φύσει καταγαγεῖν τὴν ἐξ ἥπατος ἐκείνην
- 15 φλέβα τὴν μεγάλην τὴν τὰς ἐκ τοῦ μεσαραιίου φλέβας ἀπάσας ἐκδεχομένην. ἀλλ' ἐπεὶ μέγεθος αὐταρκές ἐστι τῷ βιβλίῳ, διὰ τοῦ μετ' αὐτὸ καὶ τοῦτο καὶ τὰλλα τὰ περὶ τῶν ὀργάνων τῆς τροφῆς ὑπόλοιπα διέξιμεν.

1 ἡμφίασεν UA ἡνφίασεν P — 6 πάνυ om. U — ἀναιτίαιτο U ἀνεπέαιτο A — 7 καθὰ P — ιούτε (sic) αὐτῶν P τοῦτο αὐ. A ιούτων U — εὐπαθέσιαιον P εὐπαθέσιερον A εὐπαθεσιέραν U — 8 ἐπέθηκε UP ἐνέθηκε A — 9 πνὲς σφῆνες P — 11 μηδὲ P — 12 ἀπείργασατο pro ἀπείργασται τῷ U — 13 τοῦτο χρὴ ἐντεῦθεν P — 14 καταγαγεῖν P κατὰγειν U (?) A — 16 ἐστὶν αὐταρκές ἦδη τῷ β. P — 17 τὰ ἄλλα U — 18 διέξιμι PA διέξιμεν U διέξιμεν B — Subscriptio: Γαληνοῦ περὶ χρειᾶς μορίων τὸ A U τέλος τοῦ τετάρτου βιβλίου P.

10. Die ...
 11. Die ...
 12. Die ...
 13. Die ...
 14. Die ...
 15. Die ...
 16. Die ...
 17. Die ...
 18. Die ...
 19. Die ...
 20. Die ...

1. Die ...
 2. Die ...
 3. Die ...
 4. Die ...
 5. Die ...
 6. Die ...
 7. Die ...
 8. Die ...
 9. Die ...
 10. Die ...
 11. Die ...
 12. Die ...
 13. Die ...
 14. Die ...
 15. Die ...
 16. Die ...
 17. Die ...
 18. Die ...
 19. Die ...
 20. Die ...

21. Die ...
 22. Die ...
 23. Die ...
 24. Die ...
 25. Die ...
 26. Die ...
 27. Die ...
 28. Die ...
 29. Die ...
 30. Die ...